

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ANTALYA'DAKİ KENT PARKLARINDA SU ÖĞELERİNİN
ESTETİK ve İŞLEVSEL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Faik ŞAVKLI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

2012

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ANTALYA'DAKİ KENT PARKLARINDA SU ÖĞELERİNİN
ESTETİK ve İŞLEVSEL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Faik ŞAVKLI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

2012

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ANTALYA'DAKİ KENT PARKLARINDA SU ÖĞELERİNİN
ESTETİK ve İŞLEVSEL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Faik ŞAVKLI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

Bu tez .../.../... tarihinde aşağıdaki jüri tarafından (...) not takdir edilerek
Oybirliği/Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Tahsin YILMAZ (Danışman)

Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME

Yrd. Doç. Dr. Serap YILMAZ

ÖZET
ANTALYA'DAKİ KENT PARKLARINDA SU ÖĞELERİNİN
ESTETİK ve İŞLEVSEL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Faik ŞAVKLI

Yüksek Lisans Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Tahsin YILMAZ

Aralık 2012, 145 sayfa

Bu çalışmada, Antalya'daki kent parklarında hâlihazırda bulunan su öğelerinin özelliklerinin belirlenmesi ve bu su öğelerinin estetik ve işlevsel yanları hakkında kullanıcıların görüş ve tercihlerinin belirlenmesine çalışılmıştır. Bu amaçla, konuyla ilgili literatürde bulunan çalışmalar incelenmiş ve peyzajda su öğesinin insanlar üzerinde bıraktığı estetik ve işlevsel etkiler araştırılmıştır. Bu etkiler Antalya kent merkezinde yer alan Atatürk Kültür Parkı, Atatürk Parkı, Düden Parkı ve Karaalioğlu Parkında yapılan anket çalışmaları ile test edilmiştir.

Çalışma sonunda, Antalya'da yaşayan bireylerin, ele alınan parklardaki su öğelerini genel olarak estetik ve işlevsel buldukları ve parklardaki su öğelerinin düşük su biçiminde olmasını tercih ettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca kullanıcıların cinsiyet, yaş ve eğitim durumu özelliklerine bağlı olarak, su öğeleri hakkında yaptıkları değerlendirmelerde ve su öğelerinden beklentilerinde bazı anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

ANAHTAR KELİMELELER: Su öğesi, estetik, işlevsellik, park, kent parkı, Antalya

JÜRİ: Yrd. Doç. Dr. Tahsin YILMAZ (Danışman)

Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME (Üye)

Yrd. Doç. Dr. Serap YILMAZ (Üye)

ABSTRACT
EVALUATION OF WATER ELEMENTS IN ANTALYA URBAN PARKS
IN TERMS OF AESTHETICS AND FUNCTIONALITY

Faik ŞAVKLI

M Sc Thesis in Landscape Architecture
Supervisor: Asst. Prof. Dr. Tahsin YILMAZ

December 2012, 145 pages

In this study, it was tried to determine the characteristics of the existing water elements in the urban parks of Antalya city and to find out the opinions and preferences of people concerning the aesthetics and functionality of water elements in these parks. To that end, a literature search regarding the aesthetic and functional effects of the water in the landscape on the people was done. These effects were tested by questionnaires implemented in four urban parks in Antalya city, namely Atatürk Kültür Park, Atatürk Park, Düden Park and Karaalioğlu Park.

The study revealed that the inhabitants of Antalya city generally found the water elements in the studied parks aesthetic and functional and they would like to see the water elements in the form of falling water. The study also revealed that there were some significant differences on their opinions and preferences depending on their gender, age and educational level.

KEYWORDS: Water element, aesthetic, functionality, park, urban park, Antalya.

COMMITTEE: Asst. Prof. Dr. Tahsin YILMAZ (Supervisor)
Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME
Asst. Prof. Dr. Serap YILMAZ

ÖNSÖZ

İnsanın yaşamını devam ettirebilmesi için ihtiyaç duyduğu temel maddelerden biri olan su, peyzaj tasarımlarında kullanıldığında estetik ve işlevsel özellikleri ile ön plana çıkan ve tasarımlarda sıkça kullanılan öğelerden biri olmuştur. Bu çalışma, Antalya'daki kent parklarında hâlihazırda bulunan su öğelerinin estetik ve işlevsel açılardan kullanıcı görüşleri doğrultusunda değerlendirmelerinin yapılması, kullanıcıların kent parklarında su öğesi ile ilgili tercihlerinin belirlenebilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçların, başta tasarımcılar olmak üzere ilgili kişi ve kurumlar için aydınlatıcı ve yol gösterici bir rehber niteliğinde olmasını dilerim.

Bana bu konu hakkında çalışma imkânı sağlayan, araştırmamın her aşamasında fikirleriyle beni yönlendiren, karşılaştığım zorlukları bilgi ve deneyimleri ile aşmamda yardımcı olan, desteğini ve yardımlarını esirgemeyen değerli Danışman Hocam Yrd. Doç. Dr. Tahsin YILMAZ'a teşekkürü bir borç bilirim.

Bu çalışma konusunun ortaya çıkmasını sağlayan Sayın Hocam Doç. Dr. Meryem ATİK'e teşekkür ederim.

Akademik hayatımın başlangıcında tanıdığım ve bugünlere gelmemde büyük emeği olan, desteğini her zaman yanımda hissettiğim değerli Hocam Yrd. Doç. Dr. Serap YILMAZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, anket çalışmaya katkı sağlayan ve istatistikî değerlendirme aşamalarında yardımlarını esirgemeyen başta Sayın Yrd. Doç. Dr. Özgür ARUN (Ak.Ün.Ed.F.) olmak üzere, Prof. Dr. Sibel MANSUROĞLU'na (Ak.Ün.Z.F.), Prof. Dr. İbrahim YILMAZ'a (Ak.Ün.Z.F.), Arş. Gör. Deniz ÖZEL'e (Ak.Ün.T.F.), Arş. Gör. Emre Karaman'a (Ak.Ün.Z.F.), Arş. Gör. Tuba DENKÇEKEN'e (Ak.Ün.T.F.) teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgileri ve tecrübeleri ile desteklerini esirgemeyen tüm Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Elemanlarına teşekkür ederim.

Araştırma alanlarına ait verileri sağlamamda yardımcı olan Antalya Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı Park ve Bahçeler Şube Müdürlüğü çalışanlarına; çalışmalarım sırasında hiçbir zaman yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Araş. Gör. Ahmet TEZCAN'a; anket çalışmasının gerçekleştirilmesi aşamasında yardımlarını esirgemeyen lisans ve yüksek lisans öğrencilerine teşekkür ederim.

Hayatım boyunca bana sınırsız ve sonsuz destek sağlayan, hangi koşulda olursa olsun her zaman güvenen, çalışmalarına destek olan ve her zaman yanımda hissettiğim Babam Mehmet ŞAVKLI, Annem Huriye ŞAVKLI ve Kardeşim Merve Gökçe ŞAVKLI'ya sonsuz teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	v
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. KURAMSAL BİLGİLER VE KAYNAK TARAMALARI.....	4
2.1. Kuramsal Bilgiler.....	4
2.1.1. Kentsel açık ve yeşil alan.....	4
2.1.2. Kent parkı kavramı.....	8
2.1.3. Suyun peyzaj ögesi olarak kullanımı	10
2.1.3.1. Durgun su.....	14
2.1.3.2. Hareketli su	17
2.1.4. Su öğelerinin estetik yanını güçlendiren tasarım öğeleri	26
2.1.5. Su ögesi kullanımını etkileyen etmenler	31
2.2. Kaynak Taramaları.....	33
3. MATERYAL ve METOT	39
3.1. Materyal	39
3.2. Metot.....	40
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	46
4.1. Araştırma Alanlarının Özellikleri	46
4.1.1. Atatürk Kültür Parkı.....	46
4.1.2. Atatürk Parkı	57

4.1.3. Düden Parkı.....	64
4.1.4. Karaalioğlu Parkı	67
4.2. Park Kullanıcılarının Profili, Parkları Kullanım Şekli ve Su Öğeleri Hakkındaki Tercihleri.....	74
4.2.1. Katılımcıların sosyo-ekonomik özellikleri.....	74
4.2.2. Katılımcıların kent parklarını genel kullanım özellikleri.....	78
4.2.2.1. Katılımcıların kent parklarına gitme amaçları.....	78
4.2.2.2. Katılımcıların kent parklarını kullanım durumlarının zamansal özellikleri	80
4.2.2.3. Katılımcıların kent parklarına ulaşım özellikleri.....	83
4.2.2.4. Katılımcıların en fazla ziyaret ettikleri parklar.....	83
4.2.3. Katılımcıların su öğesi ile ilgili tercihleri	84
4.2.4. Katılımcıların araştırma alanlarındaki su öğeleri hakkında yaptıkları değerlendirmelerin güvenilirliği	88
4.2.4.1. Atatürk Kùltür Parkı'nda yer alan su öğelerinin değerlendirilmesi	89
4.2.4.2. Atatürk Parkı'nda yer alan su öğelerinin değerlendirilmesi.....	94
4.2.4.3. Düden Parkı'nda yer alan su öğesinin değerlendirilmesi	100
4.2.4.4. Karaalioğlu Parkı'nda yer alan su öğesinin değerlendirilmesi	105
4.2.4.5. Tüm araştırma alanlarına ait sonuçların değerlendirilmesi	110
4.2.5. Elde edilen bulguların araştırma alanlarına göre incelenmesi	113
4.2.6. Ki-kare bağımsızlık testleri	115
4.2.6.1. Yaş.....	115
4.2.6.2. Cinsiyet.....	121
4.2.6.3. Eğitim	128
5. SONUÇ	135

6. KAYNAKLAR.....	140
ÖZGEÇMİŞ	

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. Durgun su efektleri	15
Şekil 2.2. Suyun yansıma özelliğine Kanada'dan bir örnek	16
Şekil 2.3. Kullanıcı pozisyonu, havuz seviyesi ve yansıma özellikleri	17
Şekil 2.4. Serbest düşen su kullanımı örnekleri	19
Şekil 2.5. Suyun Düştüğü yüzeyin ses ve sıçrama şiddetine etkisi	20
Şekil 2.6. Akan su ögesi örnekleri	21
Şekil 2.7. Güney Kore'den (Cheonan) akan su örneği	21
Şekil 2.8. Kaskatlı su ögesi örnekleri.....	23
Şekil 2.9. Kaskatlı su ögesine Minnesota'dan bir örnek.....	23
Şekil 2.10. Fıskıran su ögesi örnekleri.....	25
Şekil 2.11. Fıskıran su başlıkları kesit görünüşleri	25
Şekil 2.12. Su öğeleri ile birlikte kullanılan öğelere örnek.....	27
Şekil 2.13. Su ögesi ile birlikte kullanılan öğelere örnek	28
Şekil 2.14. Su ögesi ve plastik obje kullanımına örnek	29
Şekil 2.15. Su kenarı aydınlatmasına örnek	30
Şekil 2.16. Su ögesi-heykel kullanımına ve su içi aydınlatmasına örnek	30
Şekil 3.1. Araştırma alanları uydu görüntüsü.....	39
Şekil 3.2. Araştırma akış şeması	45
Şekil 4.1. Atatürk Kültür Parkı uydu görüntüsü	46
Şekil 4.2. Doğu tarafındaki su ögesinin konumu	47
Şekil 4.3. Atatürk Kültür Parkı doğu tarafındaki su ögesi bilgi formu	48
Şekil 4.4. Atatürk Kültür Parkı'ndaki su öğelerinin konumları.....	49
Şekil 4.5. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 1 numaralı su ögesi bilgi formu.....	50
Şekil 4.6. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 2 numaralı su ögesi bilgi formu.....	51
Şekil 4.7. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 3 numaralı su ögesi bilgi formu.....	52
Şekil 4.8. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 4 numaralı su ögesi bilgi formu.....	53
Şekil 4.9. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 5 numaralı su ögesi bilgi formu.....	54
Şekil 4.10. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 6 numaralı su ögesi bilgi formu.....	55
Şekil 4.11. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 7 numaralı su ögesi bilgi formu.....	56
Şekil 4.12. Atatürk Parkı uydu görüntüsü	57
Şekil 4.13. Atatürk Parkı'ndaki su öğelerinin konumları	58

Şekil 4.14. Birinci seyir terasındaki su ögesi bilgi formu	59
Şekil 4.15. İkinci seyir terasındaki su ögesi bilgi formu	60
Şekil 4.16. Üçüncü seyir terasındaki su ögesi bilgi formu	61
Şekil 4.17. Dördüncü seyir terasındaki su ögesi bilgi formu	62
Şekil 4.18. Atatürk Parkı'ndaki diğer su ögesi bilgi formu	63
Şekil 4.19. Düden Parkı uydu görüntüsü	64
Şekil 4.20. Düden Parkı'ndaki su ögesinin konumu	65
Şekil 4.21. Düden Parkı'ndaki su ögesi bilgi formu	66
Şekil 4.22. Karaalioğlu Parkı uydu görüntüsü	67
Şekil 4.23. Karaalioğlu Parkı'ndaki su ögelerinin konumları	68
Şekil 4.24. Karaalioğlu Parkı 1 numaralı su ögesi bilgi formu	69
Şekil 4.25. Karaalioğlu Parkı 2 numaralı su ögesi bilgi formu	70
Şekil 4.26. Karaalioğlu Parkı 3 numaralı su ögesi bilgi formu	71
Şekil 4.27. Karaalioğlu Parkı 4 numaralı su ögesi bilgi formu	72
Şekil 4.28. Karaalioğlu Parkı 5 numaralı su ögesi bilgi formu	73
Şekil 4.29. Ankete katılanların cinsiyet dağılımları	74
Şekil 4.30. Ankete katılanların medeni durum dağılımları	75
Şekil 4.31. Ankete katılanların yaş grubu	75
Şekil 4.32. Ankete katılanların eğitim durumu dağılımları	76
Şekil 4.33. Ankete katılanların çalışma durumu dağılımı	76
Şekil 4.34. Ankete katılanların çalışma yeri dağılımları	77
Şekil 4.35. Ankete katılanların gelir durumu özellikleri	77
Şekil 4.36. Ankete katılanların ikamet ettikleri ilçeler	78
Şekil 4.37. Katılımcıların kent parklarına gitme sıklıklarının haftanın dilimlerine göre dağılımları	81
Şekil 4.38. Kent parklarında geçirilen süre dağılımları	82
Şekil 4.39. Katılımcıların kent parklarına gitme sıklığı dağılımları	82
Şekil 4.40. Katılımcıların kent parklarına ulaşım durumu dağılımları	83
Şekil 4.41. Katılımcıların en çok gitmekte oldukları parkların dağılımları	84
Şekil 4.42. Katılımcıların kent parklarında su ögelerini tercih edip etmedikleri	84
Şekil 4.43. Katılımcıların su ögesi kullanım biçimi ile ilgili yaptıkları tercihlerin dağılımları	85

Şekil 4.44. Katılımcıların su ögesi ile birlikte görmeyi istedikleri öğelerin tercih oranı dağılımları	86
Şekil 4.45. Katılımcıların su temini tercihi dağılımları.....	88
Şekil 4.46. Katılımcıların Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerini beğeniyor musunuz? sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı	90
Şekil 4.47. Katılımcıların Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerine 10 üzerinden verdikleri puanların dağılımı	90
Şekil 4.48. Katılımcıların Atatürk Parkı'nda bulunan su öğelerini beğeniyor musunuz? sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı	95
Şekil 4.49. Katılımcıların Atatürk Parkı'nda bulunan su öğelerine 10 üzerinden verdikleri puanların dağılımı	95
Şekil 4.50. Katılımcıların Düden Parkı'nda bulunan su ögesini beğeniyor musunuz? sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı	100
Şekil 4.51. Katılımcıların Düden Parkı'nda bulunan su ögesine 10 üzerinden verdikleri puanların dağılımı	101
Şekil 4.52. Katılımcıların Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğelerini beğeniyor musunuz? sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı	105
Şekil 4.53. Katılımcıların Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğelerine 10 üzerinden verdikleri puanların dağılımı	106

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1. Kentsel açık ve yeşil alan sınıflandırmaları	7
Çizelge 2.2. Park sınıflandırmaları	8
Çizelge 2.3. Durgun su öğelerinin karakteristik etkileri	15
Çizelge 2.4. Serbest düşen su öğelerinin karakteristik etkileri	19
Çizelge 2.5. Akan/kayan su öğelerinin karakteristik etkileri	22
Çizelge 2.6. Kaskatlı su öğelerinin karakteristik etkileri	24
Çizelge 2.7. Fışkıran su öğelerinin karakteristik özellikleri	26
Çizelge 3.1. Araştırma alanları ve yüzölçümleri.....	40
Çizelge 3.2. Araştırma alanları ve anket sayıları	43
Çizelge 4.1. Ankete katılanların kent parklarına gitme amaçları dağılımları	79
Çizelge 4.2. Katılımcıların kent parklarını kullanım durumlarının zamansal özellikleri dağılımı	81
Çizelge 4.3. Su öğelerinden beklenenlere katılımcıların verdikleri yanıtların dağılımları.....	87
Çizelge 4.4. Güvenilirlik analizi sonuçları.....	89
Çizelge 4.5. Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan nitelik uygunluğu değerlendirme sonuçları.....	91
Çizelge 4.6. Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan estetik değerlendirme sonuçları.....	93
Çizelge 4.7. Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan işlevsel değerlendirme sonuçları.....	94
Çizelge 4.8. Atatürk Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan nitelik uygunluğu değerlendirme sonuçları.....	96
Çizelge 4.9. Atatürk Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan estetik değerlendirme sonuçları.....	98
Çizelge 4.10. Atatürk Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan işlevsel değerlendirme sonuçları.....	99
Çizelge 4.11. Düden Parkı'nda bulunan su öğesi için yapılan nitelik uygunluğu değerlendirme sonuçları.....	102
Çizelge 4.12. Düden Parkı'nda bulunan su öğesi için yapılan estetik değerlendirme sonuçları.....	103

Çizelge 4.13. Düden Parkı'nda bulunan su ögesi için yapılan işlevsel değerlendirme sonuçları.....	104
Çizelge 4.14. Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan nitelik uygunluğu değerlendirme sonuçları.....	107
Çizelge 4.15. Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan estetik değerlendirme sonuçları.....	108
Çizelge 4.16. Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan işlevsel değerlendirme sonuçları.....	109
Çizelge 4.17. Soru formunda yer alan nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesine verilen yanıtların toplam sonuçları	110
Çizelge 4.18. Soru formunda yer alan estetik değerlendirme çizelgesine verilen yanıtların toplam sonuçları	111
Çizelge 4.19. Soru formunda yer alan işlevsel değerlendirme çizelgesine verilen yanıtların toplam sonuçları	112
Çizelge 4.20. Katılımcıların her bir park için 'su öğelerini beğeniyor musunuz?' sorusuna verdikleri yanıtların oransal dağılımları	113
Çizelge 4.21. Katılımcıların araştırma alanlarındaki su öğelerine verdikleri puanların ortalamaları	114
Çizelge 4.22. Nitelik uygunluğu, estetik ve işlevsel değerlendirme çizelgelerinden oluşturulan ortalama puanlar	114
Çizelge 4.23. Nitelik uygunluğu değerlendirmesi ile yaş grupları ki-kare çizelgesi	115
Çizelge 4.24. Su öğelerinin ölçeklerinin uygunluğuna yapılan değerlendirmelerin yaş gruplarına göre dağılımları	116
Çizelge 4.25. Estetik değerlendirme ile yaş grupları ki-kare çizelgesi	116
Çizelge 4.26. İşlevsel değerlendirme ile yaş grupları ki-kare çizelgesi.....	117
Çizelge 4.27. Su öğelerinden beklenenler ile yaş grupları ki-kare çizelgesi	118
Çizelge 4.28. Serinlemek eylemine verilen yanıtların yaş gruplarına göre dağılımları	119
Çizelge 4.29. Suyla oyun oynamak, temas etmek eylemine verilen yanıtların yaş gruplarına göre dağılımları	119
Çizelge 4.30. Fotoğraf çekmek eylemine verilen yanıtların yaş gruplarına göre dağılımları.....	120

Çizelge 4.31. Kayık, kano vb. ile gezinti yapmak eylemine verilen yanıtların yaş gruplarına göre dağılımları	121
Çizelge 4.32. Su ögesi tercihleri ile yaş grupları çizelgesi	121
Çizelge 4.33. Nitelik uygunluğu değerlendirmesi ile cinsiyet grupları ki-kare çizelgesi	122
Çizelge 4.34. Su öğelerinin konumlarının uygunluğu açısından yapılan değerlendirmelerin cinsiyet gruplarına göre dağılımları	122
Çizelge 4.35. Estetik değerlendirme ile cinsiyet grupları ki-kare çizelgesi.....	123
Çizelge 4.36. İşlevsel değerlendirme ile cinsiyet grupları ki-kare çizelgesi.....	124
Çizelge 4.37. Serinletici ifadesine verilen yanıtların cinsiyet gruplarına göre dağılımları.....	124
Çizelge 4.38. Dinlendirici ifadesine verilen yanıtların cinsiyet gruplarına göre dağılımları.....	125
Çizelge 4.39. Su öğelerinden beklenenler ile cinsiyet grupları ki-kare çizelgesi	125
Çizelge 4.40. Suyula oyun oynamak, temas etmek eylemine verilen yanıtların cinsiyet gruplarına göre dağılımları	126
Çizelge 4.41. Fotoğraf çekmek eylemine verilen yanıtların cinsiyet gruplarına göre dağılımları.....	127
Çizelge 4.42. Su ögesi tercihleri ile cinsiyet grupları çizelgesi	128
Çizelge 4.43. Nitelik uygunluğu değerlendirmesi ile eğitim durumu özellikleri ki-kare çizelgesi.....	128
Çizelge 4.44. Estetik değerlendirme ile eğitim durumu özellikleri ki-kare çizelgesi ...	129
Çizelge 4.45. İşlevsel değerlendirme ile eğitim durumu özellikleri ki-kare çizelgesi ..	129
Çizelge 4.46. ‘dinlendirici’ ifadesine verilen yanıtların eğitim gruplarına göre dağılımları.....	130
Çizelge 4.47. Su öğelerinden beklenenler ile eğitim durumu özellikleri ki-kare.....	131
Çizelge 4.48. ‘serinlemek’ eylemine verilen yanıtların eğitim gruplarına göre dağılımları	132
Çizelge 4.49. ‘kayık, kano vb. ile gezinti yapmak eylemine verilen yanıtların eğitim gruplarına göre dağılımları	132
Çizelge 4.50. ‘rahatsız edici gürültüyü perdelemek’ eylemine verilen yanıtların eğitim gruplarına göre dağılımları	133

Çizelge 4.51. Su ögesi tercihleri ile eğitim durumu özellikleri çizelgesi.....	133
Çizelge 4.52. Su ögesi kullanım biçimi tercihlerinin eğitim gruplarına göre dağılımları	134

1. GİRİŞ

'Hidrojenle oksijenden oluşan ve sıvı durumda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde' olarak tanımlanan su (TDK 2012), tüm canlıların yaşamsal faaliyetlerini devam ettirebilmek için ihtiyaç duydukları bir maddedir. Yeryüzünün dörtte üçü sularla kaplıdır. Bu durum dünyada su bolluğu olduğu izlenimi verse de içilebilir su oranı ancak % 0,74 civarındadır (Akin ve Akin 2007). Suyun içilebilir nitelikte olması için, mikrobiyolojik, kimyasal, radyoaktif ve estetik açıdan bir takım kriterlere uygun olması gerekmektedir (WHO 2008).

Tüm canlılar yaşamsal faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak için suya ihtiyaç duymaktadır. Su, fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikleri (renk, form, pH, sertlik, içinde bulunan mineraller vb. gibi) ile tarım, bilim, endüstride, sanat, ulaşım vb. birçok alanda doğrudan veya dolaylı olarak kullanılmaktadır. Bilimde bahsedilen su tat, koku ve renkten mahrum saf bir su iken, doğadaki su renk, hareket, ses gibi özellikler içermektedir. Doğada suyun karakterini hangi rengi aldığı, hangi formda bulunduğu, hareketliyse çıkardığı ses gibi birçok faktör tanımlamaktadır.

Su, tarih boyunca insanın yaşamını devam ettirebilmesi için ihtiyaç duyduğu temel maddelerden biri olmuştur. İnsanlar suya içme gereksinimlerinin yanında, tarım, endüstri, ulaşım, bilim, savunma, turizm, rekreasyon vb. gibi birçok alanda ihtiyaç duymaktadır. Su, insanın maddesel gereksinimlerinin yanı sıra felsefi, dini, rekreasyonel vb. gibi gereksinimler adına ihtiyaç duyduğu bir kaynaktır.

Su aynı zamanda, özellikle kıyı bölgelerinde insanların yön bulmalarına ve konumlarını algılayabilmelerine yardımcı olan bir ögedir (Berleant 2005).

Su olmaksızın insan yaşamını ve kent yapısını tanımlamak oldukça zordur. Suyu kent planlamasını oluşturan hammaddelerden biri olarak tanımlamak gerekmektedir (Öztañ 2004).

Tarih boyunca, deniz ve nehirler gibi su kaynakları, birçok yerleşkeye hayat vermiş ve genellikle yaşam yeri seçimlerinin ana nedenlerinden biri olmuştur (Çakıroğlu 2011).

Birçok medeniyet suyu tarımda, sanatta ve bahçe düzenlemelerinde kullanmıştır. Mezopotamya'da Asurlular tarafından sulama sistemleri oluşturulmuş; Eski Mısır'da hükümdar ve yakınlarının kayıkla dolaşabileceği ve banyo alabileceği büyüklükte havuzlar inşa edilmiş; Eski Roma'da havuzlar ve hamamlar yapılmış; Persler tarafından dağlardan içme suyu getirebilmek için su kanalları oluşturulmuştur. Su, ortaçağa gelindiğinde, şatolarda su kanalları, havuzlar vb. gibi yapıların oluşturulmasıyla korunma amacıyla kullanılmıştır. Rönesans döneminde su, hareketli olarak, su oyunları, su gösterileri ve ses etkisi yapmak amacıyla fiskiyeli havuzlarda, çeşmelerde, kaskatlarda kullanılmış bazen de durgun suyun yansıma etkisinden yararlanmak amacıyla kullanılmıştır. Uzak doğuda su, kullanım bakımından çeşitlilik göstermiştir. Ortama huzur, serinlik ve canlılık kazandırmak amacıyla çağlayanlar, göller, nehirler gibi doğal kullanımlarının yanı sıra su, bahçede çanaklar içinde el ve ağız yıkamak amacıyla kullanılmış, suyun olmadığı yerlerde taş ve çakılların kullanımıyla su ifade edilmeye çalışılmıştır (Karahana 2005). Türk bahçesinde ise su cennet tasvirlerini yansıtabilecek şekilde durgun, fiskiyeli ve/veya kaskatlarla yön verecek şekilde kullanılmıştır (Çınar ve Kırcı 2010).

Renk, hareket, ses, form vb. gibi fiziksel özellikleri ile peyzaj uygulamalarında kullanılan su ögesine, insanlar psikolojik gereksinimleri ve rekreasyonel ihtiyaçları için ihtiyaç duymaktadır. Su bulunduğu her ortama hayat vermekte ve insanların kendilerini iyi hissetmelerini sağlamaktadır. Ito (1990) içinde su bulunan bir görüntüyü insanın kalbine giden bir yola benzetmiş, bu duygusal reaksiyonun suyun doğası ve mekân arasındaki karşılıklı ilişkiden kaynaklandığını belirtmiştir.

Su, kentsel açık ve yeşil alanlarda estetik ve işlevsel özellikleri ile ön plana çıkan ve tasarımlarda sıkça kullanılan öğelerden birisidir. Odak noktası olma, rekreasyon, sirkülasyon kontrolü, görüntü perdeleme, ses perdeleme, serinletme vb. gibi çeşitli işlevsel özellikleri ile tasarımda kullanılmaktadır. Estetik anlamda ise, su öğeleri, sesi ve şiddetine bağlı olarak insanlarda sakinlik ve heyecan duyguları yaratmakta ve kullanıcılara katkı sağlamaktadır. Bunun yanı sıra suyun görüntüsü, rengi vb. gibi estetik özellikleri ile insanlar üzerinde çeşitli rahatlatıcı ve ferahlatıcı etkileri de bulunmaktadır. Su, kentsel yeşil alanlarda peyzajın ayrılmaz bir unsuru olarak kullanılmakta, bulunduğu ortama hareket katmaktadır.

İnsan yaşamı için böylesine geniş alanda kullanımı olan suyun verimli ve akılcı kullanımı üzerinde durulması gereken bir konudur. Suyun cömertçe harcanması yerine, tasarım açısından uygun formda, renkte, derinlikte, uygun yapısal malzemelerle kurgulanmış, uygun işlevlere sahip ve içinde bulunduğu ortamı olabildiğince pozitif yönde etkilemesi ve kullanıcıların talepleri doğrultusunda kullanılması önem taşımaktadır.

Bu çalışmada; Antalya'daki kent parklarında mevcut su kullanımının, kullanıcı görüşleri doğrultusunda estetik ve işlevsel açılardan değerlendirilmesi ve gelecekte yapılacak olan su öğeleri hakkında kullanıcı tercihlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. KURAMSAL BİLGİLER VE KAYNAK TARAMALARI

2.1. Kuramsal Bilgiler

2.1.1. Kentsel açık ve yeşil alan

Türk Dil Kurumu'na göre kent kelimesi, 'şehir, site' anlamlarına gelmektedir (TDK 2012).

Keleş'e (1998) göre ise kent, sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun, yerleşme, barınma, gidiş-geliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinmelerinin karşılandığı, pek az kimsenin tarımsal uğraşılarda bulunduğu, köylere bakarak nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşme birimidir.

Kentsel alanlar, kent sınırları içerisinde yer alan, insanların ortak kullanımına açık, bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarının karşılandığı sınırları fiziksel ve/veya algısal olarak belirli olan dış mekânlardır. Yeşil alanlar ise, toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçesi, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence ve kıyı alanları toplamıdır. Metropol ölçekteki fuar, botanik ve hayvanat bahçeleri ile bölgesel parklar bu alanlar kapsamındadır (Anonim, 1985).

Saatçioğlu (1978) ve Akdoğan'a (1987) göre yeşil alan kavramı, mevcut açık alanların bitkisel elemanlarla kaplı veya bitkisel elemanlarla bir araya getirilmiş yüzey alanları olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre her yeşil alan bir açık alan niteliğindedir fakat her açık alan her zaman yeşil alan niteliğinde olmamaktadır (Gül ve Küçük 2001).

Kentsel yeşil alanlar, içinde barındırdıkları unsurlarla, kullanıcılarına sosyal ve psikolojik açıdan önemli katkılar sağlayan mekânlardır. Olmsted, kentsel yeşil alanların, insanları şehir karmaşasından uzaklaştıran, psikolojik gücü yüksek olması gereken ve insanların rahatlayabileceği alanlar olması gerektiğini vurgulamıştır (Beveridge 1998).

Kentsel açık ve yeşil alanlar, kentte yer alan, ulaşım, barınma, çalışma, sağlık, hizmet vb. gibi amaçlar taşıyan zorunlu kullanım alanlarının dışında kalan, kentte yaşayanlara sunduğu imkânlarla sosyal, psikolojik, işlevsel ve rekreasyonel birçok

olanaklar sunan, kente estetik anlamda değer kazandıran ve kent ekolojisine katkıda bulunan alanlardır (Giritlioğlu 1991, Thompson 2002, Irvine vd. 2010). Bakır vd. (1999) kentsel dış mekânları, piknik yerleri, yeşil bantlar, kent parkları, oyun alanları, ormanlar, hayvanat bahçeleri, botanik bahçeleri gibi yeşil alanlar; avlu, çocuk parkı, ön-yan-arka bahçe gibi kentsel açık alanlar ve meydan, cadde, sokak, bulvar, otopark gibi doluluk ve boşluk ilişkisinin ağırlıklı olduğu kentsel dış mekânlar olarak tanımlamışlardır (Çakır ve Özenç 2005).

Kentlerin genel karakterini, mimari yapılar, açık yeşil alanlar ve bunların birbirleriyle olan ilişkileri ve bütünlüğü tayin etmektedir. Açık ve yeşil alanlar, insan ve doğa arasındaki bozulan ilişkiyi dengelemede ve kentsel yaşamda koşulların iyileştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Gül ve Küçük 2001). Karagüzel vd'ne (2000) göre açık ve yeşil alanlar kentliye sağladıkları olanakların yanı sıra, bir kentin şekillenmesinde de önemli rol oynamaktadırlar (Manavoğlu ve Ortaçeşme 2007). Açık-yeşil alanlar sınırlı da olsa kent-doğa ilişkisini yeniden kurmak, sürdürmek, geliştirmek amacına yöneliktir (Etlı 2002). Açık-yeşil alanlar bir kentte yer alan kullanımlar arasında dengeleyici bir rol üstlenmektedir (Müftüoğlu 2008).

Şahin ve Barış (1998) açık alanların fonksiyonlarını:

- Rekreasyon fonksiyonu
 - Aktif ve pasif rekreasyon imkânı sağlama
 - Kent içinde ve dışında sportif donatımların tesisine olanak verme
 - Eğlence ile ilgili donatımlara olanak verme
 - Kent insanına bir peyzaj ve doğallığa yakın bir ilişki alanı sunma
- Ekolojik fonksiyonu
 - Kent içerisindeki hava akımlarına olanak verme; kentin içinde, çevresinde artmakta olan endüstriyel tesisler, konutlar ile motorlu taşıtlardan çıkan gazlardan kirlenen kentin havası içinde bulunan toz ve zararlı gazları temizleyerek kente ışık ve hava sağlama

- Gürültüyü absorbe etme ya da dağıtma
- Arazi organizasyonu fonksiyonu
 - Kitle-boşluk oluşturulmasına yardımcı olma
 - Araç trafiğini, yaya rekreasyon ve yerleşim alanlarından ayırmakla insanlar için trafik yönünden gereken güvenceyi sağlama,
 - Kentlerin formal yapılı binaların meydana getirdiği katı kalıbı yumuşatarak kente organik bir karakter kazandırma şeklinde sınıflandırmışlardır (Etlı 2002).

Kentsel açık ve yeşil alanlar çeşitli meslek disiplinleri tarafından kullanım amaçları, kent içindeki konumları, yüzölçümleri; estetik, işlevsel, ekolojik ve rekreasyonel özellikleri gibi kriterlere göre çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır (izelge 2.1).

Çizelge 2.1. Kentsel açık ve yeşil alan sınıflandırmaları (Gül ve Küçük 2001, Albayrak 2006, Müftüoğlu 2008, Özkır 2007'den derlenmiştir)

Kullanıcıların yararlanma durumlarına göre	Aktif alanlar	Parklar, çocuk bahçeleri, oyun alanları, fuar alanları, hayvanat bahçesi, ormanlık piknik ve gezinti alanları
	Yarı-aktif (sınırlı) alanlar	Ücretli veya özel bir belge karşılığı kullanılan alanlardır.
	Pasif yeşil alanlar	Meyve bahçesi, fidanlık, kavaklık, kullanıma açık olmayan ormanlıklar, koruluklar, eski eserler, kültürel kullanımlar çevresindeki yeşil alanlar gibi
Doğal-Kültürel olma durumuna göre	İşlenmemiş açık alanlar	Doğal yeşiller, doğa koruma alanları
	İşlenmiş açık alanlar	İnsanın kültürel eylemleri ile şekillenmiş alanlar
	Nokta Sosyal alanlar	Topluma açık alanlar (pasif olarak yararlanılan park, bakı noktaları ve görsel yeşiller) Topluma yarı açık alanlar Özel mülkiyetteki açık alanlar
Faydalanma durumuna göre	Faydalanılan açıklıklar	Baraj gölleri, drenaj ve sel kontrolü, hava ulaşım alanları vb.
	Yeşil alanlar	Park ve rekreasyon alanları, yeşil kuşaklar, yeşil yollar, yapıları çevreleyen açıklıklar, tabiatı ve peyzajı koruma alanları
	Koridor açıklıklar	Hareket, ulaşım ve geçit yerleri
Yüzölçümüne göre	Kentsel ölçekteki açık yeşil alanlar	Kent parkı, botanik bahçesi, stat vb.
	Yerel ölçekteki açık yeşil alanlar	Çocuk bahçesi, çocuk oyun alanı, spor alanı vb.
Mülkiyet durumuna göre	Kamusal (genel) açık yeşil alanlar	Kent ve mahalle parkları, kent ormanları ve koruluklar, mezarlıklar, botanik bahçeleri, hayvanat bahçeleri, fuar ve sergi alanları, yol-bulvar ve refüjler, spor alanları gibi
	Yarı özel açık yeşil alanlar	Okullar, askeri alanlar, kamu kurum ve kuruluşları, fabrika bahçeleri gibi
	Özel açık yeşil alanlar	Özel mülkiyetli konut veya toplu konutlar gibi
Hizmet ettikleri birime göre	Konut düzeyinde yeşil alanlar	Tek veya çok katlı konutların bahçeleri, teras ve çatı bahçeleri, balkon düzenlemeleri gibi
	Komşuluk ünitesi düzeyinde yeşil alanlar	Çocuk bahçeleri, spor ve oyun alanları ve toplu konut bahçeleri
	Mahalle semt düzeyinde yeşil alanlar	Mahalle parkları, spor alanları, çocuk bahçeleri, oyun alanları ve okul bahçeleri
	Kent düzeyinde yeşil alanlar	Kent parkları, spor kompleksleri, rekreasyonel alanlar, hayvanat bahçeleri, botanik bahçeleri, fuar ve sergi alanları, kent içi yol-bulvar ve refüjler, yaya yolları, kent ormanları, koruluklar, yeşil kuşak ve mezarlıklar

Ayrıca, ekolojik anlamda kente, kişisel ve toplumsal gereksinimler açısından kentte yaşayanlara çeşitli imkânlar sunan kentsel açık ve yeşil alanlar, Hofe (1970), Tümer (1976), Yıldızcı (1982), Bakan ve Konuk (1987), Türel (1988), Akdoğan (1992), Önder (1997) gibi araştırmacılar tarafından yüzölçümü ve nüfus kriterlerine göre sınıflandırılmıştır (Polat 2001) (Çizelge 2.2).

Çizelge 2.2. Park sınıflandırmaları (Polat 2001)

Parklar	Etkili Hizmet Alanı (Yarıçap)	Kullanıcıların Yaş Grubu(Yaş)	Kişi Başına Büyüklük (Alan/1000Kişi)	Hizmet Ettiği Nüfus(Kişi)	İdeal Büyüklük (da)
Çocuk Bahçeleri	200-600m	0-3,4-7,8-15	4		8-16
Spor Alanları	2km	7 ve yukarısı	4	Bütün Kent	40-60
Mahalle Parkları	500-1.500m	Bütün Yaşlar	8-12	3500-5000	20-40
Semt Parkları	1.000-2.500m	Bütün Yaşlar	10-20	15.000-30.000	160-400
Kent Parkları	1-10km	Bütün Yaşlar	80	Bütün Kent	40-800
Bölge Parkları	25-100km	Bütün Yaşlar	750-3.000		2.000-4.000
Milli Parklar	Bütün Ülke	Bütün Yaşlar	Değişken	Bütün Ülke	Değişken

2.1.2. Kent parkı kavramı

Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'ne göre park, kentte yaşayanların yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçlarına cevap veren alanlar olarak tanımlanmıştır (Anonim 1985).

Akdoğan (1974) parkı genel anlamda, sınırlı bir kullanım biçimi, esnek bir form özelliği, minimum konstrüksiyon ile maksimum doğal öğeleri kapsayan, dinlenme, eğlenme, meditasyon, serbest oyunlar vb. çeşitli pasif ve aktif rekreasyon gereksinimlerini karşılayan bir yeşil alan türü olarak tanımlamıştır (Özkır 2007).

Parkların sınıflandırılmasıyla ilgili olarak Eckbo (1950), Tümer (1976), Pamay (1978), Gold (1980), Türel (1988), Ertekin (1992), Nasuh (1993), Önder (1997), Oğuz

(1998), Moughtin ve Shirley (2005) gibi araştırmacılar çeşitli çalışmalar ortaya koymuşlardır (Polat 2001, Moughtin ve Shirley 2005, Al-Qudah 2006, zkır 2007).

Parklar genel olarak:

- ocuk bahçeleri,
- Mini parklar,
- Özel aktivite alanları ve spor merkezleri,
- Yol kenarı parkları,
- Mahalle parkları,
- Semt parkları,
- Kent parkları,
- Bölge parkları,
- Milli parklar şeklinde sınıflandırılmıştır (Polat 2001).

Tarihte ilk kent parkı olan Central Park, formal bahçe düzenine bir tepki olarak ilk kez Peyzaj Mimarı unvanını kullanan Frederick Law Olmsted ve ortağı Calvert Vaux tarafından New York'ta inşa edilmiştir (Beveridge 1998, Korkut vd. 2010).

Kent Parkını Gold (1980), kentlinin kolay ulaşabileceği, kentin gürültü ve karmaşasından kurtulup rekreasyonel etkinliklerde bulunabileceği alanlar olarak tanımlamıştır (zkır 2007). Ertekin (1992) ise kent parklarını, kentin ekolojik dengesini korumak ve kentlinin rekreasyon ihtiyacını karşılamak üzere kentin odak noktalarında bulunması gereken ve içinde toplumu oluşturan her yaş grubundan insanın aktif-pasif rekreasyon gereksinmelerini karşılamaya yönelik tesis ve olanaklara yer veren kent içi açık yeşil alanlar olarak tanımlamıştır (zkır 2007).

Kentteki varlıkları değerli hale getiren ve sürdürülebilir şehirler için önemli rol oynayan kent parkları, kentsel çevreye fiziksel ve estetik kalite açısından önemli katkılar sağlayan, kent ortamının getirdiği baskıları hafifletebilecek rekreasyonel imkânlar sunan ve kentli halkın birçok sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılamalarına katkıda bulunan alanlardır (Chiesura 2004, Tameko vd. 2011). Her yaş grubu kent parklarını farklı amaçlarla kullanmaktadır. Bu sebeple kent parkları tasarlanırken tüm hedef grupların rekreasyonel gereksinimleri göz önüne alınmalıdır (Chiesura 2004).

Kent parkları, kentsel yaşam kalitesinin artırılmasında önemli bir etkidir. Kaliteli kent parklarının oluşturulması ise; planlama, tasarım, uygulama ve bakım koşullarına bağlıdır (Yücel ve Yıldızcı 2006). Kent parkları, kullanıcılara sakin ve huzurlu bir ortam yaratmakta, ekolojik açıdan da atmosferin dengelenmesine ve kirliliğin (gürültü, hava vb.) azalmasına yardımcı olmaktadır. Bu özellikleri ile de kentin ve çevrenin kendi kendine sürdürülebilirliğini sağlamasına yardımcı olmaktadır (Ahmad vd 2011). Kent parklarının sürdürülebilirliği, rekreasyonel anlamda da yaşanabilirlik (konfor), erişebilirlik ve duyuşsal (psikolojik) uygunluk gibi bir takım kriterlere bağlı olarak sağlanmaktadır (Çınar 2008, Hepcan vd 2001).

2.1.3. Suyun peyzaj ögesi olarak kullanımı

Su, kentsel açık ve yeşil alanlarda çeşitli formlarda kullanılan bir tasarım ögesidir ve düz, durgun, düşen ve fıskıran su gibi çok farklı çeşitlerde tasarımda yer almaktadır. Su, peyzajda yalnızca estetik bir öge olarak değil aynı zamanda ortamı serinletme, ses perdeleme, sulama veya rekreasyon olanakları sağlama gibi çeşitli fonksiyonlar için kullanılmaktadır (Booth 1983).

Tasarımcılar tarafından kentsel açık ve yeşil alanlarda ortama hareket katmak, estetik ve işlevsel özelliklerinden yararlanmak amacıyla sıkça kullanılan su ögeleri aynı zamanda buldukları ortamın ve kent ortamının ekolojisine katkı sağlamaktadır (Booth 1983).

Zaloğlu'na (2006) göre; suyun iklimsel etkileri azımsanmayacak kadar önemlidir. Suyun buharlaşarak atmosfere karışması sonucunda nem oranı artmaktadır; bu durum havanın yumuşamasına ve canlıların yaşamsal etkinliklerini artırıcı, bazen de düşürücü niteliklere ulaşmasını sağlamaktadır. Öte yandan nem, iklimi yumuşatarak gece-gündüz arasındaki ısı değişimini optimal düzeye getirmektedir. Özellikle sıcak iklimlerde havuz, gölet gibi ögelerin, kullanıldıkları yapı çevresindeki atmosferde olumlu ortamlar yarattığı bilinmektedir.

Luttik'e (2000) göre yeşil alanlar, su yüzeyleri, açık alanlar ve çekici peyzaj tipleri ilgi çeken bir düzenlemenin bileşenleridir.

Shafer vd. (1969), Zube vd. (1974,1982), Kaplan (1977), Ulrich (1983) gibi araştırmacılar, su varlığının peyzajın çekici olarak algılanmasında olumlu yönde güçlü bir etkiye sahip olduğunu belirtmişlerdir (Burmil vd. 1999).

Su öğeleri, peyzaj tasarımlarının vazgeçilmez bir öğesi olmasa da her zaman memnuniyetle karşılanmaktadır. Peyzajda suyun kullanımının pek çok nedeni bulunmaktadır. Su öğeleri tasarımlara estetik açıdan olumlu katkılarda bulunurken, rekreasyon amacı ile veya yaya sirkülasyonunu yönlendirerek, emniyet veya güvenlik sağlamak amacıyla da kullanılmaktadır. Su, bir odak noktası oluşturabileceği gibi, aynı zamanda mekân içinde devamlılık sağlanmasına katkıda bulunmaktadır. Bütün bunların yanında suyun kullanımı tasarıma estetik yönden görsel, işitsel, psikolojik, temassal, serinletici bir etkide bulunurken işlevsel olarak da birçok özelliğe sahip olmaktadır (Gençtürk 2006).

Tarihsel süreç içerisinde önemli bir peyzaj öğesi olarak kullanılan su ilk çağdan günümüze ulaşana kadar çeşitli şekillerde kullanılmıştır. Bunlar;

1- Havuzlar

- Yüzme havuzları
- Su Bahçeleri
- Çocuk Oyun havuzları

2- Göletler

3- Kaskad ve Çavlanlar

4- Fıskiyeler

5- Çeşmeler

- Ev çeşmeleri
- Mahalle çeşmeleri
- Cami çeşmeleri ve şadırvanlar
- Sebiller şeklinde sınıflandırılabilir (Çakıroğlu 2011).

Hemen her formdaki su, peyzajda kullanıldığında ilgi çekmektedir. Kullanıcılar, estetik özelliklerinin yanı sıra su öğelerinden, yüzmek, balık tutmak, su altı dalışı yapmak, su kayağı yapmak, oyun oynamak, buz pateni yapmak ve kayıkla gezinti

yapmak ve yelkencilik gibi rekreasyonel faaliyetleri gerçekleştirmek için yararlanmaktadır (Booth 1983, Harris ve Dines 1998, Bell 2008).

Su öğeleri, parklar, meydanlar, caddeler, yollar vb. gibi kentsel açık ve yeşil alanlarda, estetik, işlevsel, ekolojik, kültürel vb. anlamda geniş bir yelpazede karşımıza çıkmaktadır.

Peyzaj tasarımlarında nokta, çizgi, yüzey, doku, form, renk, hareket, yön, denge, armoni, ritim, tekrar gibi tasarım öge ve ilkeleri kullanılmaktadır (Sayan 2009). Bu öğelere ilave olarak, peyzaj tasarımlarında tasarım bileşeni olarak koku ve ses özellikleri de kullanılmaktadır (Wong 2006). Bu özelliklerin ise en başında, bitkisel öğeler ve su öğeleri yer almaktadır.

Su öğeleri, doğada hareketli (dere, nehir, şelale vb.) veya durgun (göl, gölet vb.) bir şekilde bulunmaktadır. Yapay olarak oluşturulan su öğeleri de suyun doğadaki hareketinden esinlenilerek oluşturulmaktadır.

Booth (1983) su kullanımını;

1- Suyun genel kullanımı

- Tüketim
- Sulama
- İklim kontrolü
- Ses kontrolü
- Rekreasyon

2- Suyun görsel kullanımı

- Düz, Durgun su
- Akan su
- Düşen su
- Fışkıran su olarak iki ayrı açıdan sınıflandırmıştır.

Harris ve Dines (1998) su öğesi kullanım biçimlerini:

- 1- Durgun su
- 2- Hareketli su olarak,

Su öğesi kullanım amaçlarını ise:

1- Estetik faktörler

- Görsel
- Psikolojik
- İşitsel
- Dokunma/Duyumsal

2- İşlevsel nedenler

- Rekreasyon
- Sirkülasyon kontrolü
- Yararlanma/Faydalanma şeklinde sınıflandırmışlardır.

Su öğeleri tasarlanırken iklim faktörlerinin etkisi oldukça önemlidir. Tasarımda kullanılan geniş su yüzeyleri, yaz aylarında serinletici etki yaratırken, enerji ve su tüketimini arttırmakta; kış aylarında ise suyun donması sonucu maddi zararlar meydana gelmektedir (Akınoğlu 2007).

Su kentlerde dekoratif bir özellik olarak kullanıldığı zaman sembolik olarak kullanıldığı alana büyük bir anlam kazandıran doğal bir kaliteye sahiptir. Kentlerin kuruluşundan bu yana, insanlar suyu sadece temel gereksinimler için değil aynı zamanda görsel bir öğe olarak kullanmışlardır (Moghtin vd 1999).

Su, peyzaj tasarımlarını birçok açıdan zengin hale getiren bir öğe olarak kullanılmaktadır. Su öğesi, bulunduğu mekânlarda rekreasyonel kullanımları arttırmakta, peyzajı daha göz alıcı bir hale getirmektedir (Ingels 2009).

Su öğesi kentsel açık ve yeşil alanlarda çeşitli fonksiyonları yerine getirmek, ortamın estetik özelliklerini artırmak amacıyla çeşitli formlarda ve tiplerde kullanılmaktadır. Su öğeleri parklar, meydanlar, kavşaklar, refüjler, toplanma alanları, bina bahçeleri vb. gibi alanlarda formları, biçimleri ve birlikte kullanılan diğer öğelerle ilgi çeken veya ilgi çekmek amacıyla kullanılan bir tasarım öğesidir. Su öğesi, mekân algılamasında oldukça etkili bir elemandır ve insanlarda çok çeşitli duygular uyandırmaktadır.

Sessiz bir akıntı veya çok hareketli olmayan bir havuz sakin ve durgun bir ortam yaratırken, hızlı akan ve yoğun kütleli bir su kullanımı heyecan ve hareket hissi

uyandırabilir. Suyun çıkardığı ses şiddetine göre mekân kullanıcılarında, serinleme, dinlenme, sınırlama, hareket, neşe vb. gibi duygular oluşturabilmekte, ortamdaki diğer sesleri perdeleyebilmekte fakat bazen de kullanıcılara rahatsızlık verebilmektedir (Booth 1983, Harris and Dines 1998).

İnsanlarda bu duyguların oluşmasında su öğelerinin ve su öğeleri ile birlikte kullanılan öğelerin fiziksel özellikleri oldukça etkili olmaktadır.

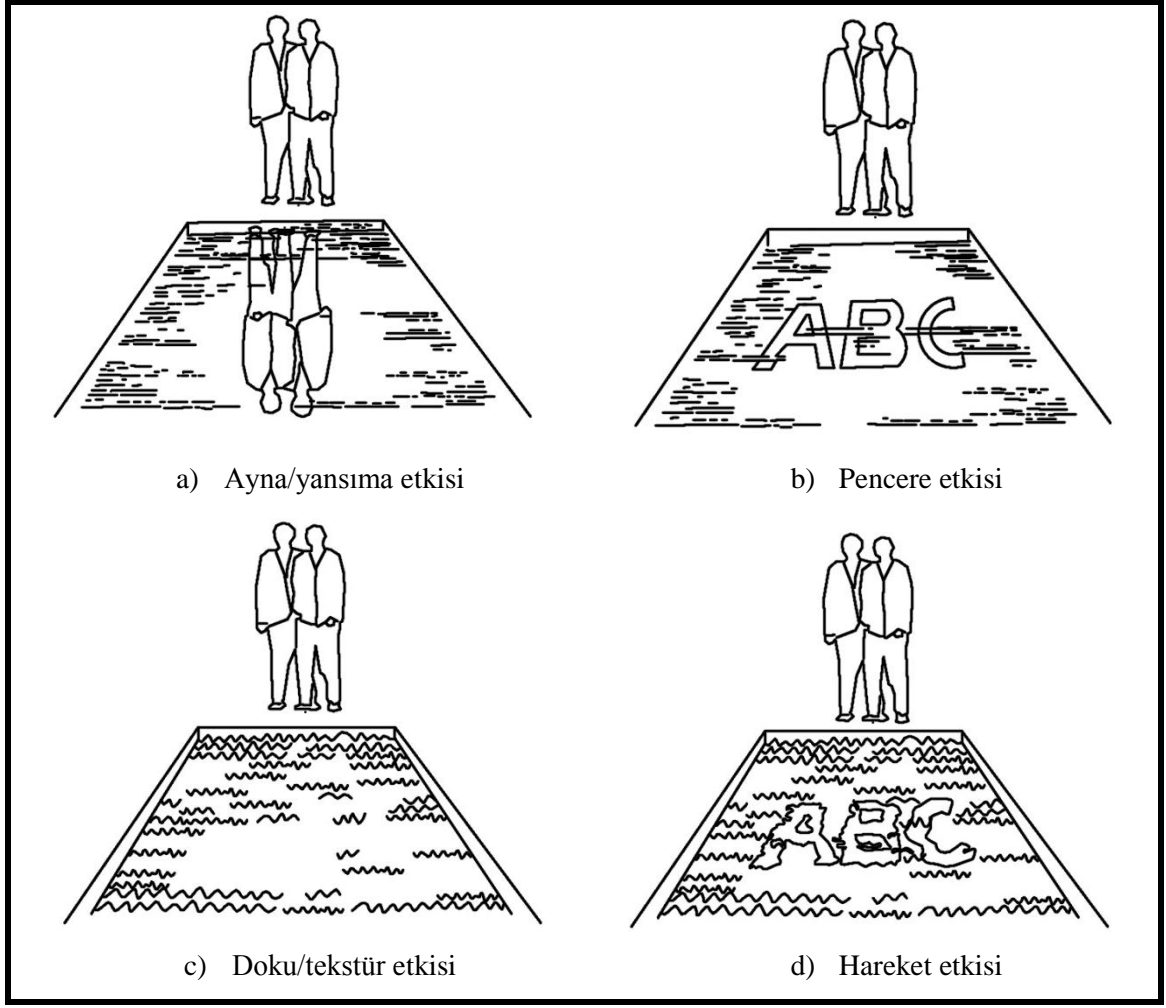
Su öğelerinden insanlar rekreasyonel olarak, yüzmek, balık tutmak, tekne, kayak vs. ile gezinti yapmak, oyun oynamak, su sporları yapmak vb. gibi faaliyetleri gerçekleştirmek için yararlanmaktadırlar (Harris ve Dines 1998).

2.1.3.1. Durgun su

Su öğeleri tasarımında, durgun su öğelerinin kullanımı en çok görülen uygulamalardır. Yapay olarak tasarlanmış su öğelerinde devir daim sistemlerinin çalışmadığı veya çalıştırılmadığı zamanlarda durgun su yüzeyleri oluşmaktadır. Aynı şekilde doğal olarak hareketli olan su öğelerinde suyun debisi azaldıkça su öğesi durgun hale geçmektedir (Uzun 1997). Durgun, sessiz su, göllerde, göletlerde, havuzlarda veya yavaşça akan nehirlerde bulunmaktadır. Durgun su insanda rahatlık, sakinlik ve huzur duyguları uyandırma, kesintisiz olarak düşünebilme imkânı sağlamaktadır (Booth 1983, Burmil vd. 1999).

Tasarımlarda yansıtıcı ve sakin bir su aynası olarak görev yapan durgun sular, estetik bir değer ifade etmelerinin yanı sıra işlevsel olarak da bazı fonksiyonları üstlenmektedir. Bu anlamda etrafa yaydıkları nem ve serinlik ile insanları cezbetme ve odak noktası olma görevini üstlenmektedirler. (Gençtürk 2006).

Su altındaki zemin kaplaması ve suyun durumu verilmek istenen etki için çok önemlidir. Hareketli su yüzeyine sahip bir havuz doku/tekstür oluştururken, düzgün su yüzeyi ve koyu renk zemine sahip bir havuz ayna etkisi yaratmaktadır. Açık renkli ve/veya desenli bir zemine sahip, düzgün yüzeyli bir havuz pencere etkisi yaratırken, dalgalı su yüzeyi, su altındaki yüzeye canlandırıcı etki sağlamaktadır (Şekil 2.1). Açık ve dalgalı olmayan bir su yüzeyi suyun berraklığını vurgulamaktadır (Harris ve Dines 1998).

Şekil 2.1. Durgun su efektleri (Harris ve Dines 1998)

Harris and Dines (1998) durgun su öğelerinin karakteristik etkilerini Çizelge 2.3'teki gibi açıklamıştır.

Çizelge 2.3. Durgun su öğelerinin karakteristik etkileri (Harris and Dines 1998)

	Ayna/Yansımaya etkisi	Pencere etkisi	Doku/tekstür etkisi	Hareket etkisi
Görsellik	İyi	Orta	İyi	Orta
Ses seviyesi	Yok	Yok	Düşük	Düşük
Sıçrama	Yok	Yok	Dalgalanma yoğun olmadığı sürece yok	Dalgalanma yoğun olmadığı sürece yok
Rüzgâra dayanım	Çok iyi	Çok iyi	Çok iyi	Çok iyi

Sakin ve geniş bir su yüzeyi tasarımda sükûneti sağlarken, mekân elemanları arasında kuvvetli bir birlik yaratmakta, peyzaja üçüncü bir boyut kazandırarak, derinlik vermektedir (Uzun 1997). Su, içinde yer aldığı alanın boyut ve biçiminin gerçeğinden

farklı olarak algılanmasını da sağlayan bir ögedir, kullanıldığı alana yeni perspektifler, hareket, ışık, ses ve sürekli değişen yansımalar sunmaktadır (Rees ve May 2002).

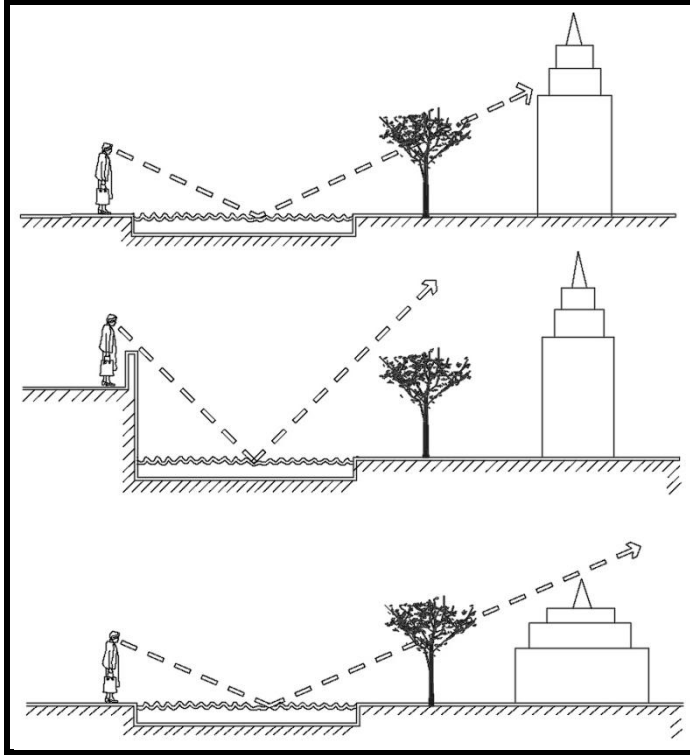
Yansıma, koyu renkli havuz yüzeyleri veya ışığı absorbe ederek yansıtmayan ve dalgalı olmayan opak su yüzeyleri ile elde edilmektedir (Şekil 2.2).

Şekil 2.2. Suyun yansıma özelliğine Kanada'dan bir örnek (Beaver 2006)

Yansıma durgun suyu zenginleştirmekte, ahenk oluşturmakta, cazibe artırmakta ve küçük ölçekli uygulamalarda bile kullanıcıların dikkatini çekmektedir (Nasar ve Li 2004).

Suyun yansıtıcı özelliği kullanıcı pozisyonuna ve bakış noktasının konumsal özelliklerine göre farklılık göstermektedir. Harris ve Dines (1998) kullanıcı pozisyonu ve havuz seviyesine bağlı olarak suyun yansıma özelliğini Şekil 2.3'te görüldüğü gibi açıklamıştır.

Şekil 2.3. Kullanıcı pozisyonu, havuz seviyesi ve yansıma özellikleri (Harris ve Dines 1998)

2.1.3.2. Hareketli su

Suyun kentsel açık ve yeşil alanlarda diğer bir kullanım şekli, nehirler, akarsular, kaskatlı şelaleler vb. gibi doğada bulunan şekillerinden esinlenilerek oluşturulan, hareketli su öğeleridir (Booth 1983).

Hareketli su, doğal veya doğal olmayan sistemlerle suya yatay ve/veya düşey yönde hareket kazandırılması sonucu elde edilen su öğesi kullanım tipidir.

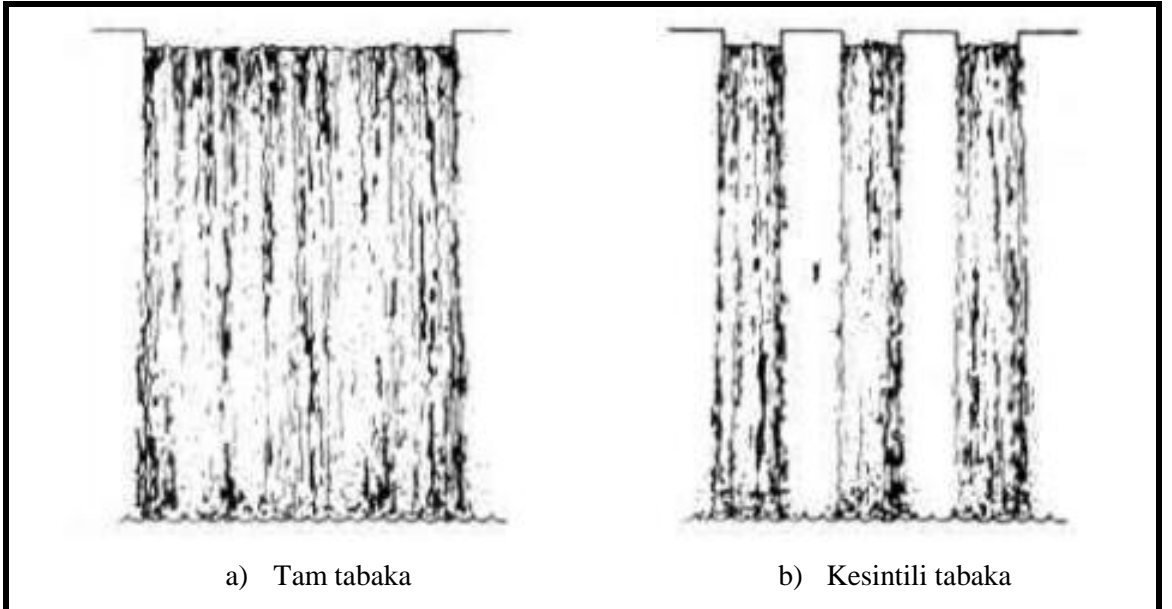
Hareketli su, görsel ve işitsel olarak oluşturduğu efektlerle ortama hareket katar ve canlandırır. Ayrıca suyun oluşturduğu hareket şiddetine göre mekânda odak noktası oluşturabilir, çevredeki diğer sesleri perdeleyebilir, kullanıcılarda ise rahatlama, ferahlama gibi bazı etkiler bırakabilir.

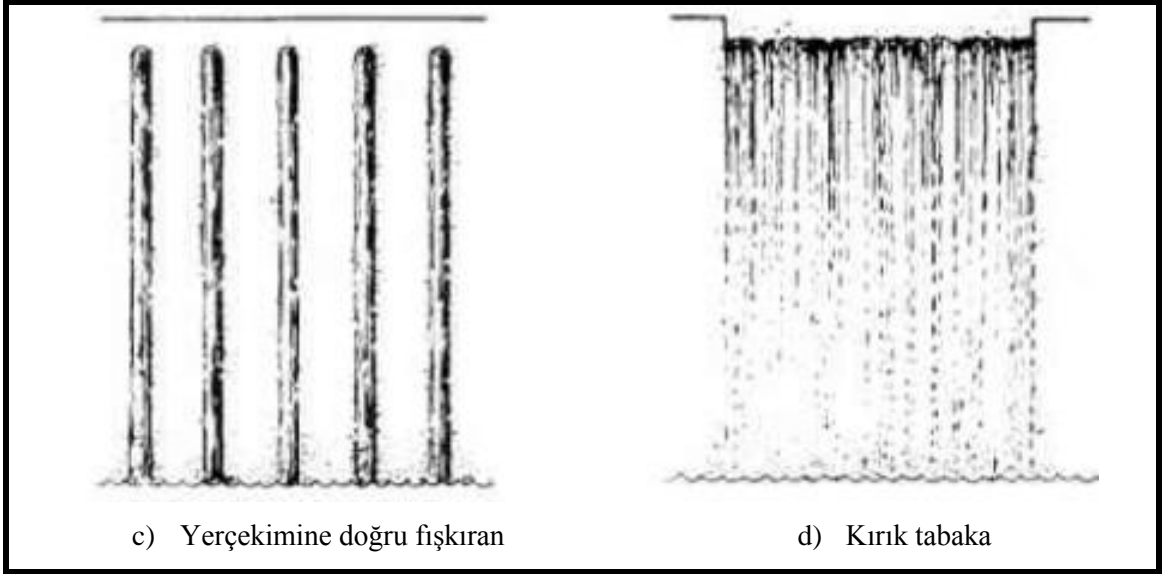
Su öğeleri kullanılarak oluşturulan efektler genel olarak damlama, sızıntı, köpürme, şırıltı, gürlleme, fişkıma, serpinti ve çağlama şeklindedir. Hareketli olarak kullanılan su öğelerinden çıkan ses, insan duyguları üzerinde sakinleştirme ve rahatlatma amacıyla ya da heyecanlandırma ve canlandırma etkisi yaratmak amacıyla

kullanılmaktadır. Örneğin: gürültülü bir şelaleden çıkan ses insan duyguları üzerinde motivasyon sağlarken, kıyı şeridinde ters yönde aralıksız ve ritmik şekilde hareket eden dalgalardan çıkan ses sakinlik ve huzur duyguları oluşturmaktadır. Ayrıca hareketli su öğelerinin doğal veya yapay faktörlerle donması sonucu, güneş ışığının etkisi ile eşsiz heykelimsi görüntüler oluşmaktadır. (Booth 1983).

Hareketli su iki alt gruba ayrılır. Bunlardan ilki yerçekimi etkisine bağlı olarak aşağı doğru kendiliğinden hareketlenen su (su duvarları, dereler, kaskatlar), ikincisi ise basınçlı sistemler yardımıyla yerçekimi hareketine ters yönde yukarı doğru fişkırlarak hareketlenen sudur (fiskiyeler ve jetler) (Harris ve Dines 1998).

A. Yerçekimi etkisiyle hareketlenen su: Yerçekimi etkisiyle hareketlenen su öğesi, serbest düşen su, akan/kayan su, kaskatlı su öğesi olmak üzere kendi arasında üç grupta incelenmektedir. Serbest düşen su düşey olarak başka bir yüzeye temas etmeden, yerçekimi yönünde akan sudur. Düşen sular akış hızına bağlı olarak, görsel ve işitsel olarak mekânda ve kullanıcılarda çeşitli etkiler bırakmaktadır. Akış hızı yüksek olan düşen su öğesi tam bir tabaka halinde görünürken, bu hız yavaşladığı anda yağmur tanelerine benzeyen bir şekilde görünmeye başlamaktadır (Harris ve Dines 1998) (Şekil 2.4).

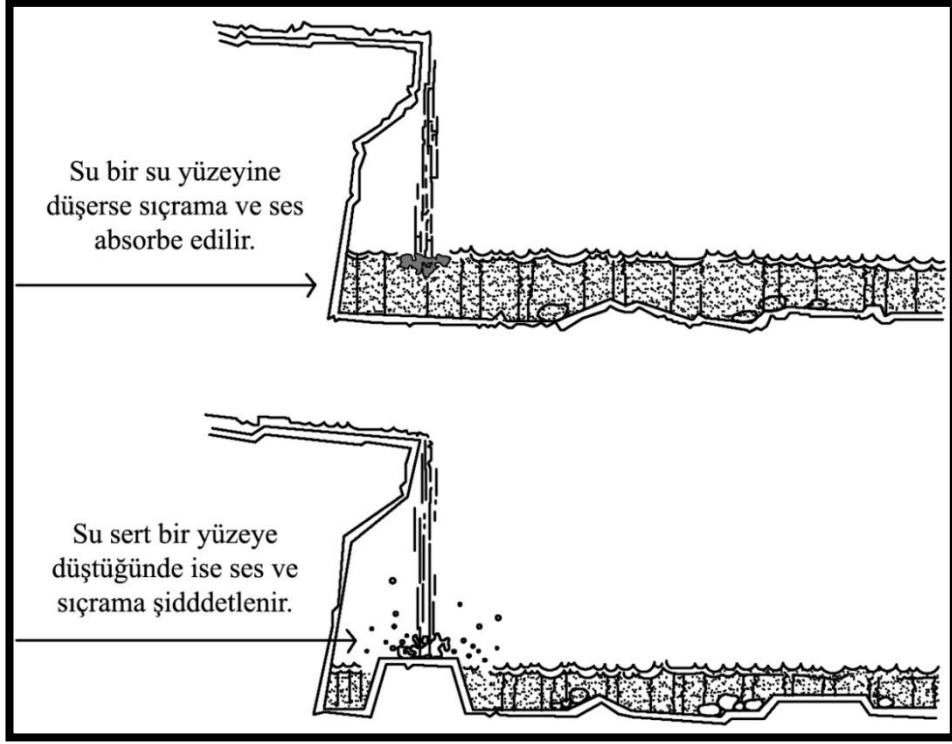
Şekil 2.4. Serbest düşen su kullanımı örnekleri (Harris ve Dines 1998)

Harris ve Dines (1998) serbest düşen su öğelerinin karakteristik etkilerini Çizelge 2.4'teki gibi açıklamışlardır.

Çizelge 2.4. Serbest düşen su öğelerinin karakteristik etkileri (Harris ve Dines 1998)

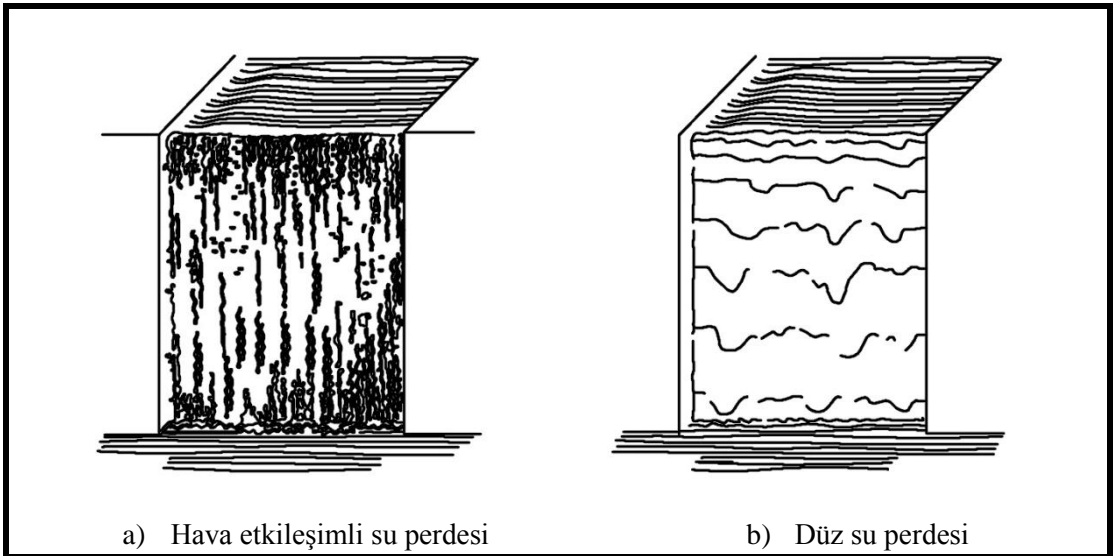
	Tam tabaka	Kesintili tabaka	Yerçekimine doğru fişkıran	Kırık tabaka
Görsellik	İyi	İyi	İyi	Orta
Ses seviyesi	Suyun akış hızına ve su yüksekliğinin artışına bağlı olarak artar.	Orta	Orta	Düşük
Sıçrama	Suyun akış hızına ve su yüksekliğinin artışına bağlı olarak artar.	Orta	Orta	Orta
Rüzgâra dayanım	İyi	İyi	İyi	Orta

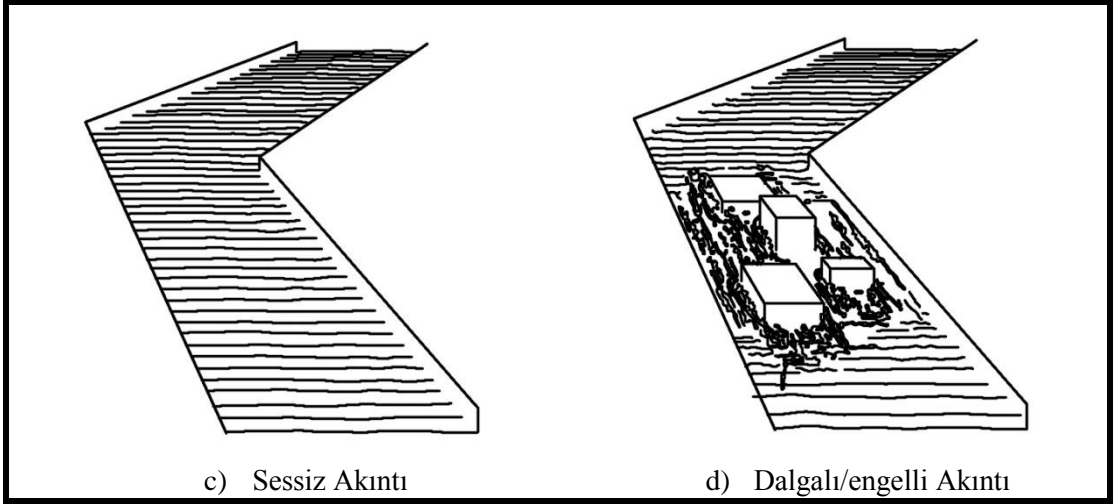
Booth'a (1983) göre suyun düştüğü yüzey de, suyun çıkardığı ses ve sıçrama düzeyinde oldukça etkili olmaktadır (Şekil 2.5).

Şekil 2.5. Suyun Düştüğü yüzeyin ses ve sıçrama şiddetine etkisi (Booth 1983)

Akan/kayan su düşen suya zıt olarak, sürekli bulunduğu yüzeyle temas halindedir. Düşey olarak yönlendirilen akış sonucu su duvarları oluşur. Suyun aktığı yüzey düz olduğunda sudan yalnızca, su akımının olduğunu gösteren ısıltılar göze çarpar, yüzey pürüzlü /tekstürlü olduğunda, akış hızına da bağlı olarak suyun hava ile etkileşimi sonucu su buharı gibi bir görünüm elde edilir (Harris ve Dines 1998) (Şekil 2.6).

Şekil 2.6. Akan su ögesi örnekleri (Harris ve Dines 1998)

Şekil 2.7. Güney Kore'den (Cheonan) akan su örneği (Young 2005)

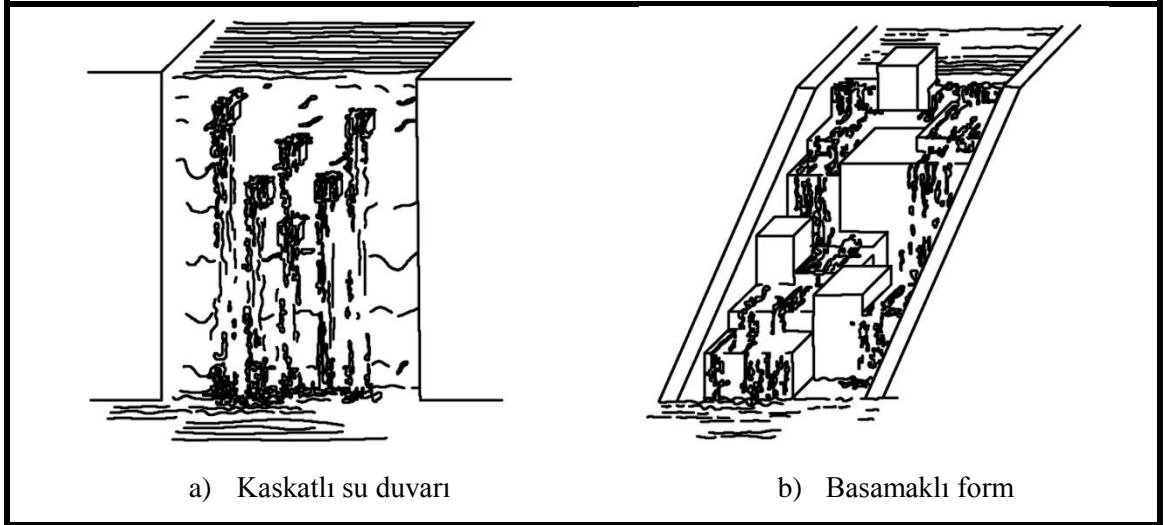
Bir yatak boyunca akan su, akış hızına, su ve zemin özelliklerine bağlı olarak durgun suda olduğu gibi yansıma etkisi yaratabilir. Yine aynı şekilde engelli bir yatakta ilerleyen su akış hızına bağlı olarak ses, sıçrama ve hava etkileşimi gibi özellikleri ile ön plana çıkabilir (Harris ve Dines 1998).

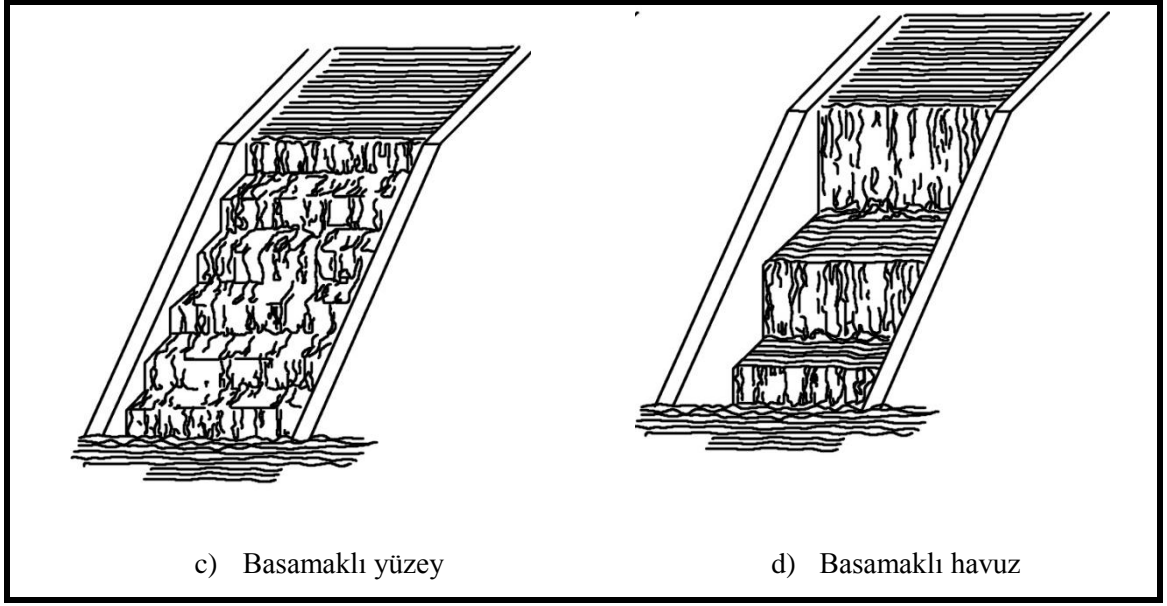
Harris ve Dines (1998) akan/kayan su öğelerinin karakteristik etkilerini Çizelge 2.5'teki gibi açıklamışlardır.

Çizelge 2.5. Akan/kayan su öğelerinin karakteristik etkileri (Harris ve Dines 1998).

	Hava etkileşimli su perdesi	Düz su perdesi	Sessiz akıntı	Dalgalı/engelli akıntı
Görsellik	Çok iyi	Orta	Orta	İyi
Ses seviyesi	Orta	Düşük	Düşük	Düşük
Sıçrama	Orta	Yok	Yok	Düşük
Rüzgâra dayanım	İyi	Çok iyi	Çok iyi	Çok iyi

Kaskatlı sular genel olarak akan ve düşen suyun bileşimi ile oluşur. Kaskatlı suyun düz veya hava etkileşimli su perdesinden farkı, suyun tasarlanmış formlardan kademeli bir şekilde akmasıdır (Şekil 2.8). Basamak formulu kaskatlar, basamakları düzensiz bir şekilde dizilmiş, tesadüfi seçilen doğal taşlar veya değerli, geometrik ve hatta heykelimsi elemanlardan oluşturulabilir (Şekil 2.9). Basamak düzlemlili kaskat ise, su merdiveni gibi kontrollü ve daha mimari bir görüntü sağlar. Basamaklı havuzlar daha fazla kontrol sağlar ve diğer kaskatlı elemanlardan daha az hava etkileşimi oluşturur (Harris ve Dines 1998).

Şekil 2.8. Kaskatlı su ögesi örnekleri (Harris ve Dines 1998)

Basamaklı havuzlar kaskatlı gösterilere göre daha çok kontrollü olup, daha formal görünümler ile daha az havalandırılmış su akışı görünümü ortaya koymaktadır (Uzun 1997).

Şekil 2.9. Kaskatlı su ögesine Minnesota'dan bir örnek (DiNella 2009).

Kaskatlı formlar gibi hareketli su öğeleriyle oluşturulan su sesleri peyzajı estetik olarak zenginleştirmektedir (Ingels 2009).

Harris ve Dines (1998) kaskatlı su öğelerinin karakteristik etkilerini Çizelge 2.6'daki gibi açıklamışlardır.

Çizelge 2.6. Kaskatlı su öğelerinin karakteristik etkileri (Harris ve Dines 1998)

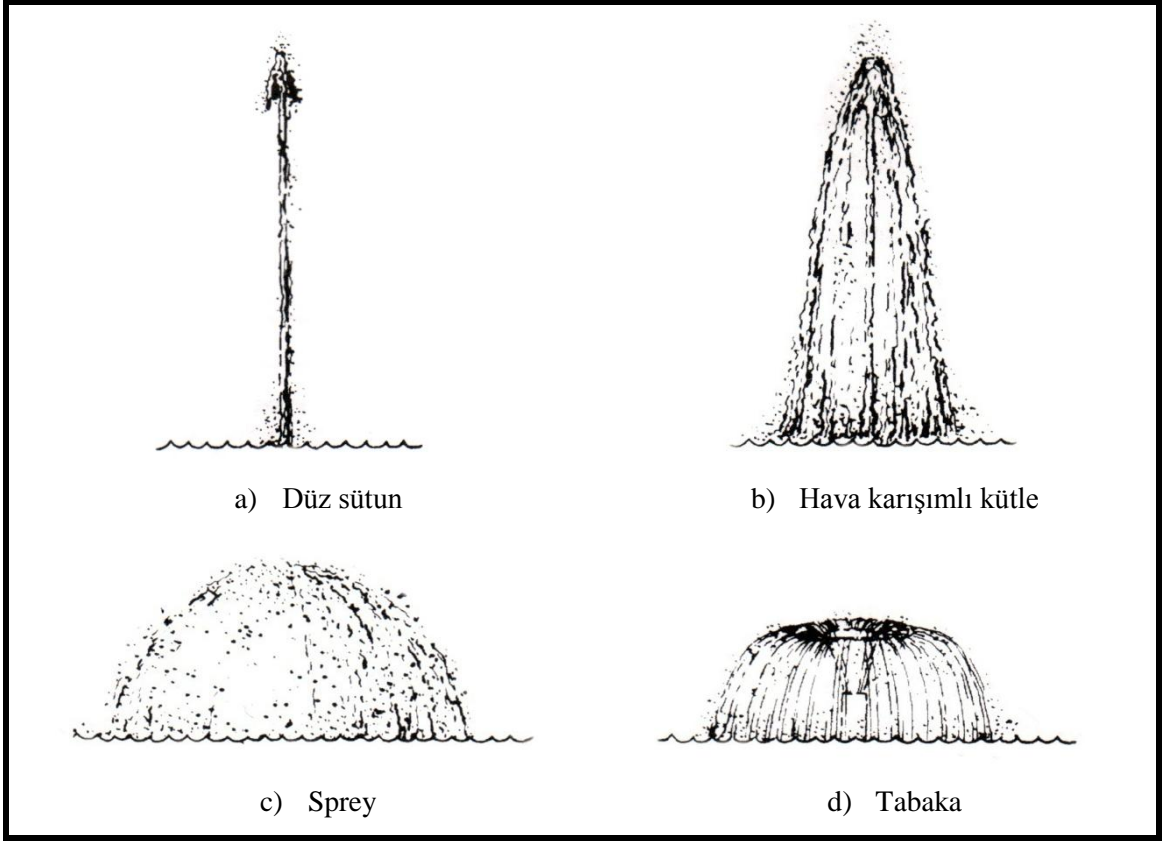
	Kaskatlı su duvarı	Basamaklı form	Basamaklı yüzey	Basamaklı havuz
Görsellik	İyi	Çok iyi	Çok iyi	İyi
Ses seviyesi	Orta	Orta	Orta	Orta
Sıçrama	Orta	Orta	Orta	Orta
Rüzgâra dayanım	İyi	İyi	İyi	Çok iyi

Doğal olarak hareket kazanan veya yapay olarak devir daim sistemleri ile hareket kazandırılan su öğelerinde görsellik, ses seviyesi, sıçrama, rüzgâra dayanım, enerji verimliliği gibi karakteristik özelliklerin oluşması için su öğelerinin akış hızı, düştüğü yükseklik, yatak genişliği, suyun rengi gibi özellikleri oldukça önemli faktörlerdir. Bu özellikler doğrultusunda tasarımda oluşturulmak istenen görsel etkiler ve fonksiyonlar yaratılabilmektedir.

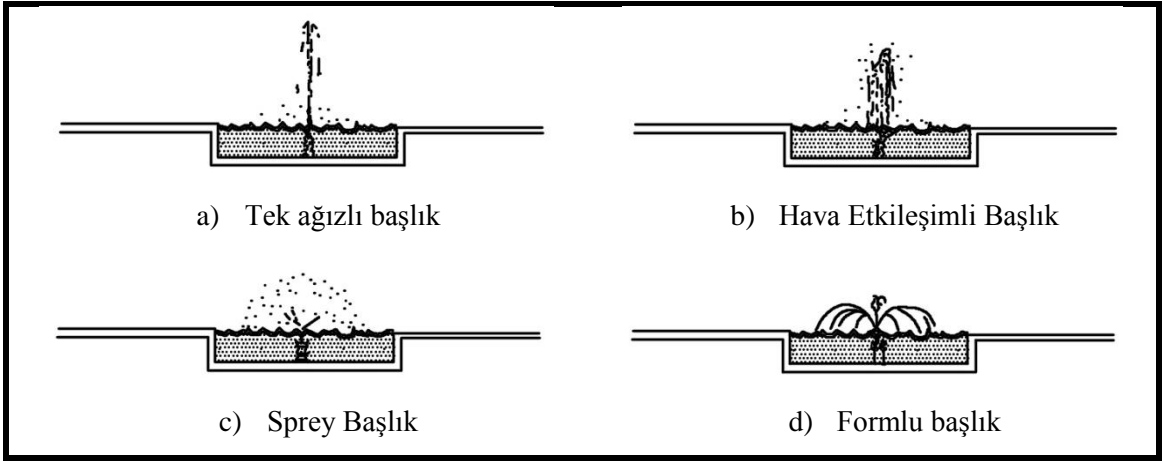
B. Basınçla fişkıran su: Harris ve Dines'a (1998) göre fişkıran su, suyun bir delik veya başlıktan, basınç uygulanarak yerçekimine ters yönde konfigürasyonu yapılmış fıskiyelelerden çıkmasıdır.

Fıskiyeleler ve jetler suyun basınç ile bir başlıktan dışarıya verilmesi ve bu suyun yer çekimi ile aşağıya düşmesi olayını gerçekleştiren mekanik araçlardır (Uzun 1997).

Fıskiyeleler basıncın şiddetine ve ulaşılan yüksekliğe göre odak noktası olma özelliğine sahiptirler. Çeşitli başlıklarla tek veya grup halinde kullanılarak oldukça ilgi çekici bir görünüm kazanabilirler. Fakat tasarımları dikkatle ve özenle yapılmalıdır. Örneğin; jet kullanılan bir havuzun yarıçapı jetin suyu fişkırttığı yükseklikle eşit olmalıdır. Ayrıca basınçlı sistemlerin tıkanmaması için havuz ve sistemlerin temizliğine dikkat edilmelidir (Harris ve Dines 1998) (Şekil 2.10, Şekil 2.11).

Şekil 2.10. Fışkıran su ögesi örnekleri (Harris ve Dines 1998).

Şekil 2.11. Fışkıran su başlıkları kesit görünüşleri (Booth 1983).

Harris ve Dines fışkıran su öğelerinin karakteristik özelliklerini Çizelge 2.7'deki gibi açıklamışlardır.

Çizelge 2.7. Fıskıran su öğelerinin karakteristik özellikleri (Harris ve Dines 1998).

	Düz sütun	Hava karışımı kütle	Sprey	Tabaka
Görsellik	İyi	Çok iyi	İyi	İyi
Ses seviyesi	Orta	Orta	Düşük	Düşük
Sıçrama	Orta	Orta	Düşük	Düşük
Rüzgâra dayanım	Yükseklik arttıkça orta değerden zayıfa düşer.	Yükseklik arttıkça orta değerden iyiye çıkar.	Genellikle zayıftır. Damlacık boyutuna bağlı olarak değişir.	Tabakanın kalınlığına bağlı olarak zayıf değerden ortaya yükselir.

Fıskiyeler tasarımlarda tek veya gruplar halinde yer alabilmektedir. Jetler grup halinde kullanıldıkları zaman bir dinamizm etkisi ve plastik bir kompozisyon yaratmaktadır (Uzun 1997).

2.1.4. Su öğelerinin estetik yanını güçlendiren tasarım öğeleri

Su öğelerinin tasarımında suyun içinde bulunduğu haznenin niteliksel özellikleri ile su hareketinin karakteristik özellikleri kadar; su elemanının çekiciliğini arttıran, görsel açıdan zenginleştiren tasarım öğeleri de önemlidir. Bazı kentsel açık mekânlarda mekân-su elemanı uyumu sağlanması için tasarlanan su elemanının mekândan kopuk bir öğe olmaması ve mekân içindeki diğer öğelerle ilişkili olması beklenmektedir (Kürkçüoğlu 2009).

Mekânın tasarlanan düşünceleri yansıtmasında, estetik ve işlevsel açıdan görevlerini yerine getirmesinde mekânı oluşturan tüm öğelerin rolü bulunmaktadır. Bu düzenin sağlanması için tüm öğeler arasında bir denge ve uyum sağlanması gerekmektedir.

Su öğeleri, görsel özelliklerinin artırılabilmesi, daha fazla estetik etki oluşturulabilmesi için bitki, aydınlatma, plastik obje gibi çeşitli öğelerle birlikte tasarlanmaktadır. Tasarlanan etkilerin kullanıcılarda oluşturulabilmesi için seçilen öğelerin malzeme, şekil, form, tekstür, kalite, boyut, konum gibi özellikleri oldukça önemlidir (Şekil 2.12).

Ayrıca kullanılan suyun temizliği ve su öğesinin bakımı en az suyun varlığı kadar önemlidir (Saatcı 2009).

Şekil 2.12. Su öğeleri ile birlikte kullanılan öğelere örnek (Colhoun 2009)

Beazley'e (1993) göre su öğelerinin çekiciliğini arttıran en etkili, uygulaması ve bakımı en kolay tasarım öğesi bitkilendirme bitkilerdir. Bitkilendirme tasarımında başlıca amaç, çeşitli büyüklük ve şekillerdeki bitkilerden uyum ya da zıtlık yaratmak, algıda seçiciliği sağlamak, yansıma koşullarını zenginleştirmek ve doğal hayata gönderme yapan görünümler elde etmektir. Özellikle serbest biçimli havuzlarda, su ile toprak seviyesinin birleştiği çizgi boyunca düzenlenen bitkiler, geçişi yumuşatarak daha doğal görünümler sağlamaktadır (Kürkçüoğlu 2009). Su kıyısı boyunca kullanılan bitkiler insanların beğeni seviyesini olumlu yönde etkilemektedir (Kaplan vd 1998).

Herzog and Bosley'e (1992) göre su ve bitkinin birlikte kullanımı ile elde edilen görüntüler stresi azaltmakta, rahatlamayı sağlamakta ve olumlu duygular oluşmasını sağlamaktadır (Porteous 1996) (Şekil 2.13).

Şekil 2.13. Su ögesi ile birlikte kullanılan ögelere örnek (Cannon 2008)

Plastik ögeler; estetik ve işlevsel açıdan mekân kalitesini arttıran, mekâna anlam katan, kullanıcıyı yönlendiren ve mekân içinde odak noktası oluşturan kent mobilyalarıdır. Objenin durağan etkisini azaltmak, hareket katarak daha ilgi çekici hale getirmek ve simgeledikleri mesajı vurgulamak için kentsel açık mekânlarda plastik ögeler ile su ögeleri bir arada kullanılabilir (Şekil 2.14). Plastik ögelerin kullanımı yansıma özelliğine görsel olarak katkı sağlarken, ölçek algısında da önemli rol oynamaktadır (Kürkçüoğlu 2009).

Şekil 2.14. Su ögesi ve plastik obje kullanımına örnek (Hales 2010)

Su ögeleri çok çeşitli renklere sahip olabilmektedir. Suyun rengi, ışıklandırmaya ve güneşin mevsimlere ve gün içerisindeki konumuna göre farklılıklar göstermektedir (Burmil vd. 1999). Ayrıca su ögelerinin gündüz ve akşam saatlerinde insanlarda bıraktığı etkiler birbirinden farklıdır. Gündüz saatlerinde su ögelerinin bileşenleri olarak bitkiler, plastik objeler, ses özellikleri, kullanılan malzemeler ve donatı elemanları ön plana çıkarken; akşam saatlerinde dış mekân aydınlatması ve su ögesi aydınlatmasıyla oluşturulan görüntüler ön plana çıkmaktadır. Aydınlatma elemanlarının kullanımı görsel anlamda hem su ögelerine hem de birlikte kullanılan elemanlara görsel anlamda katkı sağlamaktadır (Şekil 2.15, Şekil 2.16).

Şekil 2.15. Su kenarı aydınlatmasına örnek (Prinzing 2009)

Şekil 2.16. Su ögesi-heykel kullanımına ve su içi aydınlatmasına örnek (Materson 2010)

Su öğelerinin aydınlatması genel olarak iki amaç için yapılmaktadır. Bunlardan birincisi su öğelerinin aydınlatılarak görselliğin artırılması, ikincisi ise mekânın aydınlatılarak güvenliğin artırılmasıdır (Harris ve Dines 1998).

Bunların yanı sıra teknolojik gelişmelere bağlı olarak su öğelerinin estetik anlamda kalitesini artırmak amacıyla, su öğelerinin görselliğini artıran yeni teknolojiler geliştirilmiştir. Çeşitli sistemler kullanılarak su öğelerine müzik ritimlerine bağlı olarak fişkıma hareketi verilmiş ve ışıklandırma sistemleri ile suda çeşitli görüntülerin oluşması sağlanmıştır.

2.1.5. Su öğesi kullanımını etkileyen etmenler

Su öğesi kullanım biçimleri fiziksel ve çevresel etmenlere bağlı olarak farklılıklar göstermektedir. Bu etmenler kullanıcıların algısal özelliklerinde farklılıklar meydana getirmekte bu durum da tercihlerin farklılaşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle birincil olarak tasarımın konseptine uygun olması, kullanıcılarda oluşturulmak istenen etkiyi yaratabilmesi açısından uygun olan su öğesi kullanım tipine ve formuna karar vermek gerekmektedir. Bunun yanı sıra su öğesinin içinde (balık, kurbağa vb.) veya dışında (ördek, martı vb.) olması istenen veya su öğesi konumlandırıldıktan sonra ortamı, yaşam alanı olarak seçebilecek olası hayvan türleri de dikkate alınarak su öğesi kullanım biçimine karar verilmelidir.

Peyzajda kullanılan su öğesi tipleri, ölçek, konum, iklim, su ve malzeme temini ve bunlara bağlı olarak tesis aşamaları, bakım ve maliyet gibi etmenler bakımından birbirlerinden farklılıklar göstermektedir.

Ölçek: Peyzaj tasarımlarında kullanılan su öğelerinin, istenilen etkinin kullanıcılarda oluşturulabilmesi için, birlikte kullanılan öğeler, buldukları alan ve alanın tümü ile belirli bir ölçek dâhilinde düşünülmesi gerekmektedir.

Ölçek bağlamsal değişkenlerin en önemlisidir ve estetik anlamda kullanılan bir su öğesi, alanda bulunduğu bölüm ile uyumlu bir ölçek dâhilinde planlanmalıdır (Harris ve Dines 1998). Ayrıca su öğesinin boyutları bakımından önemlidir (Masser 1999). Alan ve su öğesi ölçeği arasında uyum sağlandıktan sonra, su öğesi ve tamamlayıcı öğeler (fiskiye, heykel vb.) arasında ölçek açısından denge sağlanmalı, hangi öğe vurgulanmak isteniyorsa ölçek o yönde ayarlanmalıdır.

Konum: Şentürk'e (1990) göre su bir mekânın en ilgi çekici bölümünü oluşturmaktadır ve bu yüzden mekânın odak noktasında olmasına ve çevreden iyi

algılanmasına dikkat edilmelidir (Ataturay 1993). Su ögeleri tasarlanırken estetik ve işlevsel anlamda istenilen etkiyi verebilmenin yanı sıra, bakım ve onarım maliyetlerini en aza indirmek için su ögesinin alan içerisindeki konumu iyi planlanmalıdır. Su ögesi ağaçların hemen yanında konumlandırılmamalı hatta alandaki diğer ağaçlardan dökülen yaprakların suya karışmaması için hâkim rüzgâr yönü dikkate alınarak planlanmalıdır. Aksi takdirde bitki kökleri yapıya zarar verebilmekte ve dökülen yapraklar suda kirlenmeye neden olabilmektedir. Ayrıca ağaçlardan akan reçinenin suya karışmasıyla su kalitesi düşmekte bu durum da eğer suda yaşayan canlılar varsa, onların yaşam koşullarını olumsuz etkilemektedir (Masser 1999, Gençtürk 2006).

Su ögeleri tasarlandıkları alanın resmiyetinden etkilenmektedir. Resmi ortamlarda tasarlanacak su ögeleri daha formal yapıda ve daha dikkatli malzeme seçimiyle oluşturulmalı, doğal ortamlarda ise daha yumuşak formlarda ve daha organik malzemeler kullanılarak oluşturulmalıdır (Harris ve Dines 1998).

Genellikle su ögelerinin tamamlayıcısı olarak karşımıza çıkan plastik objeler, özellikle kışın suyun kullanılmadığı zamanlarda odak görevi yapmaktadır. Rubenstein'e (1992) göre su ögesinin konumu, güneş ışığının yansımaları ve plastik objelerin su ögesine veya alana nasıl bir anlam katacağını belirlemektedir (Gençtürk 2006).

Dikkat edilmesi gereken diğer bir konum faktörü ise eğimdir. Su ögesinin hangi biçimde (durgun, akan vb. gibi) kullanılacağına, tesis ve bakım maliyetleri göz önüne alınarak karar verilmelidir. Havuz yapısının yerden yüksekliği ve topografya birlikte düşünülerek planlanmalı, alandaki yağmur suyu, su ögesine drene olmamalıdır (Masser 1999).

İklim: Dış mekânda oluşturulan su ögeleri için iklim faktörü oldukça önemlidir. Hakim rüzgâr yönü, sıcaklık, güneş ışığının şiddeti ve yönü sınırlayıcı veya yönlendirici olabilmektedir. Sıcak iklimli ve yaz aylarının uzun olduğu bölgeler havuzların serinletici ögeleri içermesini hatta belki de tasarımlarının bu faktör doğrultusunda yapılmasını gerektirebilir. Şiddetli ve uzun süren kışlar ise bazen su ögelerinin 4-6 ay gibi sürelerle kapalı kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle su ögesi ve tamamlayıcı ögeleri bu faktörler göz önüne alınarak tasarlanmalıdır. Kış koşulları için bir diğer

çözüm de su ögesini buz pateni alanı olarak kullanılabilir şekilde tasarlamaktır (Harris ve Dines 1998).

Derinlik: Su ögelerinin derinlikleri su ögelerinin kullanım biçimleri, ölçek, iklim, malzeme, su temini ve güvenlik gibi nedenlere bağlı olarak farklılıklar göstermektedir. Landphair ve Klatt (1979) su ögesinin sadece görsel amaçla kullanılacaksa 40-50 cm. derinliğe sahip olmasının yeterli olacağını, çocuk oyun havuzlarında 20-30 cm. derinliğin yaygın olarak kullanıldığını ve süs havuzlarında 40cm'lik bir derinliğin iyi bir su yüzeyi oluşturmak ve aşırı yosun oluşumunu önlemek bakımından avantajlı olacağını belirtmişlerdir (Doygun 1995).

Malzeme: Su ögesinin ölçeği, formu, derinliği ve iklim gibi etmenler, su ögesinin haznesinde, etrafında ve bünyesinde bulunan sistemlerde (fiskiye, aydınlatma, elektrik, pompa, filtrasyon vb.) kullanılan malzemelerde farklılıklar meydana getirmektedir. Formal hatlara sahip bir havuzda karo, seramik gibi formal olan malzemeler uygulama açısından kolaylık sağlarken, informal kıvrımlı hatlara sahip su ögelerinde zorluk yaratmaktadır. Su ögesinin ölçeği ve derinliği, hazne tabanında oluşan basınçta farklılıklar meydana getirmektedir. Basınç farkı filtrasyon, pompa, drenaj, fiskiye gibi sistemlerde hangi malzemelerin kullanılması gerektiğini doğrudan etkilemektedir.

2.2. Kaynak Taramaları

Booth (1983), 'Basic Elements of Landscape Architectural Design' (Peyzaj Tasarımının Temel Öğeleri) adlı kitabında Peyzaj Mimarlığı alanıyla ilgili olarak arazi formları, bitkisel materyaller, yapılar, döşemeler, binalar, su vb. gibi başlıklar altında çeşitli konulara değinmiştir. Su ile ilgili olan bölümde, suyun peyzaj tasarımındaki tasarım sürecini ortaya koymuş, suyun genel özelliklerini tanımlamış, genel kullanımlarından bahsetmiş, görsel ve işlevsel kullanımları hakkında bilgi vermiştir.

Ito (1990) 'Aquascape, Water in Japanese Landscape Architecture' (Su Peyzajları, Japon Peyzaj Mimarlığında Su) isimli kitabında mimarlar ve peyzaj mimarları tarafından oluşturulmuş 20 park içerisinde su ögelerini inceleyerek örnekleri ile açıklamıştır. Ayrıca su kullanma sanatını, şelaleler, akıntılar, kaskatlar, yüzme havuzları gibi suyun peyzajda kullanım tipleri ile ortaya koymuştur.

Uzun (1997), 'Çevre Tasarımında Su Kullanımı' adlı kitabında tarihsel süreçte su kullanımını özetledikten sonra su tasarımının ne şekilde olması gerektiği konusunda bilgiler vermiş ve peyzajda suyun durgun-hareketli, sade dekoratif, formal informal, küçük veya büyük ölçekli, dar-geniş, derin-sığ, koyu veya açık renkli olma gibi görsel, fiziksel ve psikolojik etkileri olduğunu belirtmiştir. Suyun yansıma özelliği üzerinde durulan kitapta su tasarımının genel prensipleri açıklanmıştır. Kitapta ayrıca peyzajda su öğesi kullanım şekilleri anlatılırken, su öğelerine ilişkin yapısal detaylar da ortaya konulmuştur.

Harris ve Dines (1998) 'Time-Saver Standards for Landscape Architecture' (Peyzaj Mimarlığı Standartları) isimli kitaplarında su kullanımını estetik ve işlevsel faktörlere göre gruplamış, estetik faktörleri görsel, psikolojik, işitsel ve dokunsal; işlevsel faktörleri ise rekreasyon, dolaşım kontrolü ve kullanımlar olarak belirtmişlerdir. Peyzajda su kullanımını durgun su ve hareketli su olmak üzere iki ana başlıkta toplayan çalışmada suyun farklı şekillerde kullanımının yarattığı farklı etkileri ortaya konulmuştur. Suyun kullanımına ilişkin konstrüktif detayların da verildiği çalışmada, su öğesi ile birlikte kullanılan yapısal malzemeler de ortaya konulmuştur.

Tanrıverdi (2001), 'Peyzaj Mimarlığı Bahçe Sanatının Temel İlkeleri ve Uygulama Metodları' adlı kitabında Peyzaj Mimarlığı alanında tasarım, planlama ve bitki materyali kullanımı konularında genel ilkeleri ortaya koymuştur. Su öğeleri ile ilgili olarak, su öğelerinin kullanım amaçları, kullanım tipleri, insanlarda bıraktıkları etkiler, çeşitli konstrüksiyon detayları ve bir takım standartlardan söz etmiştir

Rees ve May (2002) 'Su Bahçeleri Tasarım Kitabı' adlı çalışmalarında bahçelerde su kullanımı hakkında genel bilgileri vererek, çeşitli ölçeklerde ve özelliklerdeki bahçelerde uygulanabilecek su öğeleri hakkında bilgi vermektedirler. Kitapta ayrıca su öğelerini destekleyen diğer canlı-cansız materyaller tanıtılırken, en uygun su öğelerinin seçimi için kriterler ortaya konmaktadır.

Dreiseitl ve Grau (2005), 'New Waterscapes, Planning, Building and Designing with Water' (Yeni Su Peyzajları, Planlama, Tasarım ve Yapım) adlı kitaplarında suyu evrensel bir peyzaj bileşeni olarak tanımlamış, suyun öneminden bahsetmiş ve sahip

olduğu özellikleri ilkokul bahçelerinden çatı bahçelerine kadar geniş bir yelpazede dünyanın farklı yerlerinden seçilen örnekler üzerinde değerlendirmişlerdir.

Bahamon (2006) 'Landscape Architecture: Water Features' (Peyzaj Mimarlığı: Su Unsurları) isimli kitabında, parkları, köprüleri, meydanları ve sınırlayıcı elemanları, içlerinde barındırdıkları su öğeleri açısından inceleyerek, olumlu ve olumsuz özellikleri örnekleriyle ortaya koymuştur.

Ingels (2007) 'Landscaping Principles and Practices' (Peyzaj Düzenleme İlkeleri ve Uygulamaları) adlı kitabına su bahçeleri ile ilgili bilgiler vermiş, su bahçelerinin peyzajla nasıl bütünleşmesi gerektiğini, su bahçeleri tasarımında genel olarak kullanılan materyalleri, su bahçelerine uygun bitki türü seçimlerinin nasıl olması gerektiğini, su bahçelerinde bitkilendirme ilkelerini, su bahçelerinin kış hazırlıklarının nasıl olması gerektiğini ve su bahçelerinin nasıl sürdürülebilir bir şekilde kullanılabileceğini anlatmıştır.

Kurum (1987) 'Peyzajda Suyun Gösteri Elemanı Olarak Kullanım Tekniği' adlı yüksek lisans tez çalışmasında su öğesinin kentsel mekânlarda gösteri elemanı olarak kullanım tekniklerini incelemiş ve sonuç olarak Ankara kenti örneği için bir takım öneriler ortaya koymaya çalışmıştır.

Ataturay (1993) 'Ankara Kenti Yeşil Alanlarında Su Yapıları ve Yakın Çevrelerinde Peyzaj Planlama Esasları Üzerinde Bir Araştırma' adlı yüksek lisans tez çalışmasında Ankara kenti yeşil alanlarındaki, kent parkları ve bu nitelikteki parklarda bulunan su yapılarını yapısal ve bitkisel yönden ele alarak karşılaştırmalı olarak inceleyerek sorunlarını belirlemiş ve sonuç olarak Ankara kenti yeşil alanlarında bulunan su yapıları ve yakın çevrelerindeki peyzaj planlama çalışmalarında yararlı olabilecek yapısal, bitkisel düzenleme ve bakım önerileri ortaya koymaya çalışmıştır.

Doygun (1995) 'Kentsel mekânlarda suyun peyzaj mimarlığı yönünden kullanımı üzerinde bir araştırma' adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Adana kentinde bulunan su yüzeylerinin, kentin fiziksel yapısına olan etkilerini araştırmış ve halkın su yüzeylerinden yararlanma eğilim ve beklentileri doğrultusunda, yeni oluşturulacak su

yüzeyleri planlama ilkeleri ile mevcut su yüzeylerinin çok yönlü kullanım olanaklarını ortaya koymaya çalışmıştır.

Gedik (2003) ‘Farklı su öğelerinin psikolojik etkileri ve mekânsal etkinliklerle bütünleşmesi açısından incelenmesi’ adlı yüksek lisans tez çalışmasında farklı tipte kullanılan su öğelerinin insanlarda ne gibi çağrışımlar oluşturduğunu belirlemeye çalışmış ve su öğelerinin tasarlanacağı mekânlar için etkili olabilecek öneriler ortaya koymuştur.

Gençtürk (2006) ‘Meydanlarda Su Öğesi Tasarımı: Sultanahmet ve Beyazıt Meydanları İncelemesi’ adlı yüksek lisans tez çalışmasında anket ve algı ölçme tekniklerini kullanarak Sultanahmet ve Beyazıt meydanlarının kullanım yoğunluğunu ve kullanıcıların su öğeleri ile ilgili düşüncelerini ölçmüş ve değerlendirmiştir. Sonuç olarak Sultanahmet meydanında bulunan dairesel formlu havuzun alanda odak noktası özelliği taşıdığı, kullanıcılar tarafından bakımlı bulunduğu; Beyazıt meydanında bulunan tarihi havuzun ise konumunda ve çevre tasarımında yanlışlıklar yapıldığı ayrıca havuzun ve etrafındaki öğelerin bakımsız olması sonucu görsel niteliği azalttığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Zaloğlu (2006) ‘Ankara Kent Parklarında Suyun Gösteri Elemanı Olarak İrdelenmesi’ adlı yüksek lisans tez çalışmasında suyun farklı kullanım tiplerini (hareketli ve durgun olmak üzere) ele alarak suyu gösteri elemanı olarak incelemiştir. Çalışmanın sonucunda Ankara kentindeki kent parklarında bulunan su öğeleri hakkında envanter oluşturulmuş, yapılan anket çalışması sonucu su öğelerinin eksik, hatalı ve doğru yönleri değerlendirilerek yapılacak olan yeni parklar için bir takım öneriler vermeye çalışılmıştır.

Kürkçüoğlu (2009) ‘Kentsel Açık Mekânlarda Yapay Su Elemanı Tasarım İlkelerinin Mekânsal Algı ve Çevre Psikolojisi Bağlamında İrdelenmesi Üsküdar Belediye Meydanı Örneği’ adlı yüksek lisans tez çalışmasında kentsel açık mekânlarda yer alan su öğelerinin mekânsal algı açısından önemini, mekân organizasyonundaki yerini, mekân kalitesini arttırmadaki etkisini ve mekân kullanıcıları üzerinde bıraktığı psikolojik etkileri araştırmıştır. Sonuç olarak Üsküdar Belediye meydanında kullanılan su öğesinin referans noktası özelliğini taşıdığı, su öğelerinin kullanıcılar açısından

özellikle dinlendirici ve serinletici işlevsel niteliklere sahip olduğu, görsel açıdansa orta seviyede estetik niteliklere sahip olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Saatçi (2009) ‘Kent Parklarında Peyzaj Unsurlarının Algılanması: Antalya Atatürk Kültür Park’ta Çocuklar ve Yetişkinlerle Bir Araştırma’ adlı yüksek lisans tez çalışmasında kent parklarında bulunan peyzaj unsurlarını yetişkin ve çocukların nasıl algıladıklarını ve en çok hangi peyzaj unsurundan etkilendiklerini belirlemeye çalışmıştır. Çalışma sonunda ortaya çıkan algısal farklılıkların Peyzaj Mimarlığı çalışmalarıyla nasıl birleştirilebileceğine yönelik öneriler ortaya koymuştur.

Çakıroğlu (2011) ‘Peyzaj Tasarımında Su Tasarrufuna Yönelik Güncel Uygulamaların İrdelenmesi: İstanbul Örneği’ adlı yüksek lisans tez çalışmasında su kaynaklarının korunmasına ve sürdürülebilir kullanımına yönelik önlemleri araştırmıştır. Sonuç olarak ülkemizdeki peyzaj tasarım çalışmalarında kullanılabilecek su tasarrufuna yönelik öneriler geliştirmiştir.

Burmil vd. (1999) ‘Human Values and Perception of Water in Arid Landscapes’ (Kurak Peyzajlarda Suyun İnsan için Değeri ve Su Algısı) isimli makalede, özellikle kurak bölgeler için peyzajda kullanılan su ögesini, çevre araştırmalarına, su politikaları ve su yönetimi çalışmalarına katkı sağlaması açısından; biyofiziksel, manevi, kavramsal, sanatsal/tasarım, algısal ve teknik/yasal yönlerden derleyerek sunmuşlardır.

Luttik (2000) ‘The value of trees, water and open space as reflected by house prices in the Netherlands’ (Ağaç, Su ve Açık Alan Varlığının Hollanda’daki Ev Fiyatlarına Etkisi) adlı makalesinde etkileyici bir çevrenin ev fiyatlarını etkileyebileceği üzerine araştırmalar yapmıştır. Çalışma sonunda göl kıyısı manzarasına sahip olan ev fiyatlarında kayda değer bir artış olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Nasar ve Li (2004); ‘Landscape Mirror: The Attractiveness of Reflecting Water’ (Peyzaj Aynası: Yansıyan Suyun Çekiciliği) isimli makalelerinde suyun yansıma özelliğinin insanlar üzerindeki etkilerini araştırma alanındaki 4 örnek (zemin kum olan ve şeffaf su sayesinde zeminin görülebildiği havuz; zemin kum olan ve zeminin görülebileceği şekilde camla örtülü ve içerisinde su olmayan havuz; üzerinde ayna olan, içerisinde su olmayan yansıtıcı havuz; koyu zeminli içi su dolu yansıtıcı havuz)

üzerinde 60 denekli bir anket çalışması ile incelemiştir. Çalışma sonunda, insanların içerisinde su bulunan yansıtma özelliğine sahip olan havuzu tercih ettikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Karahan (2005) 'Tarih Boyunca Bahçe Sanatının Gelişmesinde Su' adlı bildirisinde Mezopotamya'da, Eski Mısır'da, Eski Roma'da, Persler'de, Ortaçağ'da, Rönesans döneminde, İslam'da ve Uzakdoğu'da su kullanımının tarih boyunca bahçe düzenlemelerinde ve mimari yapılarla birlikte kullanım şekillerini Gültekin (1991) ve Nurlu ve Erdem'in (1994) çalışmalarından derleyerek sunmuştur.

Aklanoğlu (2007), 'İklim Değişikliğinin Peyzaj Tasarımı ve Uygulamaları Üzerine Etkileri' adlı makalesinde, doğal ya da insan faaliyetleri sonucu değişen iklimsel yapıya bağlı olarak, tasarımın ne şekilde farklılaştığını araştırmış, bu değişimlere bağlı olarak kentlerde yapay olarak, kent ekosistemi ve iklimi oluşturduğunu belirtmiş ve çözüm önerisi olarak suyun etkin bir şekilde kullanımı, uygun bitki türlerinin seçimi, toprak özelliklerinin belirlenerek toprağın iyileştirilmesi, açık-yeşil alanlarda bakım çalışmalarının düzenli olarak yapılması, uygulamada kullanılacak diğer malzemelerin seçiminde değişen iklim koşullarının dikkate alınması ve özellikle arazi sıkıntısı olan kentlerde yeşil alan olarak kullanılabilen potansiyelin iyi değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Chen vd. (2009) 'Assessment of aesthetic quality and multiple functions of urban green spaces from the users' perspective: The case of Hangzhou Flower Garden, China' (Kullanıcı Görüşlerine Göre Kentsel Yeşil Alanların Çeşitli Fonksiyonlarının ve Estetik Kalitelerinin Değerlendirilmesi: Hangzhou Çiçek Bahçesi, Çin Örneği) isimli makalesinde araştırma alanında görsel, işitsel, dokunsal ve kokusal açıdan estetik kalite değerlendirmesi yapmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre araştırma yaptıkları alandaki seslerin 26,7%'sini kuşların, 28,9%'unu alandaki müzik sisteminin, 21,1%'ini hareketli su ve şelalenin oluşturduğunu saptamışlardır.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Materyal

Çalışmanın ana materyalini, Antalya Büyükşehir Belediyesi sorumluluğunda ve Antalya kent merkezinde bulunan Atatürk Parkı, Atatürk Kültür Parkı, Düden Parkı ve Karaalioğlu Parkı oluşturmaktadır (Şekil 3.1).

Şekil 3.1. Araştırma alanları uydu görüntüsü (Google Earth 2011)

Bu parkların seçiminde kuramsal bilgilerde verilen, çeşitli araştırmacılar tarafından ortaya konulmuş olan park sınıflandırmalarındaki (Bkz. Çizelge 2.2) kent parkları için belirlenen 40-800 dekar büyüklükte olma kriteri göz önüne alınmış ve ayrıca kent parkı olarak nitelenmemekle beraber Antalya Büyükşehir Belediyesi sorumluluğundaki parklar için belirlenmiş olan en az 30 dekar büyüklükte olma kriteri göz önüne alınmıştır.

Çizelge 3.1. Araştırma alanları ve yüzölçümleri

PARK İSMİ	YÜZÖLÇÜMÜ (m ²)
Atatürk parkı	187.000
Atatürk Kültür Parkı	205.000
Düden Parkı	130.000
Karaalioğlu Parkı	42.000

Araştırma alanları olarak Antalya'daki kent parklarının seçilme nedeni, kentin merkezi sayılabilecek noktalarında bulunmaları, ulaşımın kolay olması, barındırdığı imkânlarla çeşitli rekreasyonel gereksinimleri karşılamaları ve tüm kent kullanıcılarına hizmet edebilir nitelikte olmalarıdır.

Çalışma konusuyla ve alanla ilgili literatür (tezler, kitaplar, makaleler, projeler, çalışmalar, internet siteleri, raporlar, yönetmelikler vs.), parklarla ilgili olarak yapılan özel ve kamu kurum ve kuruluşları ile yapılan görüşmeler, Antalya Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığından temin edilmiş olan, araştırma alanlarına ait vaziyet planları, alanlardan elde edilen fotoğraflar ve ölçümler ve kent parkı kullanıcılarıyla yapılan anket çalışmasının sonuçları çalışmanın diğer materyallerini oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamında, yazım aşamasında Microsoft Office programları, çizim ve görselleştirme aşamalarında Autocad ve Photoshop, uydu görüntülerinin elde edilmesinde Google Earth ve verilerin analiz edilmesinde SPSS programlarından yararlanılmıştır.

3.2. Metot

Tez çalışması beş aşamada gerçekleştirilmiştir.

- Birinci aşamada çalışma konusuyla ilgili literatürde bulunan kitap, tez, makale, bildiri gibi önceki çalışmalar incelenmiş ve su öğelerinin insanlarda bıraktığı estetik ve işlevsel etkiler araştırılmıştır.

- İkinci aşamada araştırma alanlarına ait veriler ilgili kurum ve kuruluşlardan temin edilmiş ve yapılan arazi gezileri ile araştırma alanlarında bulunan su ögelerinin mevcut durumları ve fiziksel özellikleri incelenmiş, çeşitli açılardan fotoğrafları çekilmiştir. Arazi çalışmaları sırasında, incelenen su ögeleri kuramsal temellerde değinilmiş olan, Harris ve Dines'in (1998) yapmış oldukları su ögesi kullanım biçimi sınıflandırmalarına göre sınıflandırılmış ve su ögesinin görsellik, ses, sıçrama, rüzgâra dayanım gibi özelliklerine göre olumlu ve olumsuz özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

- Üçüncü aşamada, kullanıcıların su ögeleri hakkındaki fikirlerinin belirlenmesi amacıyla anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu aşamada literatür çalışmaları ile elde edilen bilgilerden yola çıkılarak, araştırma alanlarının mevcut durum özelliklerine göre; kullanıcıların araştırma alanlarını genel kullanım özelliklerini, araştırma alanlarında bulunan su ögeleri hakkında beğeni durumlarını belirleyebilmek ve su ögeleri hakkında tercihlerini öğrenebilmek amacıyla bir anket formu hazırlanmıştır.

Hazırlanan anket formu ile pilot çalışmalar gerçekleştirilmiş ve sonrasında bazı sorular, soruların formatları ve ölçüm ölçekleri güncellenerek nihai soru formu hazırlanmıştır.

Anket formu;

- Kent parklarının kullanım özellikleri,
- Anket yapılan kent parkında bulunan su ögelerinin değerlendirilmesi,
- Katılımcıların su ögesi tercihleri,
- Katılımcıların sosyo-ekonomik özellikleri ile ilgili bölümlerden oluşmaktadır.

Kent parklarının kullanım özellikleri: Bu bölümde katılımcıların kent parklarını kullanım özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla, katılımcılara kent parklarına gitme nedenleri, mevsimlere göre ve haftanın dilimlerine göre kent parklarına gitme zamanları, kent parklarında geçirdikleri süreler, kent parklarına gitme sıklıkları, kent parklarına ulaşım özellikleri ve en çok hangi kent parkına gittikleri ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

Anket yapılan kent parkında bulunan su öğelerinin değerlendirilmesi: Bu bölümde anket yapılan kent parkında bulunan su öğeleri hakkında kullanıcıların fikirleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla, katılımcılara, araştırma alanlarındaki su öğelerini beğenip beğenmedikleri sorulmuş, beğeni durumlarına göre su öğeleri için 0 (Hiç beğenmedim) – 10 (Çok beğendim) aralığında puan vermeleri istenmiştir. Ayrıca önceki aşamalardan elde edilen bilgilerin ışığı altında, araştırma alanlarında bulunan su öğelerinin özellikleri doğrultusunda, karşılaştırmalı değerlendirmelerinde yapılabilmesi, tüm araştırma alanlarını kapsayacak şekilde;

- Su öğelerinin buldukları mekân ve çevrenin karakteristik özelliklerine uygunluk durumlarının belirlenebilmesi,
- Estetik açıdan değerlendirmelerinin yapılabilmesi,
- İşlevsel açıdan değerlendirmelerinin yapılabilmesi için; nitelik uygunluğu, estetik ve işlevsel değerlendirme çizelgeleri oluşturulmuştur. Çizelgelerde 5'li Likert tipi (kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum şeklinde) ölçekler kullanılmıştır.

Nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesiyle, araştırma alanlarındaki su öğelerinin buldukları mekân ve çevreye, konum, ölçek (büyüklük), malzeme, biçim (şekil) açısından uygunlukları kullanıcı görüşleri ile belirlenmeye çalışılmıştır.

Estetik ve işlevsel değerlendirme çizelgeleriyle, araştırma alanlarındaki su öğelerinin kullanıcılarda bıraktığı fiziksel, görsel, işitsel, psikolojik etkiler ve su öğelerinin hangi işlevleri yerine getirdikleri/getirmedikleri kullanıcı görüşleri ile belirlenmeye çalışılmıştır. Yani kullanıcıların Antalya'daki kent parklarında bulunan su öğelerini estetik ve işlevsel bulup bulmadıkları saptanmaya çalışılmıştır.

Katılımcıların su ögesi tercihleri: Bu bölümde Antalya'daki kent parklarını kullanan bireylerin kent parklarında su öğeleri ile ilgili tercihleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla katılımcılara, kent parklarında, su öğelerinin hangi su ögesi biçiminde olması gerektiği, su öğeleri ile birlikte hangi öğelerin olması gerektiği, estetik, işlevsel ve rekreasyonel açıdan su öğelerinden beklemedikleri, suyun nereden temin edilmesi gerektiği ve kent parklarında su öğelerinin gerekliliği ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

Katılımcıların sosyo-ekonomik özellikleri: Bu bölümde ankete katılanların sosyo-ekonomik özelliklerini belirlemek amacıyla, katılımcılara yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çalışma durumu, gelir durumu özellikleri ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

Anket çalışmasının toplamda kaç adet uygulanacağı ve hangi parklarda kaç adet uygulanacağını belirlemek için iki yöntem kullanılmıştır.

Birincil olarak Antalya kent merkezinin nüfusu baz alınarak toplamda kaç adet anket uygulanacağı belirlenmiştir. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sisteminden elde edilen bilgilere göre Antalya kent merkezinin nüfusu 1.041.972 kişidir (TÜİK 2011). Bu nüfustan %5 hata ve %95 güven aralığına göre örneklem minimum 384 olarak belirlenmiştir (Lin 1976).

İkincil olarak da, araştırma alanlarının yüzölçümleri baz alınarak her bir araştırma alanında kaç adet anket yapılacağı belirlenmiştir. Buna göre araştırma alanlarının yüzölçümleri ve bunlara karşılık gelen anket sayıları Çizelge 3.2’de verilmiştir.

Çizelge 3.2. Araştırma alanları ve anket sayıları

Araştırma alanları	Yüzölçümleri (m ²)	%	Anket sayısı (yapılması gereken)	Yapılan anket Sayısı (adet)
Atatürk Kültür Parkı	205000	36,35	139,58	140
Atatürk Parkı	187000	33,15	127,29	128
Düden Parkı	130000	23,05	88,51	89
Karaalioğlu Parkı	42000	7,45	28,60	30
Toplam	564000	100	384	387

Hazırlanan soru formu Antalyalı ve/veya Antalya’da ikamet eden ve gönüllü olan kişilere uygulanmıştır.

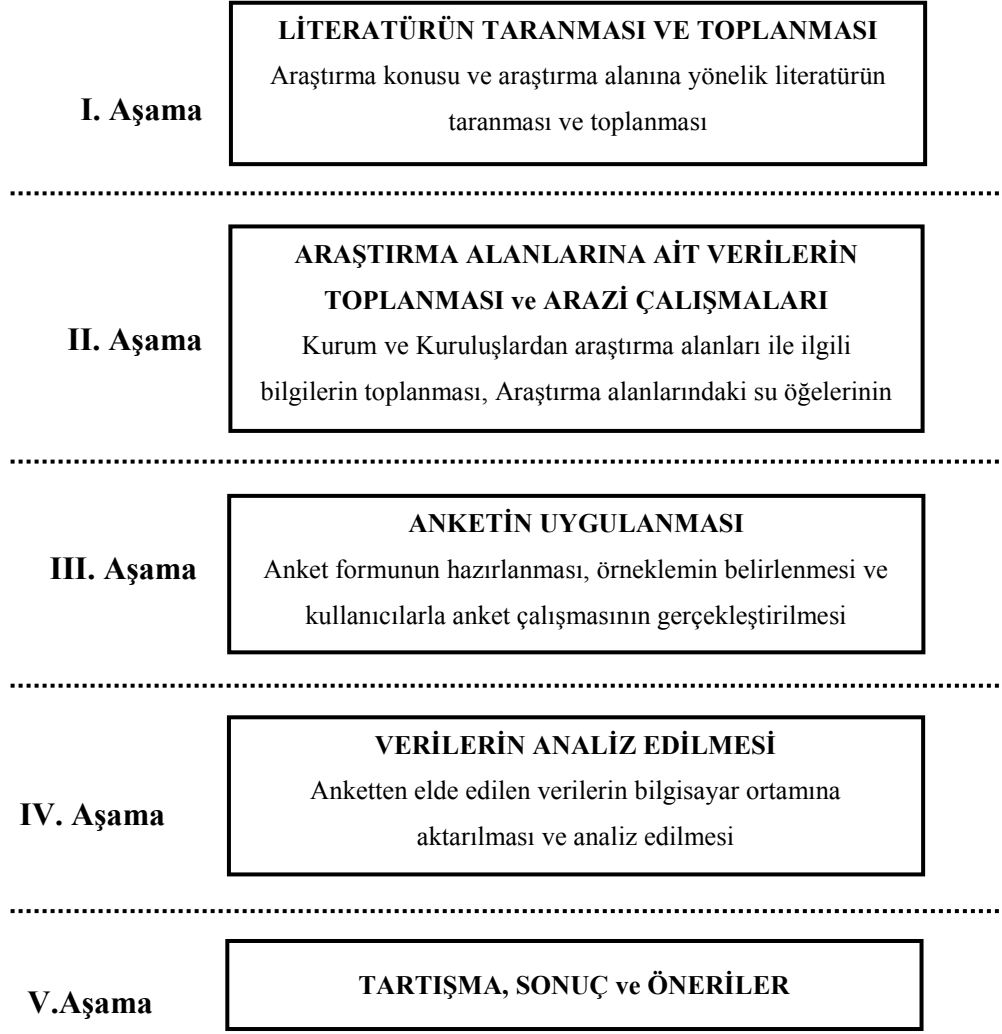
- Dördüncü aşamada 387 eksiksiz ve hatasız anketten elde edilen veriler SPSS programı vasıtasıyla bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Veri giriş işlemi bittikten sonra frekans tabloları hazırlanarak veri kontrolleri gerçekleştirilmiş hatalı ve eksik girişler düzeltilmiştir.

Veriler üç farklı yöntemle analiz edilmiştir. İlk basamakta sıklık analizleri yapılarak ankete katılanların sorulara verdikleri yanıtların sonuçlarına ulaşılmıştır.

İkinci basamakta, soru formunda yer alan nitelik uygunluğu, estetik ve işlevsel özelliklerin ölçüldüğü çizelgeler, güvenilirlik analizlerine tabi tutulmuş ve çizelgelerin istenen değerlendirmeyi hangi düzeyde gerçekleştirdikleri belirlenmiş, güvenilirlik özellikleri ortaya koyulmuştur. Ayrıca bu çizelgelerin değerlendirilmesinde 5'li Likert tipi sorulara alınan toplam yanıtlar, Likerte karşılık gelen -2,-1,0,+1,+2 katsayıları ile çarpılmış ve toplam yanıt sayısına bölünerek, araştırma alanlarındaki su öğelerinin Likert'e karşılık gelen puanları hesaplanmıştır.

Üçüncü basamakta ise, katılımcıların nitelik uygunluğu, estetik ve işlevsel değerlendirme sorularına ve su öğelerinden beklenenlerin belirlenmeye çalışıldığı çizelgeye verdikleri yanıtların, yaş, cinsiyet ve eğitim özelliklerine göre anlamlı farklılıklar gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla veriler arasında ki-kare bağımsızlık testleri uygulanarak çapraz tablolar hazırlanmıştır. Ki-kare bağımsızlık testlerini yaparken örneklemin gücünü arttırmak amacıyla, teste tabi tutulan sorulardaki, 5'li Likert tipi ölçekler, 3'lü Likert tipi ölçekler olarak; katılımcıların eğitim durumu özellikleri ise 'ilköğretim mezunu', 'lise mezunu' ve 'yükseköğretim mezunu' olarak yeniden kodlanmıştır.

Araştırma yönteminin sürecini açıklayan akış şeması Şekil 3.2'de verilmiştir.

Şekil 3.2. Araştırma akış şeması

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Araştırma Alanlarının Özellikleri

4.1.1. Atatürk Kültür Parkı

Antalya kentinin Muratpaşa ilçesine bağlı Meltem Mahallesi'nde yer alan Antalya Atatürk Kültür Parkı'nın doğusunda Tenis İhtisas Kulübü, oteller ve Tarık Akıltopu Caddesi; batısında Dumlupınar Bulvarı; kuzeyinde Yüzüncü Yıl Bulvarı ve güneyinde Beachpark ve Akdeniz bulunmakta olup kent merkezinde yer almaktadır (Şekil 4.1).

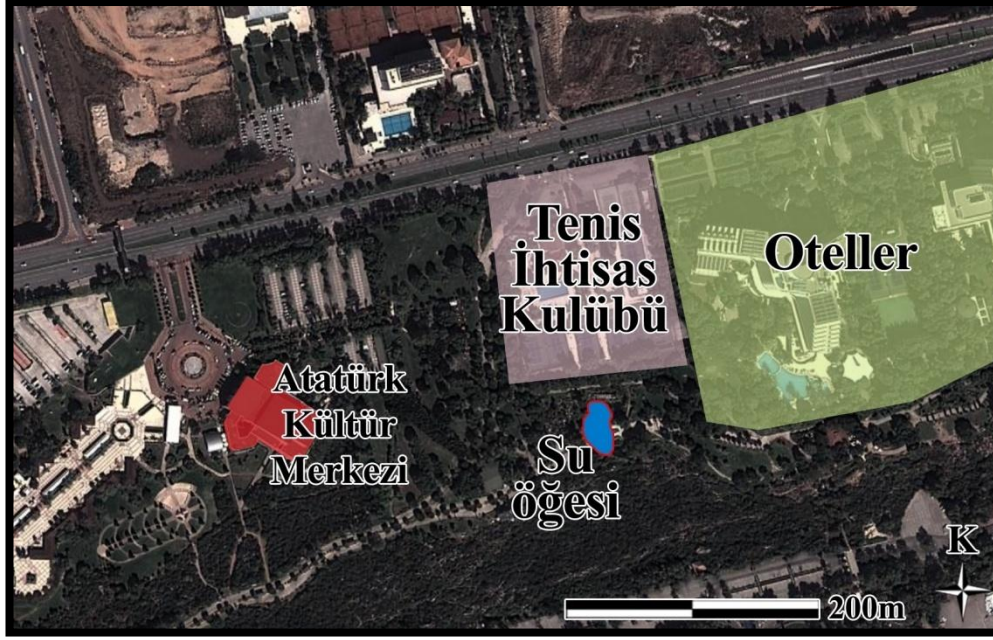
Şekil 4.1. Atatürk Kültür Parkı uydu görüntüsü (Google Earth, 2011)

Atatürk Kültür Parkı, araştırma alanları arasında en büyük parktır. Alanın projesi, yarışma sonucu belirlenerek, 1982 yılında Turizm Bakanlığı'nın onayı ile yürürlüğe girmiştir. 1992 yılında uygulanmaya başlayan parkın I. etabı 1997'de kullanıma açılmıştır. Çalışma alanı falezlerin varyantla denize indiği kısımda, denizden 30 m'ye kadar yükselen traverten bir teras üzerine kurulmuştur (Saatcı 2009).

Atatürk Kültür Parkı kent merkezine yakın mesafede olması, bünyesinde Atatürk Kültür Merkezi binasını, Cam Piramit Sabancı Kongre ve Fuar Merkezi binasını, bunun yanı sıra seyir terasları, çocuk oyun alanları, sergi-fuar alanları, restoranlar ve çay

bahçeleri gibi birçok kullanımı barındırması sebebiyle yılın dört mevsimi yerel halk ve yerli-yabancı turistler tarafından ziyaret edilmektedir.

Atatürk Kültür Parkı'nda hali hazırda toplam 8 farklı biçimde nitelendirilebilecek su ögesi yer almaktadır. Bunlardan bir tanesi parkın doğu tarafında Tenis İhtisas Kulübü ve otellerin güneyinde yer almaktadır (Şekil 4.2, Şekil 4.3).

Şekil 4.2. Doğu tarafındaki su ögesinin konumu (Google Earth 2011)

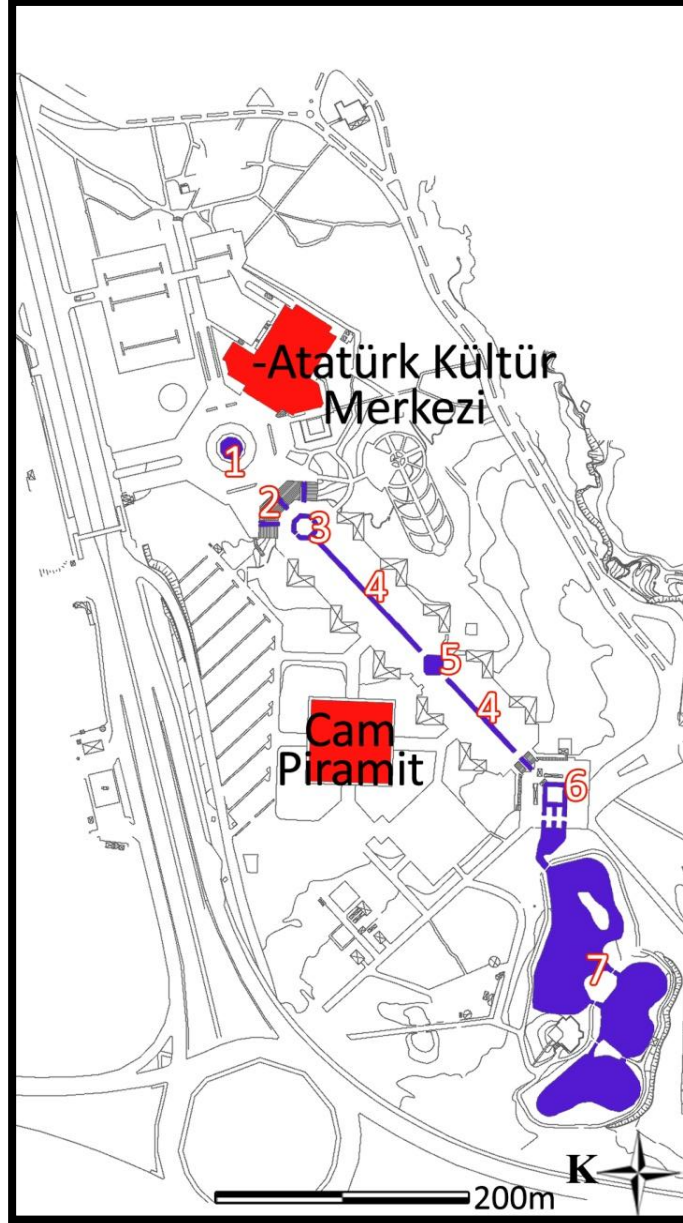

Yüzölçümü	280 m ²
Form	İnformal
Biçimi	Akan su ögesi (Sessiz akıntı)
Görsellik	Orta
Ses seviyesi	Düşük
Sıçrama	Yok
Rüzgâra dayanım	Çok iyi

Parkın bu bölümündeki su ögesi farklı kotlarda bulunan beş ayrı göletin birlikte tasarlanmasıyla oluşturulmuştur. Su ögesi akan su ögesi biçiminde tasarlanmıştır fakat debisinin az olması nedeniyle kısmen durgun su ögesi şeklindedir. Bu durum su ögesine yansıma özelliği kazandırmaktadır. Suyun kaskat olarak nitelendirilebilecek, kot farklarından akması su ögesine az da olsa ses ve sıçrama özelliği katmaktadır.

Şekil 4.3. Atatürk Kültür Parkı doğu tarafındaki su ögesi bilgi formu

Diğer su ögelerinin konumları Şekil 4.4’te numaralandırılmıştır.

Şekil 4.4. Atatürk Kültür Parkı’ndaki su ögelerinin konumları

Şekil 4.4’te numaralandırılmış su ögelerinde, 1 numaralı su ögesi diğerlerinden bağımsız (Şekil 4.5), diğer su ögeleri ise birbirleriyle bağlantılıdır (Şekil 4.6, Şekil 4.7, Şekil 4.8, Şekil 4.9, Şekil 4.10, Şekil 4.11). Su 2 numaralı su ögesinden başlayarak 7 numaralı su ögesine doğru akmakta, buradan da 2 numaralı su ögesine geri pompalanarak devir daim sağlanmaktadır.

Yüzölçümü	201m ²
Form	Dairesel
Biçimi	Fışkıran su (düz sütun)
Görsellik	İyi
Ses seviyesi	Orta
Sıçrama	Orta
Rüzgâra dayanım	Yükseklik arttıkça orta değerden zayıfa düşer

Farklı zamanlarda yapılan tüm gözlemlerde, su ögesinin içerisinde su bulunmadığı ve dolayısıyla sistemin çalışmadığı görülmüştür. Bu durum su ögesinin estetik ve işlevsel özelliklerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bunun dışında su ögesini olumsuz yönde etkileyebilecek her hangi bir durum bulunmamaktadır. Dolayısıyla su ögesinin tekrar çalışır hale getirilmesinin, su ögesine olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Şekil 4.5. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 1 numaralı su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	93 m ²
Form	Dikdörtgen
Biçimi	Kaskatlı su ögesi (Basamaklı yüzey)
Görsellik	Çok iyi
Ses seviyesi	Orta
Sıçrama	Orta
Rüzgâra dayanım	İyi

Amfinin 3 farklı konumunda, amfi basamakları ile tasarlanmış olan su ögelerinin etrafı uzun boylu ve sık dokulu çit bitkileri ile çevrilidir. Bu durumun su ögesinin algılanabilirliğini azalttığı ve görsel özelliklerini olumsuz yönde etkilemekte olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle çit bitkilerinin daha kısa boyda budanması ve/veya seyreltilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Şekil 4.6. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 2 numaralı su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	91 m ²
Form	Sekizgen
Biçimi	Akan su ögesi (Sessiz akıntı)
Görsellik	Orta
Ses seviyesi	Düşük
Sıçrama	Yok
Rüzgâra dayanım	Çok iyi

Su ögesi amfi sahnesine uygun olarak formal hatlarla tasarlanmıştır. Su ögesinin görsel özelliğini olumsuz yönde etkileyebilecek bir duruma rastlanmamıştır. Suyun akış hızının oldukça yavaş olması ve su ögesinin zemin renginin koyu renk olması su ögesine ilave olarak yansıma özelliği sağlamaktadır fakat su akışının çok yavaş olması aynı zamanda suyun ses özelliğini olumsuz yönde etkilemektedir.

Şekil 4.7. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 3 numaralı su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	540 m ²
Form	Dikdörtgen
Biçimi	Akan su ögesi (Sessiz akıntı)
Görsellik	Orta
Ses seviyesi	Düşük
Sıçrama	Yok
Rüzgâra dayanım	Çok iyi

Su ögesinin görsel özelliğini olumsuz yönde etkileyebilecek bir duruma rastlanmamıştır. Su akışının çok yavaş olması suyun ses özelliğini olumsuz yönde etkilemektedir fakat su ögesinin çeşitli noktalarında yer alan kaskatlarla su ögesinin ses özelliği ve sıçrama özelliği desteklenmiştir. Kaskatların birbirine uzak olmaları nedeniyle su ögesi çeşitli noktalarda aynı zamanda yansıma özelliğine de sahiptir.

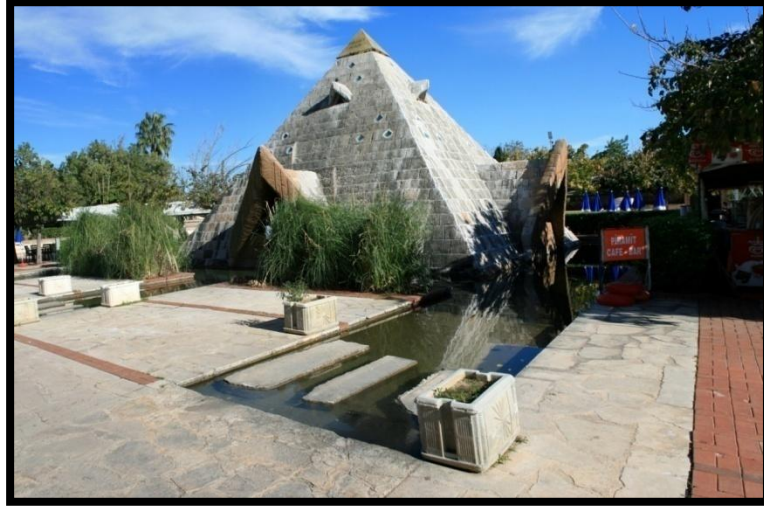
Şekil 4.8. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 4 numaralı su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	138 m ²
Form	Sekizgen
Biçimi	Kaskatlı su ögesi (Basamaklı yüzey)
Görsellik	Çok iyi
Ses seviyesi	Orta
Sıçrama	Orta
Rüzgâra dayanım	İyi

Su ögesinin ortasında bir piramit bulunmaktadır ve su piramitten kaskatlarla akmaktadır. Dolayısıyla ön plana çıkan piramittir ve o bakımdan kaskatlı su ögesi olarak nitelendirilmiştir. Piramitte su kalitesine bağlı olarak çeşitli noktalarda lekeler oluştuğu görülmüştür. Dolayısıyla temizlenmesinin ve/veya kaplama malzemelerinin yenilenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Şekil 4.9. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 5 numaralı su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	195 m ²
Form	Formal
Biçimi	Akan su ögesi (Sessiz akıntı)
Görsellik	Orta
Ses seviyesi	Düşük
Sıçrama	Yok
Rüzgâra dayanım	Çok iyi

Piramit formulu binanın etrafını çevreleyen havuz, binaya uygun olarak tasarlanmıştır. Su neredeyse tamamen durgun halde olduğu için ses özelliği yok denecek kadar azdır. Farklı zamanlarda yapılan gözlemlerde su ögesinin görsel özelliğini olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülen herhangi bir olumsuzluğa rastlanmamıştır.

Şekil 4.10. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 6 numaralı su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	9011 m ²
Form	İnformal
Biçimi	Durgun su ögesi (Ayna/yansıma etkisi)
Görsellik	İyi
Ses seviyesi	Yok
Sıçrama	Yok
Rüzgâra dayanım	Çok iyi

Yapay gölet yaklaşık 1'er metrelik kot farkıyla üç ayrı göletin birlikte tasarlanmasıyla oluşturulmuştur. Su genel anlamda durgun su ögesi biçimindedir. Fakat göletin farklı konumlarında yer alan fiskiyelerle ve batı tarafında yer alan minyatür şelale ile su ögesi desteklenmiştir. Dolayısıyla su ögesi ses ve sıçrama özelliklerine kısmen sahiptir.

Şekil 4.11. Atatürk Kültür Parkı'ndaki 7 numaralı su ögesi bilgi formu

4.1.2. Atatürk Parkı

Park, kuzeyde Konyaaltı Caddesi, batıda Konyaaltı Varyantı, doğuda Valilik Konutu, güneyde ise Akdeniz ile çevrilidir (Şekil 4.12).

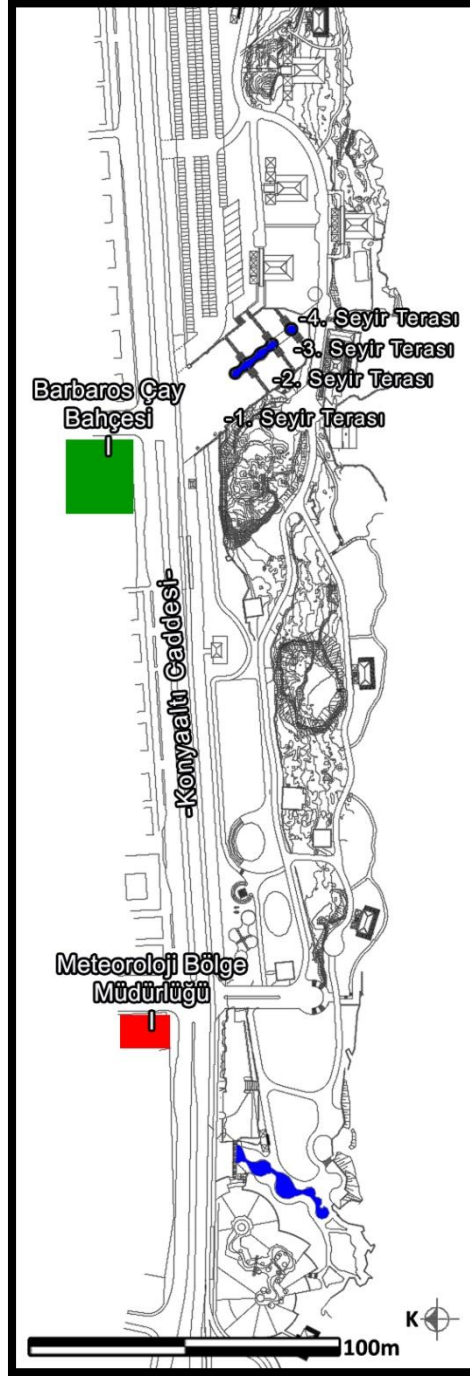

Şekil 4.12. Atatürk Parkı uydu görüntüsü (Google Earth, 2011)

Atatürk Parkı'na ilk olarak 1980'li yıllarda düzenleme yapılmıştır. Daha sonra Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü tarafından Atatürk Parkı için bir revizyon projesi hazırlanmış ve bu proje belediye tarafından yapılan değişikliklerle uygulanmıştır.

Parkta spor tesisleri, çocuk oyun alanları, büfeler, çay bahçeleri, barlar, temalı restoranlar, yürüme yolları, seyir terasları ve otoparklar gibi kullanımlar yer almaktadır.

Parkta iki farklı konumda su ögesi bulunmaktadır (Şekil 4.13).

Şekil 4.13. Atatürk Parkı'ndaki su öğelerinin konumları

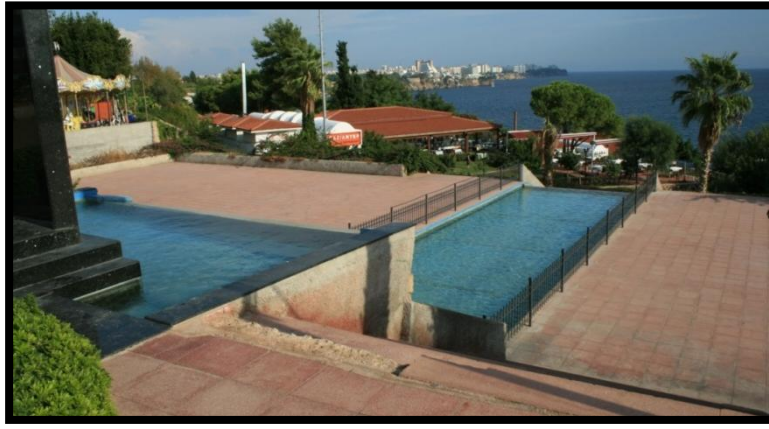
Bunlardan biri, Barbaros Çay Bahçesinin karşı tarafında karşı tarafında bulunan seyir teraslarındaki kompleks su öğesi (Şekil 4.14, Şekil 4.15, Şekil 4.16, Şekil 4.17), diğeri ise Atatürk Parkı'nın, Meteoroloji Bölge Müdürlüğü'nün karşısında konumlanan, karayolları parkı olarak da bilinen bölümdeki su öğesidir (Şekil 4.18).

Yüzölçümü	50 m ²
Form	Dairesel
Biçimi	Fışkıran su ögesi (Hava karışımı kütle)
Görsellik	Çok iyi
Ses seviyesi	Orta
Sıçrama	Orta
Rüzgâra dayanım	Yükseklik arttıkça orta değerden iyiye çıkar

Su ögesinin karakteristik özelliği incelendiğinde, suyun basınçla çok yüksek seviyeye ulaştığı görülmüştür. Fotoğraftan da anlaşılacağı gibi bu durum, rüzgârın şiddetine bağlı olarak, fışkıran suyun havuz dışına taşmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla fiskiye kalibrasyonunun yeniden ayarlanması gerektiği düşünülmektedir.

Şekil 4.14. Birinci seyir terasındaki su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	94 m ²
Form	Dikdörtgen
Biçimi	Düşen su ögesi (Kırık tabaka)
Görsellik	Orta
Ses seviyesi	Düşük
Sıçrama	Orta
Rüzgâra dayanım	Orta

İkinci seyir terasında bulunan su ögesinin etrafı demir korkuluklarla çevrenmiştir. Bu uygulama özellikle güvenliğin sağlanması açısından önemlidir fakat kullanılan malzemenin, su ögesinin görsel özelliğini olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. Bu nedenle sınırlayıcı olarak, çiçek parter/saksısı, çit bitkisi gibi uygulamaların bunun yanı sıra engelli bireyleri yönlendiren kılavuz çizgilerinin kullanılmasının doğru olacağı düşünülmektedir. Ayrıca suyun debisinin yükseltilmesiyle su ögesinin görsellik, ses seviyesi, sıçrama ve rüzgâra dayanım özelliklerinde olumlu yönde artış olacağı düşünülmektedir.

Şekil 4.15. İkinci seyir terasındaki su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	
Form	Geometrik
Biçimi	Düşen su ögesi (Kırık tabaka)
Görsellik	Orta
Ses seviyesi	Düşük
Sıçrama	Orta
Rüzgâra dayanım	Orta

Bu bölümde yer alan su ögesi yer altından geçerek dördüncü seyir terasındaki su ögesine akmaktadır.

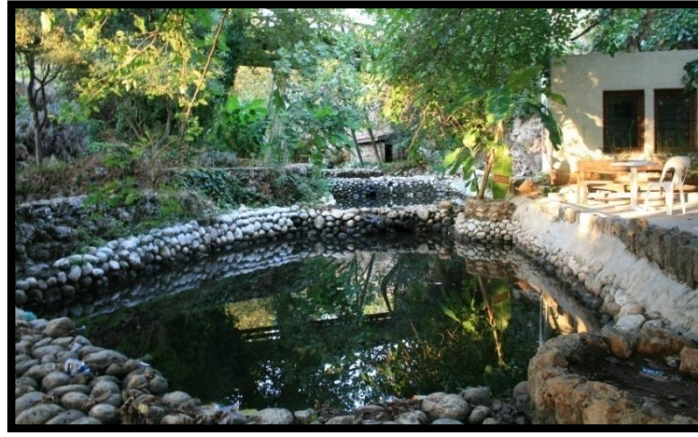
Şekil 4.16. Üçüncü seyir terasındaki su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	45 m ²
Form	Dairesel
Biçimi	Düşen su ögesi (Kırık tabaka)
Görsellik	Orta
Ses seviyesi	Düşük
Sıçrama	Orta
Rüzgâra dayanım	Orta

Bu bölümde yer alan su ögesi, işitsel özelliği ile ön plana çıkmaktadır. Farklı zamanlarda yapılan gözlemlerde su ögesini çevreleyen bitki parterinin oldukça bakımsız olduğu görülmüştür. Bu durum su ögesinin estetik özelliklerini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca su ögesi etrafında herhangi bir oturma birimi bulunmamaktadır. Bu durumun insanların su ögesinden ve su ögesinin bulunduğu mekândan yeterince yararlanabilmesini engellediği düşünülmektedir. Dolayısıyla bakım koşullarının sağlanmasının ve insanların mekândan yararlanabileceği dolayısıyla su ögesinden yararlanabileceği kullanımların (oturma birimleri, aydınlatma elemanları vb.) oluşturulmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Şekil 4.17. Dördüncü seyir terasındaki su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	231 m ²
Form	İnformal
Biçimi	Kaskatlı su ögesi (Basamaklı havuz)
Görsellik	İyi
Ses seviyesi	Orta
Sıçrama	Orta
Rüzgâra dayanım	Çok iyi

Parkın bu bölümündeki su ögesi 5 küçük gölet 1'er metre genişliğindeki 2 adet kanaldan oluşmaktadır. Genel olarak parkın bu bölümünün ve dolayısıyla su ögesinin oldukça bakımsız olduğu gözlemlenmiştir. Su ögesinin bulunduğu yerde farklı zamanlarda yapılan gözlemlerde su ögesinde genel olarak su olmadığı, göletlerde kalan suların birikinti halinde oldukları gözlemlenmiştir. Bu durum su ögesinin ses ve sıçrama özelliklerini olumsuz yönde etkilemektedir.

Devamı arka sayfada

Şekil 4.18. Atatürk Parkı'ndaki diğer su ögesi bilgi formu

Şekil 4.18'in devamı

Ayrıca su ögesinin etrafındaki bitkilerin çok yoğun olduğu görülmüştür. bu durumun hem su ögesinin algılanabilirliğini azalttığı hem de mekânın görüşünü azalttığı ve buna bağlı olarak mekânın güvenliğini azalttığı düşünülmektedir. Yapılan gözlemlerde parkın bu bölümünde kullanım yoğunluğunun diğer bölümlere oranla çok düşük olduğu görülmüştür. Bu nedenle bakım koşullarının sağlanarak su ögesinin yeniden parka kazandırılmasının, parkın ve su ögesinin estetik ve işlevsel yönüne olumlu yönde katkı sağlayacağı; bitkisel tasarımın seyreltilerek görüşün genişletilmesi ve buna bağlı olarak güvenliğin sağlanması sonucu ise parkın bu bölümünün daha tercih edilebilir hale gelebileceği düşünülmektedir.

4.1.3. Düden Parkı

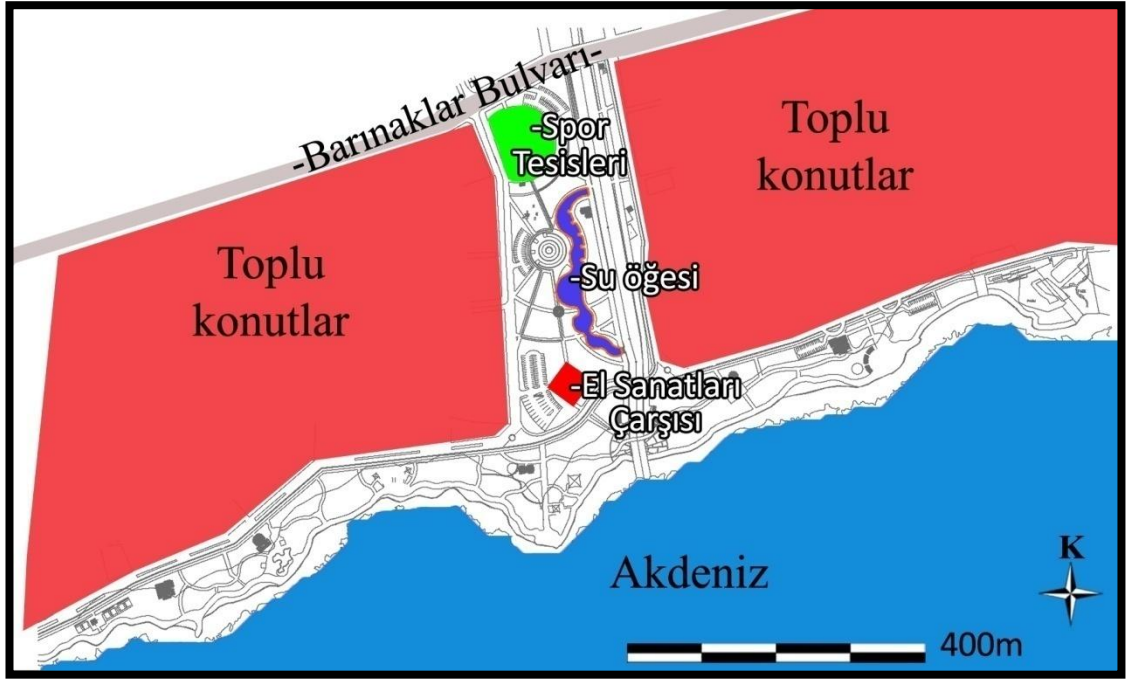
Antalya ilinin Muratpaşa ilçesine bağlı Çağlayan Mahallesi'nde, Düden Şelalesinin Akdeniz'e döküldüğü alanda yer alan Düden Parkın doğusunda toplu konutlar, kuzeyinde Barınaklar Bulvarı ve Güneyinde Akdeniz yer almaktadır (Şekil 4.19).

Şekil 4.19. Düden Parkı uydu görüntüsü (Google Earth 2011)

Düden, Antalya'ya hayat veren, bütün Antalya platosunu sulayan, membaşı Eğirdir Gölü olan bir ırmaktır. Yeraltından gelen bu ırmak Kırkgöz'de ve Varsak'ta yerüstüne çıkmakta ve buraya Düdenbaşı denmektedir (Anonim 2010b).

Düden Parkı'nda spor tesisleri, çocuk oyun alanları, köpek eğitim alanı, büfeler, çay bahçeleri, el sanatları satış birimleri, restoranlar, yürüme yolları, seyir terasları, otoparklar gibi kullanımlar yer almaktadır (Şekil 4.20).

Şekil 4.20. Düden Parkı'ndaki su ögesinin konumu

Düden Parkı'nda, parkın orta noktasında konumlandırılmış sadece bir adet su ögesi yer almaktadır (Şekil 4.21).

Yüzölçümü	4408 m ²
Form	İnformal
Biçimi	Akan su ögesi (Sessiz akıntı)
Görsellik	Orta
Ses seviyesi	Düşük
Sıçrama	Yok
Rüzgâra dayanım	Çok iyi

Parkta yer alan su ögesi yapay gölet özelliğindedir ve akan su ögesi biçiminde tasarlanmıştır. Su ögesinin farklı noktalarında kaskatlara yer verilmiş ve su ögesinin ses ve sıçrama özellikleri desteklenmiştir. Su ögesinde kullanılan su Düden Çayı'ndan temin edilmektedir. Farklı zamanlarda yapılan gözlemlerde özellikle yağışın yoğun olduğu dönemlerde su ögesinde kirlilik (çamurlaşma) olduğu gözlemlenmiştir. Su ögesinde filtrasyon sistemi bulunmamaktadır. Dolayısıyla su ögesine filtrasyon sistemi kurulmasının su ögesinin estetik özelliklerine olumlu yönde katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Şekil 4.21. Düden Parkı'ndaki su ögesi bilgi formu

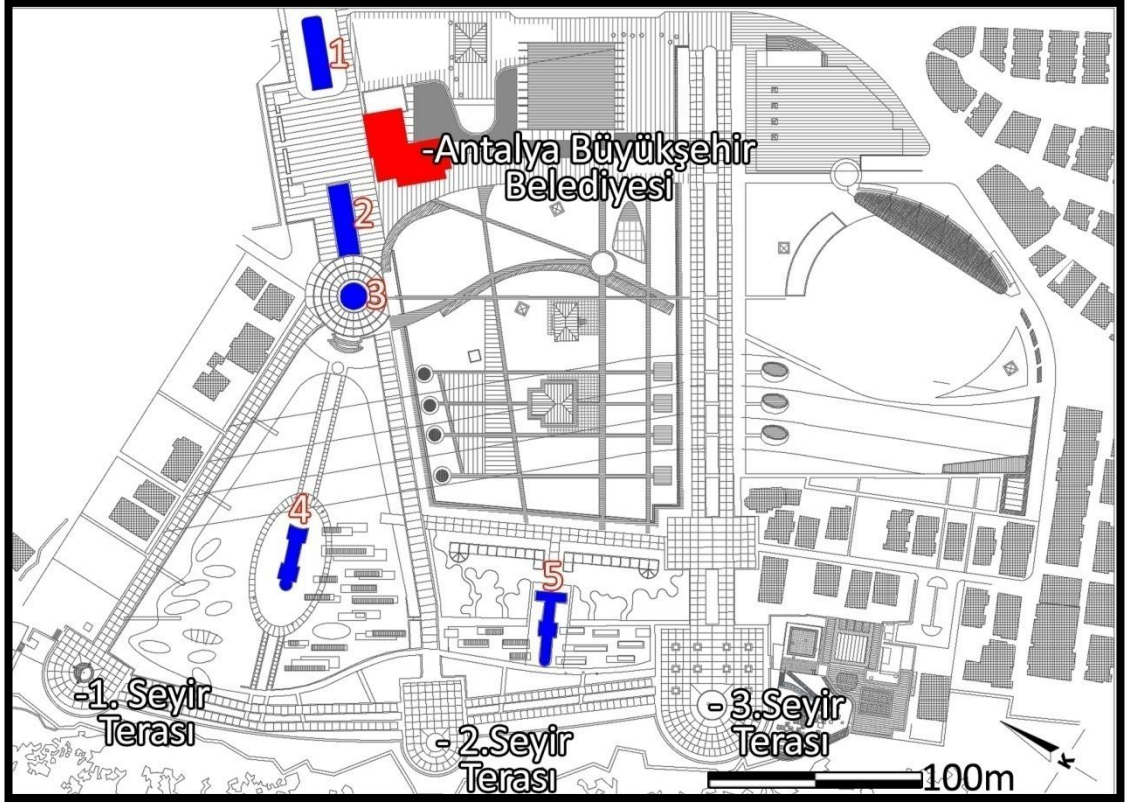
4.1.4. Karaalioğlu Parkı

Karaalioğlu Parkı, doğuda Fevzi Çakmak caddesi, batıda Akdeniz, Kuzeyde Kaleiçi Yerleşkesi ve güneyde Atatürk Stadı ve 1312 Sokakla çevrilidir (Şekil 4.22). Park içinde bulunan, önce Halkevi daha sonra Belediye olarak kullanılan yapı, şu anda Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası olarak kullanılmaktadır. Yine bu dönemin simgeleri haline gelen ancak günümüze ulaşmayan “Vatan Kahvesi” ve “Elhamra Sineması” park ile birlikte Antalya’nın geleneksel kimliğinin önemli öğeleri olmuştur (Anonim 2010a).

Şekil 4.22. Karaalioğlu Parkı uydu görüntüsü (Google Earth 2011)

Karaalioğlu Parkını, II. Dünya Savaşı senelerinde, Antalya valisi olarak görev yapan Haşim İşçan, Mimar Necmi Ateş’e yaptırmıştır (Anonim 2010b). Karaalioğlu Parkında toplam 5 adet su ögesi bulunmaktadır (Şekil 4.23).

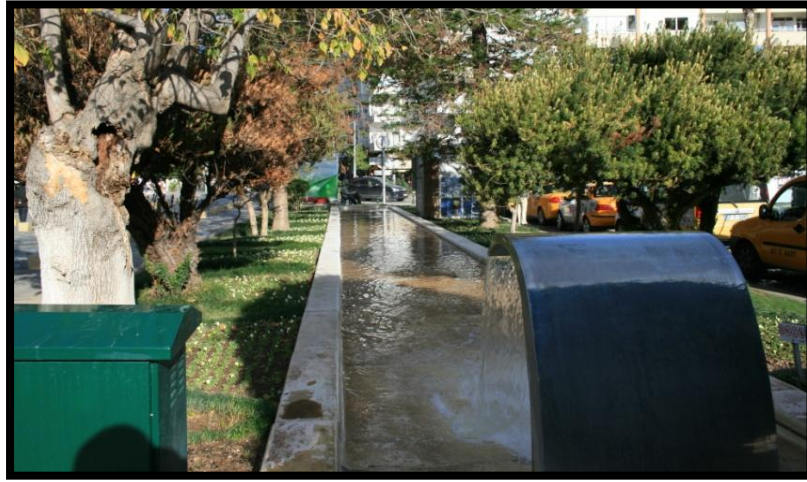

Şekil 4.23. Karaalioğlu Parkı'ndaki su öğelerinin konumları

Parkın girişinde yer alan 1 ve 2 numaralı su öğeleri, geçmişte yapılmış olan ve Işıklar caddesinden geçen su yollarının devamı niteliğindedir (Şekil 4.24, Şekil 4.25).

2002 yılında belediye tarafından Karaalioğlu Parkı'nın yenilenmesi amacıyla proje yarışması açılmış ve yarışmayı Hüseyin Kahvecioğlu ve ekibi kazanmıştır. Kahvecioğlu¹ (2012), projede önceden alınmış olan genel kararları koruduklarını, koruma yaklaşımını bir tasarım yaptıklarını, daha çok mevcut elemanlarda eskimiş olanları yenilediklerini, bazı elemanlarda eskiyen, artık kullanılmayan malzemeleri güncel malzemelerle yenilediklerini ve parkta görüşü ve buna bağlı olarak güvenliği sağlamak amacıyla bitkisel tasarımda seyreltme çalışmaları yaptıklarını belirtmiştir. Parkta yer alan su öğeleri ile ilgili olarak da; su yollarının devamı niteliğindeki su öğelerine hiçbir işlem yapmadıklarını, diğer 3 su öğesinde ise malzeme ve sistemlerinde yenileme yaptıklarını belirtmiştir (Şekil 4.26, Şekil 4.27, Şekil 4.28).

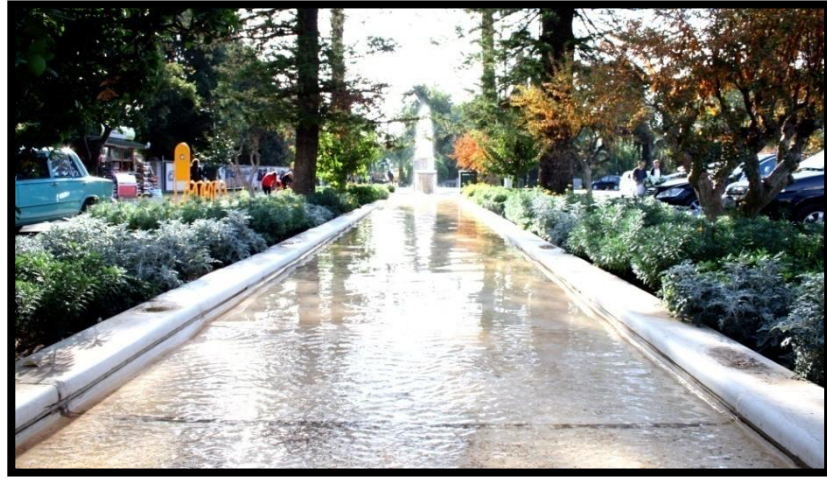
¹ H. KAHVECİOĞLU (2012) İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Bölümü (Sözlü görüşme)

Yüzölçümü	75 m ²
Form	Dikdörtgen
Biçimi	Akan/Kayan su ögesi (Sessiz akıntı)
Görsellik	Orta
Ses seviyesi	Düşük
Sıçrama	Yok
Rüzgâra dayanım	Çok iyi

Farklı zamanlarda yapılan gözlemlerde su yollarının devamı niteliğinde olan dikdörtgen formlu havuzun estetik özelliklerini olumsuz yönde etkileyebilecek bir duruma rastlanmamıştır. Su ögesi su perdesi olarak kullanılan minyatür plastik obje ile desteklenmiştir. Minyatür su perdesi suyun ses ve sıçrama özelliklerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır.

Şekil 4.24. Karaalioğlu Parkı 1 numaralı su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	75 m ²
Form	Dikdörtgen
Biçimi	Akan/Kayan su ögesi (Sessiz akıntı)
Görsellik	Orta
Ses seviyesi	Düşük
Sıçrama	Yok
Rüzgâra dayanım	Çok iyi

Farklı zamanlarda yapılan gözlemlerde su yollarının devamı niteliğinde olan dikdörtgen formlu havuzun estetik özelliklerini olumsuz yönde etkileyebilecek bir duruma rastlanmamıştır. Su ögesi su perdesi olarak kullanılan minyatür plastik obje ile desteklenmiştir. Minyatür su perdesi suyun ses ve sıçrama özelliklerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır.

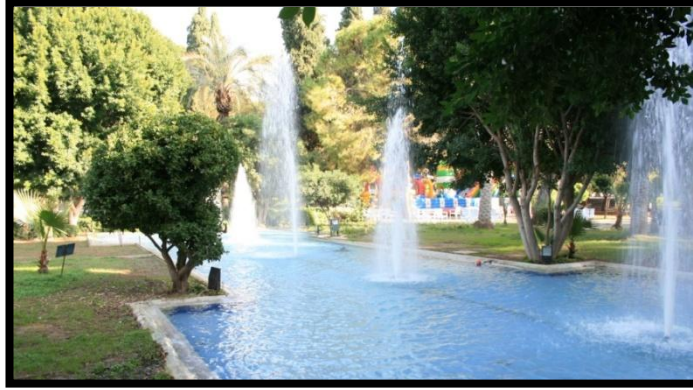
Şekil 4.25. Karaalioğlu Parkı 2 numaralı su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	153 m ²
Form	Dairesel
Biçimi	Fışkıran su ögesi (Hava karışımı kütle)
Görsellik	Çok iyi
Ses seviyesi	Orta
Sıçrama	Orta
Rüzgâra dayanım	Yükseklik arttıkça orta değerden iyiye çıkar

Farklı zamanlarda yapılan gözlemlerde su ögesinin estetik ve işlevsel özelliklerini olumsuz yönde etkileyebilecek herhangi olumsuz bir duruma rastlanmamıştır. Fakat su ögesinin etrafını çevreleyen bordürün, güvenlik açısından tehlikeli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle su ögesinin etrafının çiçek parteri/saksısı gibi uygulamalarla görüşü engellemeyecek şekilde çevrenmesinin bunun yanı sıra engelli bireyleri yönlendiren kılavuz çizgilerinin kullanılmasının doğru olacağı düşünülmektedir.

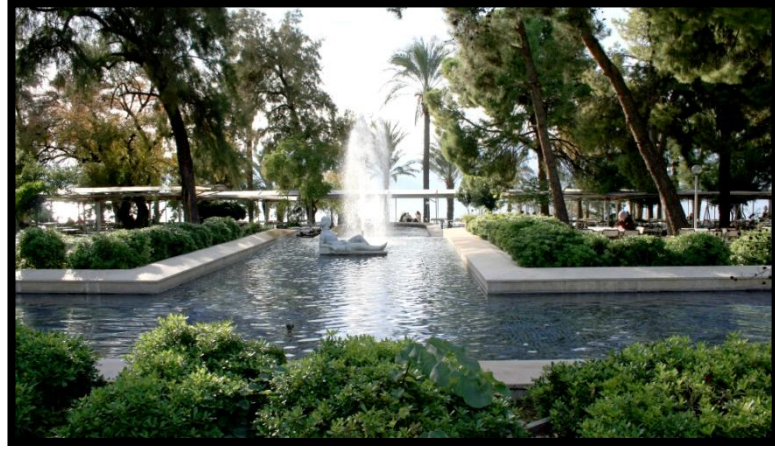
Şekil 4.26. Karaalioğlu Parkı 3 numaralı su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	235 m ²
Form	Geometrik
Biçimi	Fışkıran su ögesi (Hava karışumlu kütle)
Görsellik	Çok iyi
Ses seviyesi	Orta
Sıçrama	Orta
Rüzgâra dayanım	Yükseklik arttıkça orta değerden iyiye çıkar

Çocuk oyun alanının yan tarafında bulunan su ögesinin estetik ve işlevsel özelliklerini olumsuz yönde etkileyebilecek bir duruma rastlanmamıştır. Farklı zamanlarda yapılan incelemelerde su ögesinde bulunan suyun genel olarak bulanık olduğu gözlemlenmiştir. Birden fazla fiskiyenin yer alması su ögesinin ses ve sıçrama özelliklerine olumlu yönde katkı sağlamakla beraber suyun serinletici etkisine de olumlu yönde katkı sağladığı düşünülmektedir.

Şekil 4.27. Karaalioğlu Parkı 4 numaralı su ögesi bilgi formu

Yüzölçümü	257 m ²
Form	Geometrik
Biçimi	Fışkıran su ögesi (Düz sütun)
Görsellik	İyi
Ses seviyesi	Orta
Sıçrama	Orta
Rüzgâra dayanım	Yükseklik arttıkça orta değerden zayıfa düşer.

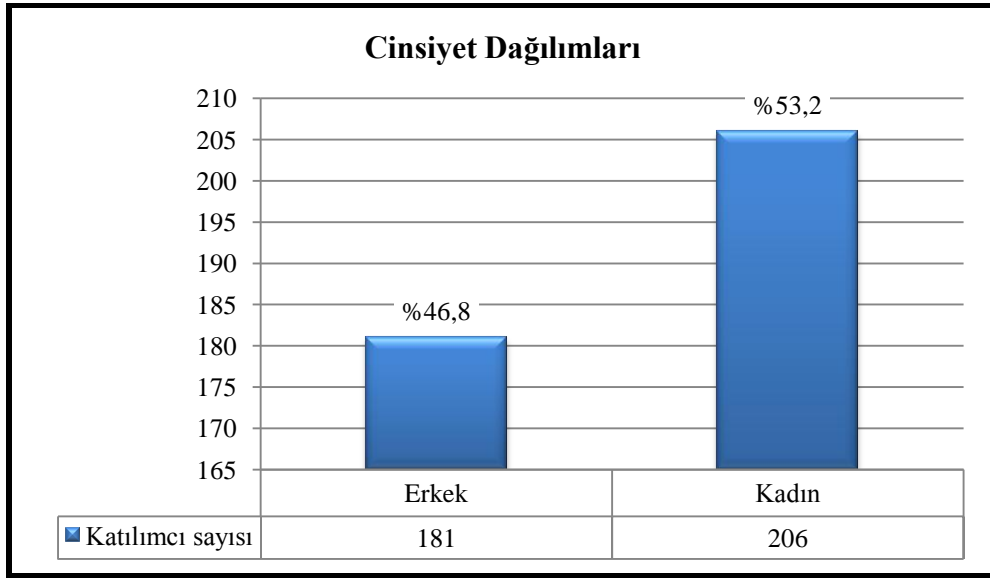
Su ögesi farklı kotta bulunan iki havuzun birlikte tasarlanmasıyla oluşturulmuştur. Su alt kotta yer alan su ögesine kaskatla akmaktadır. Farklı zamanlarda yapılan gözlemlerde üst kotta yer alan fıskiyelelerden bazılarının çalışmadığı görülmüştür. Bu durumun su ögesinin ses ve sıçrama özelliğini negatif yönde etkilediği düşünülmektedir. Dolayısıyla bakım koşullarının sağlanmasının, su ögesinin estetik ve işlevsel özelliklerine olumlu yönde katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Şekil 4.28. Karaalioğlu Parkı 5 numaralı su ögesi bilgi formu

4.2. Park Kullanıcılarının Profili, Parkları Kullanım Şekli ve Su Öğeleri Hakkındaki Tercihleri

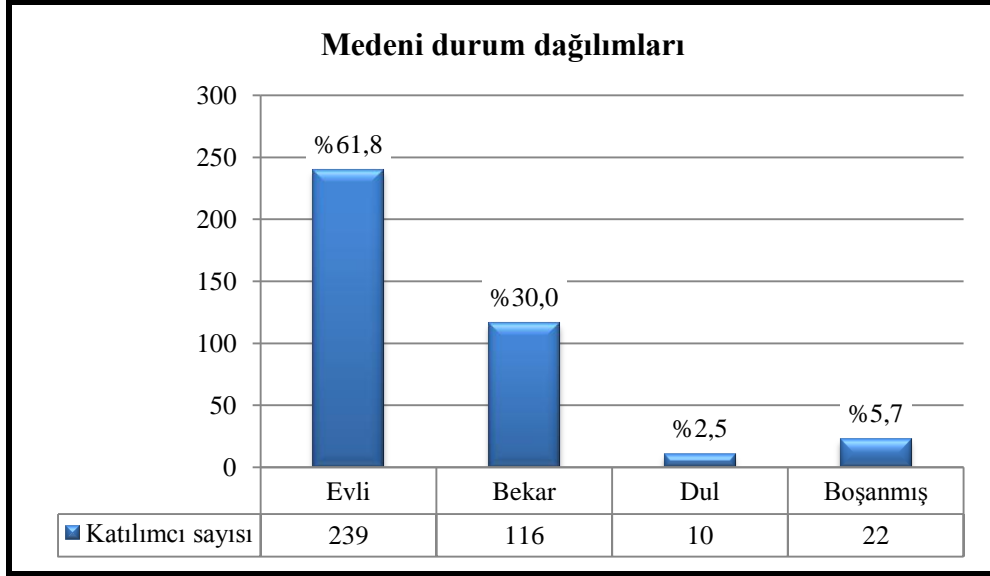
4.2.1. Katılımcıların sosyo-ekonomik özellikleri

Atatürk Kültür Parkı, Atatürk Parkı, Karaalioğlu Parkı ve Düden Parkı'nda gerçekleştirilen anket çalışmasına katılanlar % 46,8 oranında erkeklerden ve % 53,2 oranında ise kadınlardan oluşmaktadır (Şekil 4.29).

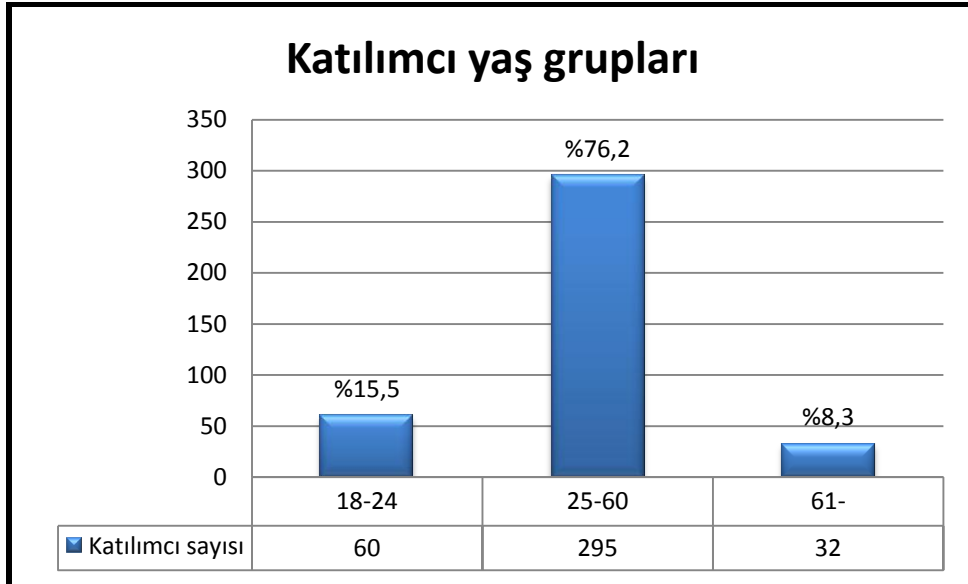
Şekil 4.29. Ankete katılanların cinsiyet dağılımları

Ankete katılanların medeni durumları incelendiğinde, katılımcıların % 61,8 oranında evli, % 30,0 oranında bekâr, % 2,5 oranında dul, % 5,7 oranında boşanmış bireylerden oluştuğu görülmektedir (Şekil 4.30).

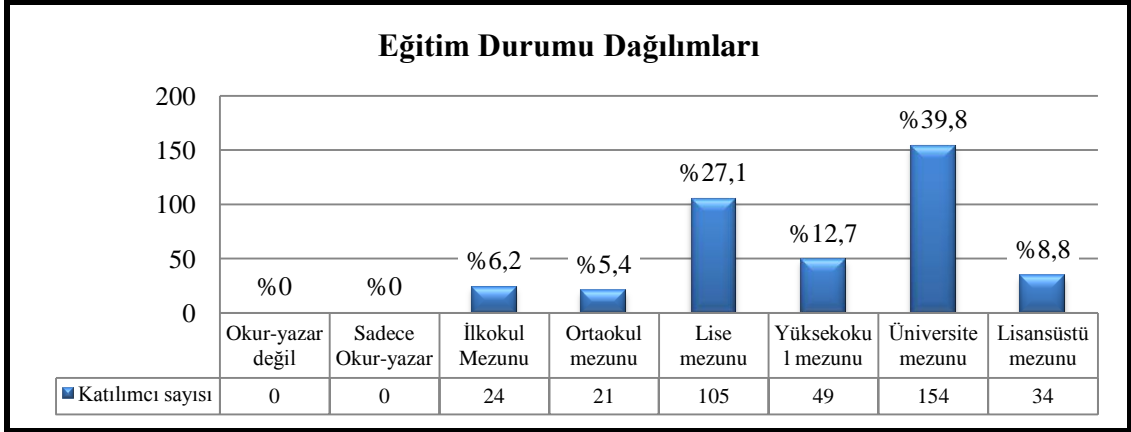
Şekil 4.30. Ankete katılanların medeni durum dağılımları

Anket çalışmasına katılanların yaş ortalaması 38,7'dir. Anket çalışmasına katılanlar 18-24 yaş grubu (gençler), 25-60 yaş grubu (orta yaşlılar) ve 61 yaş ve üstü grubu (yaşlılar) olarak sınıflandırılmıştır. Sınıflandırma sonuçlarına göre ankete katılanların, % 15,5 oranında '18-24 yaş', % 76,2 oranında '25-60 yaş' ve % 8,3 oranında '61 yaş ve üstü' grubundaki bireylerden oluştuğu görülmektedir (Şekil 4.31).

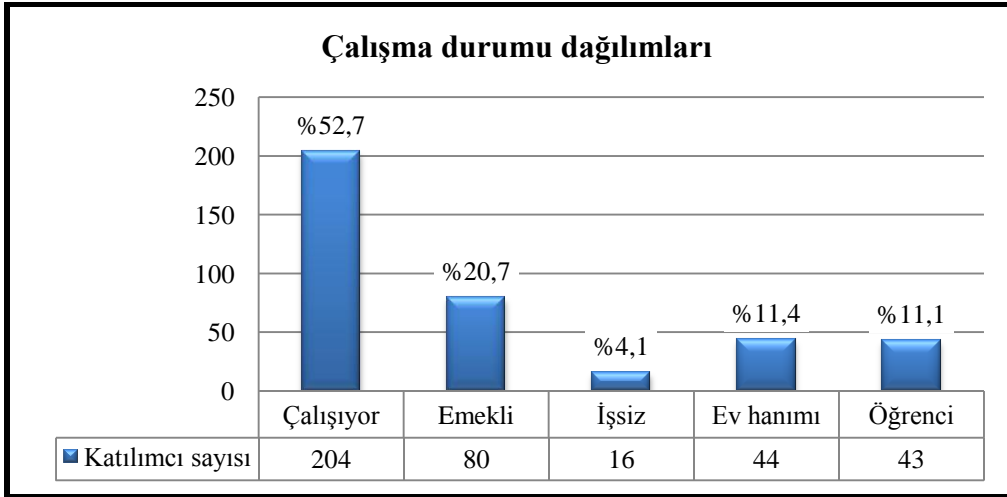
Şekil 4.31. Ankete katılanların yaş grubu

Anket çalışmasına katılanların eğitim durumlarına ait veriler incelendiğinde, katılımcıların en çok % 39,8 oranıyla üniversite mezunu bireylerden oluştuğu görülmektedir (Şekil 4.32). Ankete katılanlar arasında okuma yazma bilmeyen veya sadece okur-yazar olan katılımcı bulunmamaktadır.

Şekil 4.32. Ankete katılanların eğitim durumu dağılımları

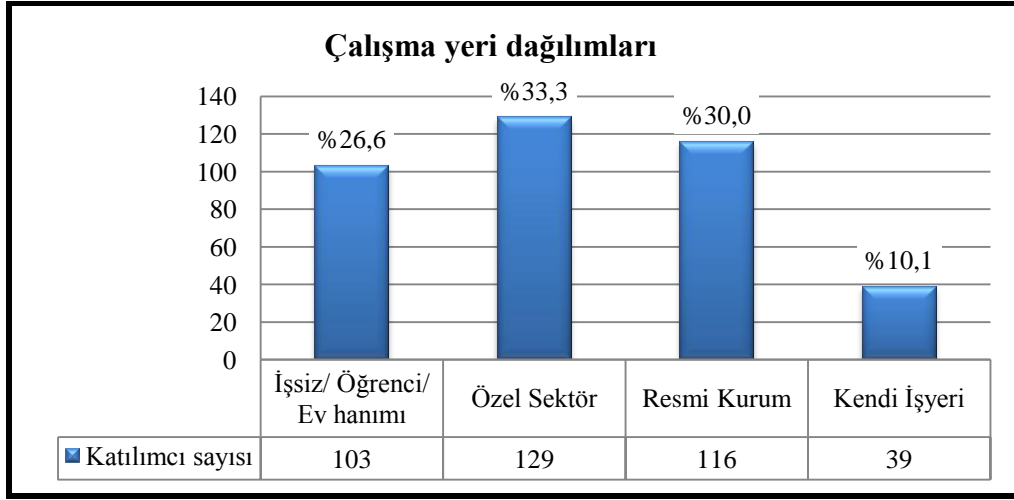
Anket çalışmasına katılanların meslek durumları incelendiğinde, katılımcıların % 52,7 oranında herhangi bir işte aktif olarak çalışan, % 47,3 oranında ise herhangi bir işte çalışmayan bireylerden oluştuğu görülmektedir (Şekil 4.33).

Şekil 4.33. Ankete katılanların çalışma durumu dağılımı

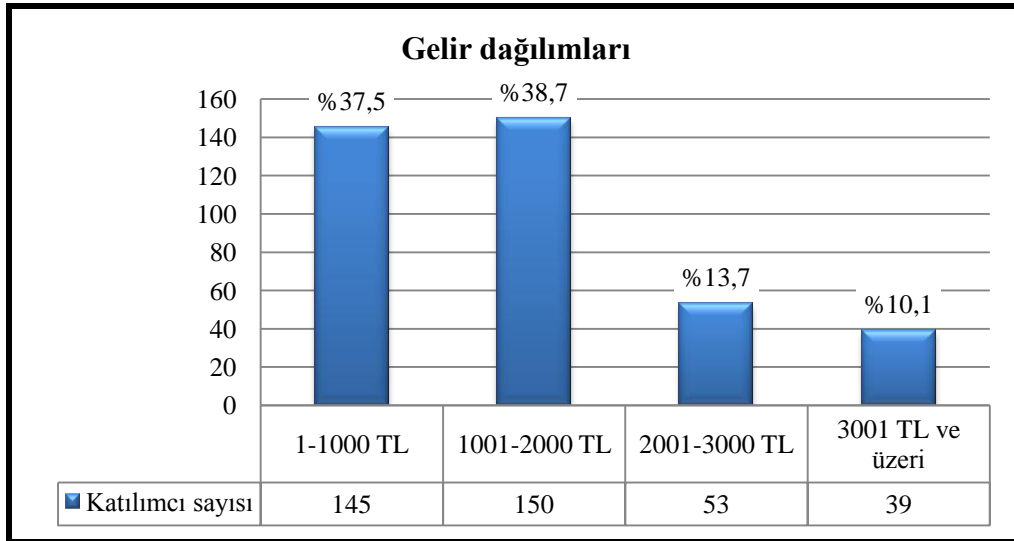
Yani ankete katılanların % 26,6'sı (işsiz, ev hanımı ve öğrenci olanlar) herhangi bir işte çalışmayan bireylerden, % 33,3'ü özel sektörde çalışan bireylerden, % 30'u

resmi kurumlarda çalışan bireylerden, % 10,1'i ise kendi işyerinde çalışan bireylerden oluşmaktadır (Şekil 4.34).

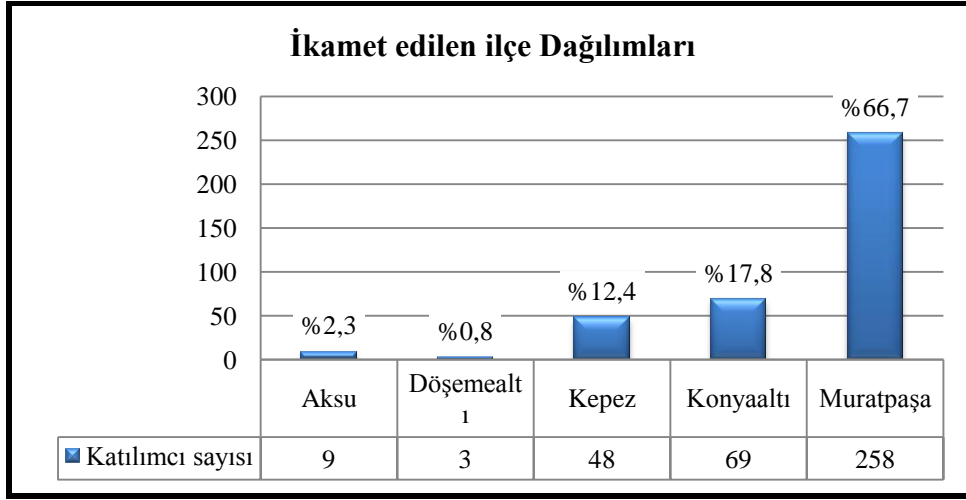
Şekil 4.34. Ankete katılanların çalışma yeri dağılımları

Ankete katılanların aylık bireysel ortalama gelir durumları/aylık ortalama harcadıkları para miktarları incelendiğinde, katılımcıların en çok %38,7 oranı ile 1001-2000 TL grubunda bulunan bireylerden oluştuğu görülmektedir. Tüm katılımcıların aylık ortalama gelir durumları/aylık ortalama harcadıkları para miktarları ortalaması 1830,26 TL şeklindedir (Şekil 4.35).

Şekil 4.35. Ankete katılanların gelir durumu özellikleri

Ankete katılanların üçte ikisinin Muratpaşa İlçesinde ikamet eden bireylerden oluştuğu görülmektedir (Şekil 4.36).

Şekil 4.36. Ankete katılanların ikamet ettikleri ilçeler

4.2.2. Katılımcıların kent parklarını genel kullanım özellikleri

4.2.2.1. Katılımcıların kent parklarına gitme amaçları

Ankete katılanlardan kent parklarına gitme amaçlarından 5 tanesini önem sırasına göre sıralamaları istenmiştir. Katılımcıların 1. Sırada tercih ettikleri ilk beş neden, %28,4 oranında ‘dinlenmek-rahatlamak’, %22,2 oranında ‘spor yapmak’, %8,3 oranında manzara izlemek, %7,8 oranında ‘çocuk gezdirmek’ ve %7,5 oranında ‘vakit geçirmek’ seçeneği şeklindedir (Çizelge 4.1).

Bunun yanında tüm amaçlara verilen yanıtların toplamlarına bakıldığında ise, en çok tercih edilen amaçlardan ilk beş tanesi, %14,4 oranında ‘dinlenmek-rahatlamak’, %12,3 oranında ‘manzara izlemek’, %11,8 oranında ‘temiz hava almak’, %8,3 oranında ‘spor yapmak’, %7,3 oranında ‘vakit geçirmek’ seçeneği şeklindedir.

Çizelge 4.1. Ankete katılanların kent parklarına gitme amaçları dağılımları

Parklara gitme amaçları		Gitme Amaçları Sıralama					Toplam
		1.	2.	3.	4.	5.	
		Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı
		Oran	Oran	Oran	Oran	Oran	Oran
1-	Spor Yapmak	86	25	20	15	14	160
		22,20%	6,50%	5,20%	3,90%	3,60%	8,3
2-	Dinlenmek/rahatlamak	110	84	30	30	26	280
		28,40%	21,70%	7,80%	7,80%	6,70%	14,4
3-	Vakit Geçirmek	29	24	51	19	19	142
		7,50%	6,20%	13,20%	4,90%	4,90%	7,3
4-	Manzara izlemek	32	75	62	39	30	238
		8,30%	19,40%	16,00%	10,10%	7,80%	12,3
5-	Güneşlenmek	3	5	7	8	8	31
		0,80%	1,30%	1,80%	2,10%	2,10%	1,6
6-	Zorunlu geçiş yapmak	0	0	2	4	3	9
		0,00%	0,00%	0,50%	1,00%	0,80%	0,5
7-	Alış-veriş yapmak	1	2	2	0	2	7
		0,30%	0,50%	0,50%	0,00%	0,50%	0,4
8-	Su öğelerini izlemek	1	11	26	20	23	81
		0,30%	2,80%	6,70%	5,20%	5,90%	4,2
9-	Yeni insanlarla tanışmak	0	0	3	2	3	8
		0,00%	0,00%	0,80%	0,50%	0,80%	0,4
10-	Çimlere uzanmak	2	2	9	9	5	27
		0,50%	0,50%	2,30%	2,30%	1,30%	1,4
11-	Balık tutmak	0	2	2	0	3	7
		0,00%	0,50%	0,50%	0,00%	0,80%	0,4
12-	Parktaki olanaklar	19	22	22	32	20	115
		4,90%	5,70%	5,70%	8,30%	5,20%	5,9
13-	İnsanlarla buluşmak	11	19	13	12	13	68
		2,80%	4,90%	3,40%	3,10%	3,40%	3,5
14-	Yalnız kalmak	1	8	14	20	20	63
		0,30%	2,10%	3,60%	5,20%	5,20%	3,3
15-	Çocuk gezdirmek	30	26	13	12	22	103
		7,80%	6,70%	3,40%	3,10%	5,70%	5,3
16-	Evcil hayvan gezdirmek	4	0	4	2	4	14
		1,00%	0,00%	1,00%	0,50%	1,00%	0,7
17-	Dergi, gazete, kitap vs. okumak	2	3	12	11	14	42
		0,50%	0,80%	3,10%	2,80%	3,60%	2,2

Devamı sonraki sayfada

(Çizelge 4.3'ün devamı)

18-	Konser, fuar, sergi vb. etkinliklere katılmak	0	6	5	17	10	38
		0,00%	1,60%	1,30%	4,40%	2,60%	2
19-	Piknik yapmak	3	5	8	9	9	34
		0,80%	1,30%	2,10%	2,30%	2,30%	1,8
20-	Temiz hava almak	27	40	36	73	53	229
		7,00%	10,30%	9,30%	18,90%	13,70%	11,8
21-	Ailemle vakit geçirmek	17	18	30	31	40	136
		4,40%	4,70%	7,80%	8,00%	10,30%	7
22-	Kent yaşamının baskısından kurtulmak	7	10	16	22	44	99
		1,80%	2,60%	4,10%	5,70%	11,40%	5,1
23-	Diğer	2	0	0	0	2	4
		0,50%	0,00%	0,00%	0,00%	0,50%	0,2
Toplam		387	387	387	387	387	1935
		100%	100%	100%	100%	100%	100

4.2.2.2. Katılımcıların kent parklarını kullanım durumlarının zamansal özellikleri

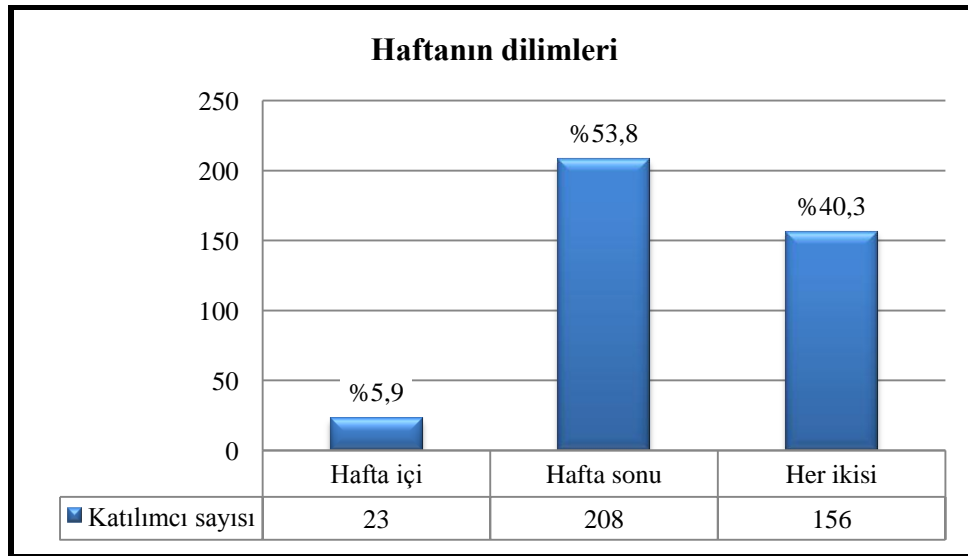
Ankete katılanların mevsimlere göre kent parklarına gitme saatleri dağılımına bakıldığında, % 35,7 ile katılımcıların kent parklarını en yoğun olarak sonbahar mevsiminde ve 14:01-16:00 zaman aralığında kullandıkları görülmektedir (Çizelge 4.2). En az ise kış aylarında kullandıkları görülmektedir. Kış aylarında yer alan zaman dilimleri sonuçları incelendiğinde, katılımcıların %28,9'unun gitmiyorum seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Ankete katılanların kent parklarına gitme saatlerine verdikleri yanıtların toplamlarına bakıldığında ise, verilen yanıtlar arasında en çok %22,6 oranında '14:01-16:00' saat aralığının tercih edildiği görülmektedir.

Çizelge 4.2. Katılımcıların kent parklarını kullanım durumlarının zamansal özellikleri dağılımı

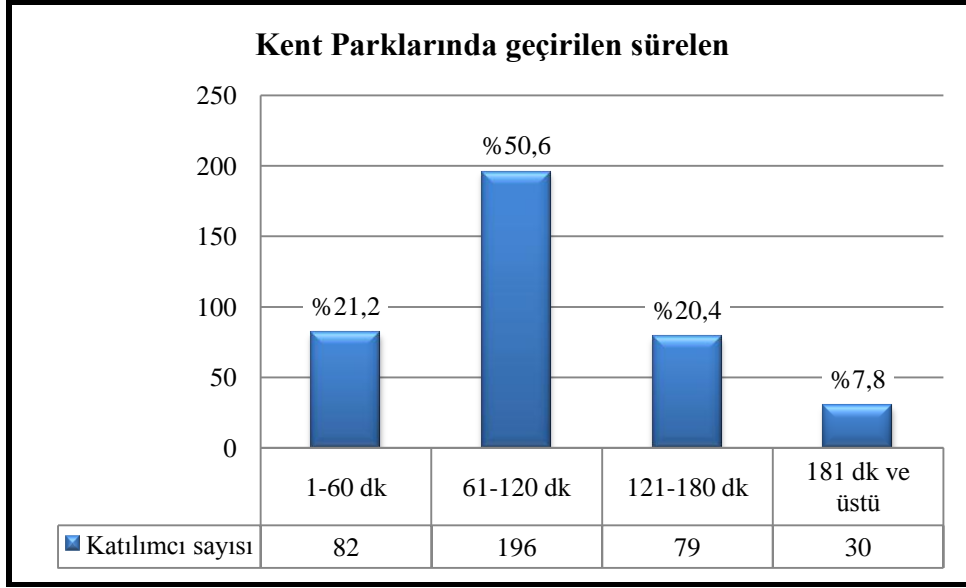
Saat aralıkları	İlkbahar		Yaz		Sonbahar		Kış		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Gitmiyorum	6	1,6	19	4,9	25	6,5	112	28,9	162	10,5
08:00-10:00	39	10,1	34	8,8	17	4,4	13	3,4	103	6,6
10:01-12:00	40	10,3	13	3,4	30	7,7	24	6,2	107	6,9
12:01-14:00	32	8,3	9	2,3	42	10,9	108	27,9	191	12,3
14:01-16:00	127	32,8	14	3,6	138	35,7	71	18,3	350	22,6
16:01-18:00	81	20,9	43	11,1	76	19,6	30	7,8	230	14,9
18:01-20:00	49	12,7	135	34,9	46	11,9	17	4,4	247	16
20:01 ve sonrası	13	3,3	120	31	13	3,3	12	3,1	158	10,2
Toplam	387	100	387	100	387	100	387	100	1548	100

Ankete katılanların kent parklarına haftanın hangi zaman diliminde gittikleri incelendiğinde %5,9'unun kent parklarına hafta içi, %53,8'inin hafta sonu, %40,3'ünün ise hem hafta içi hem de hafta sonu gittikleri görülmektedir (Şekil 4.37).

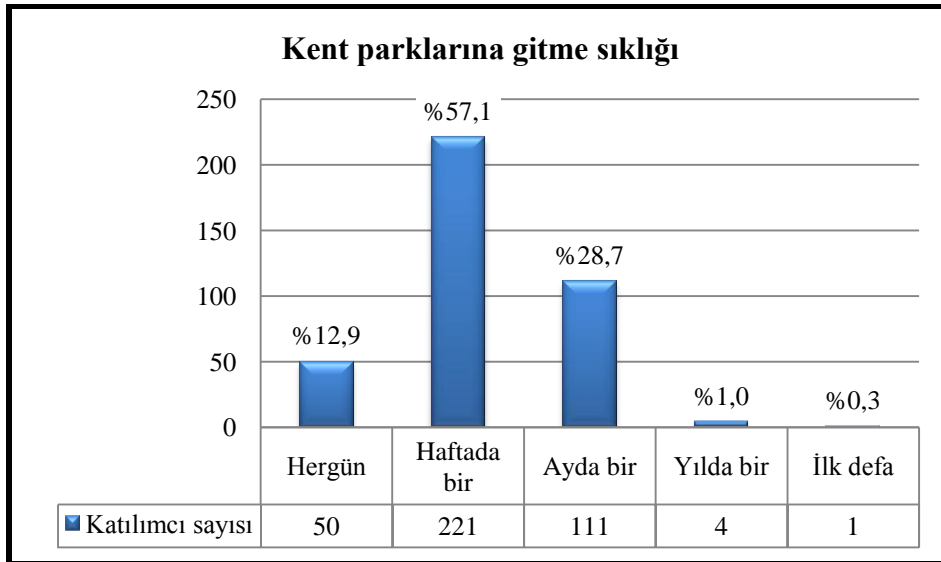
Şekil 4.37. Katılımcıların kent parklarına gitme sıklıklarının haftanın dilimlerine göre dağılımları

Anket çalışmasına katılanların, kent parklarında geçirdikleri süre miktarları incelendiğinde, katılımcıların en çok %50,6 oranı ile kent parklarında 1-2 saat arasında vakit geçiren bireylerden oluştuğu görülmektedir. Tüm katılımcıların kent parklarında geçirdikleri süre ortalaması ise yaklaşık 127 dakikadır (Şekil 4.38).

Şekil 4.38. Kent parklarında geçirilen süre dağılımları

Anket çalışmasına katılanların, kent parklarına gitme sıklığı durumları incelendiğinde, katılımcıların % 12,9'unun kent parklarına her gün, % 57,1'inin haftada bir defa, % 28,7'sinin ayda bir defa, % 1,0'ının yılda bir defa gittikleri ve % 0,3'ünün ise ilk defa gittiği görülmektedir (Şekil 4.39).

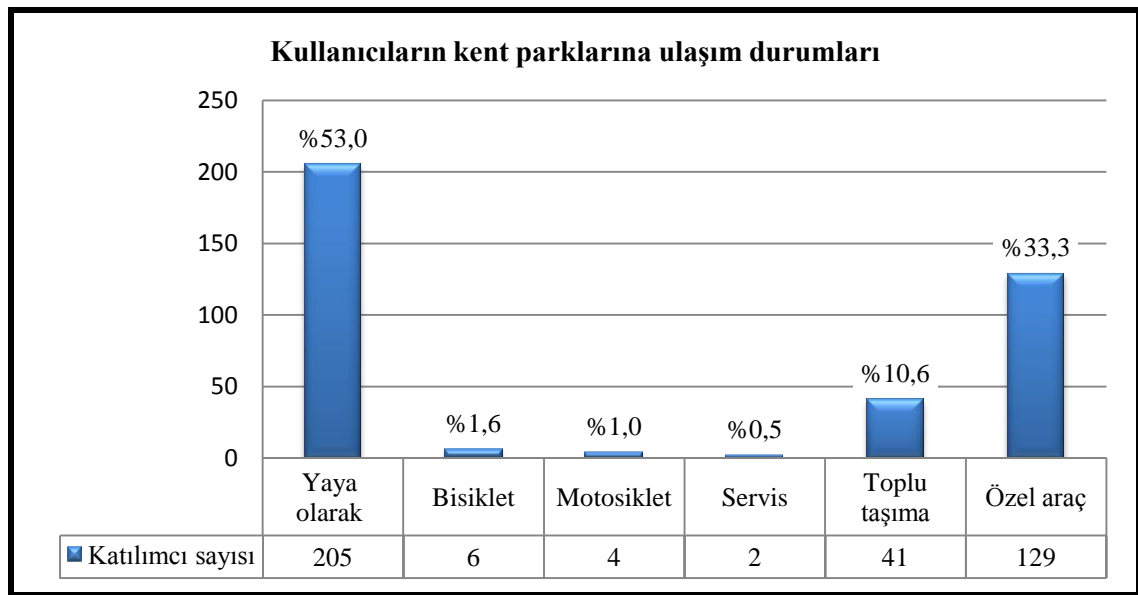

Şekil 4.39. Katılımcıların kent parklarına gitme sıklığı dağılımları

Katılımcıların kent parklarında geçirdikleri süreler ve kent parklarına gitme sıklıkları incelendiğinde katılımcıların kent parkları hakkında genel anlamda fikir sahibi oldukları düşünülmektedir.

4.2.2.3. Katılımcıların kent parklarına ulaşım özellikleri

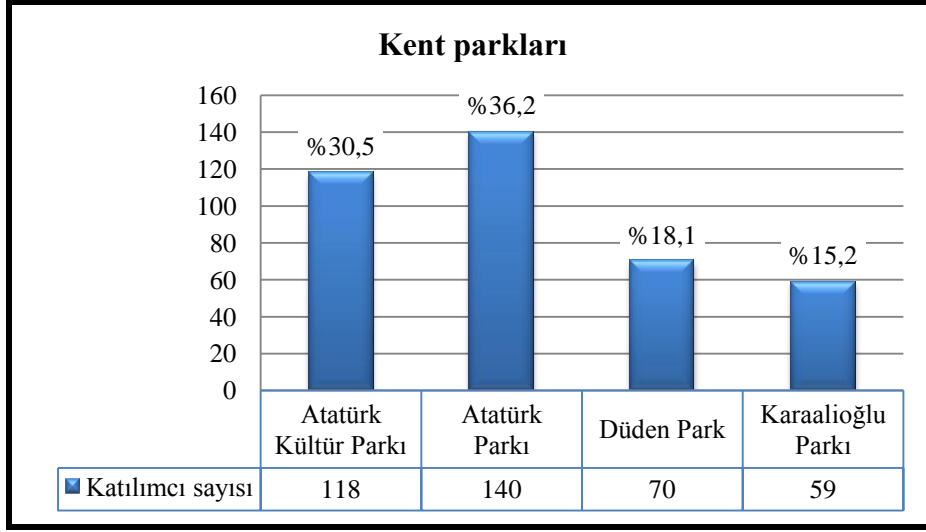
Anket çalışmasına katılanların, kent parklarına, % 53,0'ının yaya olarak, % 1,6'sının bisikletle, % 1,0'ının motosikletle, % 0,5'inin servisle, % 10,6'sının toplu taşımayla ve % 33,3'ünün ise özel araçla ulaştıkları görülmektedir (Şekil 4.40).

Şekil 4.40. Katılımcıların kent parklarına ulaşım durumu dağılımları

4.2.2.4. Katılımcıların en fazla ziyaret ettikleri parklar

Anket katılımcılarının 'En çok hangi kent parkına gitmektedir?' sorusuna % 30,5 oranı ile Atatürk Kültür Parkı, % 36,2 oranı ile Atatürk Parkı, % 18,1 oranı ile Düden Parkı ve % 15,2 ile Karaalioğlu Parkı yanıtını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.41).

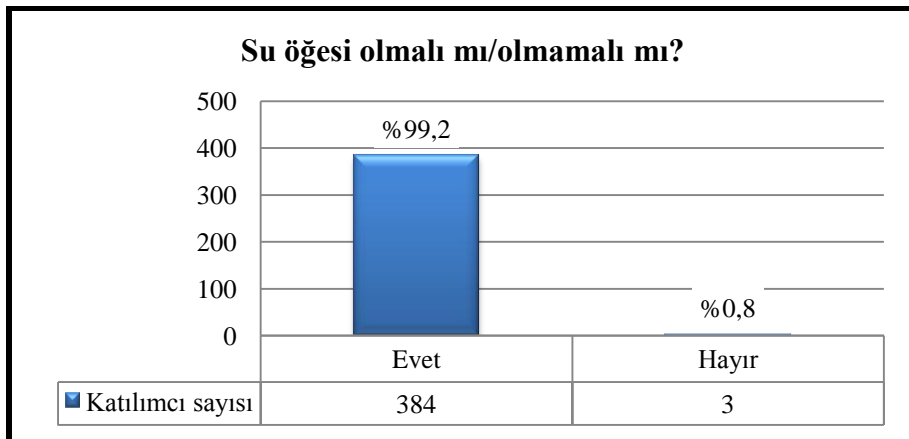

Şekil 4.41. Katılımcıların en çok gitmekte oldukları parkların dağılımları

4.2.3. Katılımcıların su ögesi ile ilgili tercihleri

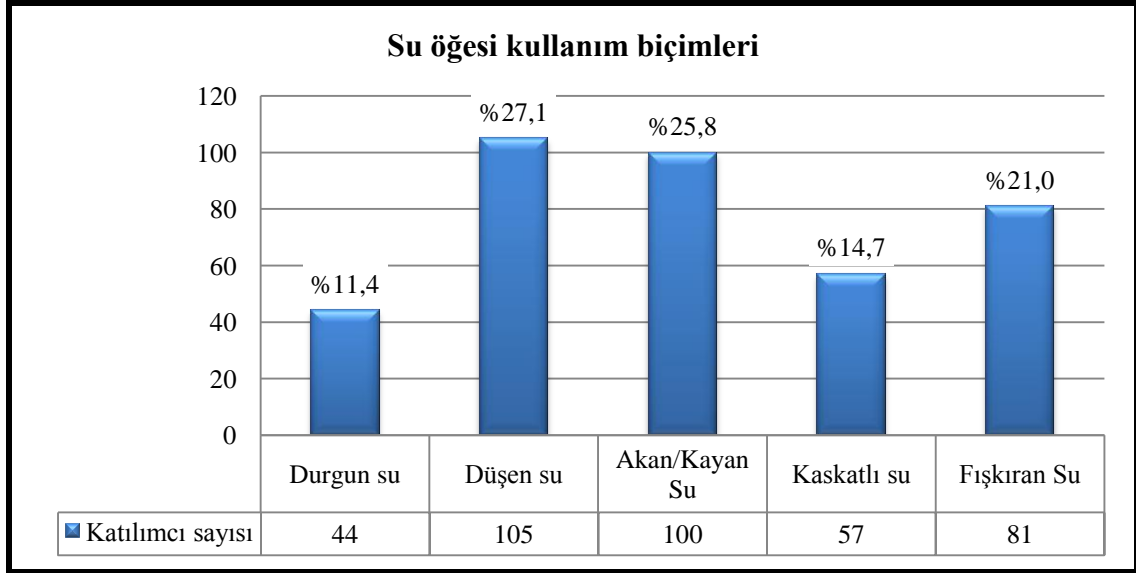
Anket çalışmasının bu bölümünde katılımcılara kent parklarında su öğelerinin hangi şekilde ve hangi öğelerle birlikte kullanımlarının uygun olduğu, estetik ve işlevsel açılardan su öğelerinden beklenenler, su öğelerinde kullanılan suyun temin edilmesi gereken kaynak ve genel olarak kent parklarında su öğelerinin kullanılıp kullanılmama tercihleri ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

Ankete katılanların ‘Kent parklarında su öğeleri yer almalı mı?’ sorusuna % 99,2 oranında ‘evet’ yanıtını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.42).

Şekil 4.42. Katılımcıların kent parklarında su öğelerini tercih edip etmedikleri

Anket çalışmasına katılanlar tarafından ‘Kent Parklarında su ögesi genel olarak sizce hangi şekilde kullanılmalıdır?’ sorusuna verilen yanıtlarda, en çok tercih edilen ilk üç seçeneğin % 27,1 oranı ile ‘Düşen Su’, % 25,8 oranı ile ‘Akan/Kayan Su’ ve % 21 oranı ile ‘Fıskıran Su’ seçeneği olduğu görülmektedir (Şekil 4.43).

Şekil 4.43. Katılımcıların su ögesi kullanım biçimi ile ilgili olarak yaptıkları tercihlerin dağılımları

Anket katılımcılarına su öğeleri ile birlikte görmeyi tercih ettikleri diğer öğelerle ilgili yöneltilen soruya alınan yanıtlarda en çok tercih edilen ilk üç seçeneğin % 32,0 oranı ile ‘bitki’, % 21,5 oranı ile ‘ördek, kaz vb. hayvanlar’ ve % 20,9 oranı ile ‘ışıklandırma’ seçeneği olduğu görülmektedir (Şekil 4.44).

Şekil 4.44. Katılımcıların su ögesi ile birlikte görmeyi istedikleri öğelerin tercih oranı dağılımları

Gençtürk (2006) İstanbul Sultanahmet ve Beyazıt meydanları örneğinde yaptığı çalışmada, meydanlarda yapılacak olan su ögesi tasarımları ile ilgili olarak, kullanıcıların su ögesini en çok aydınlatma elemanları ile ve fıskiye olarak kullanılmasını tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Kürkçüoğlu (2009) İstanbul Üsküdar Belediye meydanı örneğinde yaptığı çalışmada kullanıcıların su öğelerini en çok ışıklandırma öğeleri ile ve kaskatlı su ögesi biçiminde tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Antalya kent parklarında gerçekleştirilmiş olan bu çalışmada ise kullanıcıların su öğelerini en çok düşen su ögesi biçiminde ve tamamlayıcı olarak en çok bitki, ördek, kaz vb. hayvanlar ve ışıklandırma öğelerini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla kullanıcıların su ögesi kullanım tipi ve su ögesini tamamlayan diğer öğe tercihlerinin benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Katılımcıların su öğelerinden genel olarak beklentilerinin belirlenebilmesi amacıyla, katılımcılardan olası beklentilerini Likert ölçeğinde (çok önemsiz, önemsiz orta, önemli, çok önemli) sıralamaları istenmiştir.

Yanıtlar incelendiğinde katılımcılar tarafından ‘izlemek’, ‘dinlenmek’, ‘serinlemek’, ‘su sesini dinlemek’, ‘üzerinden yürüyerek geçmek’, ‘sudan yansıyan görüntüyü izlemek’, ‘fotoğraf çekmek’ eylemlerinin önemli bulunduğu; ‘suyla oyun

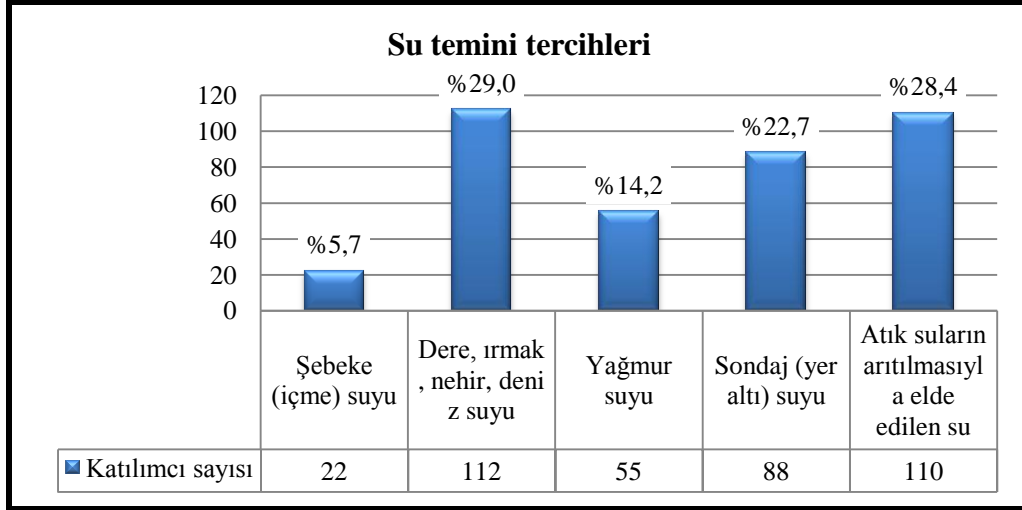
oynamak, temas etmek’, ‘su içmek’, ‘yüzmek’, ‘balık tutmak’, ‘kayık, kano vb. ile gezinti yapmak’ eylemlerinin ise önemsiz bulunduğu görülmektedir (Çizelge 4.3).

Çizelge 4.3. Su öğelerinden beklenenlere katılımcıların verdikleri yanıtların dağılımları

Su Öğelerinden Beklenenler	Çok Önemsiz		Önemsiz		Ne önemli Ne önemsiz		Önemli		Çok Önemli		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
İzlemek (görsel)	3	0,8	4	1,0	34	8,8	240	62,0	106	27,4	387	100
Dinlenmek	1	0,3	7	1,8	24	6,2	223	57,6	132	34,1	387	100
Serinlemek	6	1,5	27	7,0	79	20,4	193	49,9	82	21,2	387	100
Suyla oyun oynamak, temas etmek	44	11,4	149	38,5	85	22,0	83	21,4	26	6,7	387	100
Su sesini dinlemek	4	1,0	16	4,2	47	12,1	212	54,8	108	27,9	387	100
Üzerinden yürüyerek geçmek	29	7,5	83	21,4	85	22,0	144	37,2	46	11,9	387	100
Su içmek	91	23,5	126	32,6	60	15,5	79	20,4	31	8,0	387	100
Sudan yansıyan görüntüyü izlemek	11	2,8	34	8,8	79	20,4	177	45,8	86	22,2	387	100
Fotoğraf çekmek	8	2,1	38	9,8	66	17,0	174	45,0	101	26,1	387	100
Yüzmek	114	29,5	179	46,2	47	12,1	32	8,3	15	3,9	387	100
Balık Tutmak	116	30,0	155	40,0	53	13,7	49	12,7	14	3,6	387	100
Kayık, Kano vb. ile gezinti yapmak	63	16,3	90	23,3	98	25,3	96	24,8	40	10,3	387	100
Kötü görüntüyü perdelemek	11	2,8	17	4,4	49	12,7	200	51,7	110	28,4	387	100
Rahatsız edici gürültüyü perdelemek	7	1,8	20	5,2	48	12,4	186	48,0	126	32,6	387	100

Bu çalışma kapsamında, kullanıcıların ‘sudan yansıyan görüntüyü izlemek’ eylemini önemli buldukları ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, Nasar ve Li’nin (2004) katılımcıların en çok içinde su bulunan ve yansıtma özelliğine sahip olan havuzu tercih ettikleri sonucuna ulaştıkları araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Katılımcılara anket formunda, kent parklarında estetik ve işlevsel amaçlı kullanılan su öğeleri için, gerekli olan suyun nereden sağlanması gerektiği konusunda fikirlerini belirlemek amacıyla bir soru yöneltmiştir. Alınan yanıtlarda en çok % 29,0 oranı ile ‘Dere, ırmak, nehir, deniz suyu’ seçeneğinin, en az ise % 5,7 oranı ile ‘şebeke (içme) suyu’ seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir (Şekil 4.45).

Şekil 4.45. Katılımcıların su temini tercihi dağılımları

4.2.4. Katılımcıların araştırma alanlarındaki su ögeleri hakkında yaptıkları değerlendirmelerin güvenilirliği

Katılımcıların araştırma alanlarındaki su ögelerini nitelik uygunluğu, estetik ve işlevsel değerlendirme çizelgelerinin, istenen değerlendirmeleri gerçekleştirip gerçekleştiremediklerini kontrol etmek, sonuçların güvenilir olup olmadıklarını belirlemek amacıyla çizelgeler, her bir alanda alınan yanıtlar ve toplam yanıtlar bazında güvenilirlik analizi ile test edilmiştir. Testler sonucu elde edilen Cronbach's alpha değerleri Çizelge 4.4'de verilmiştir. (Cronbach's alpha değeri 0 ile 1 arasında değişmekte olup, değer 0,5'ten fazla olduğunda güvenilir anlamı taşır.)

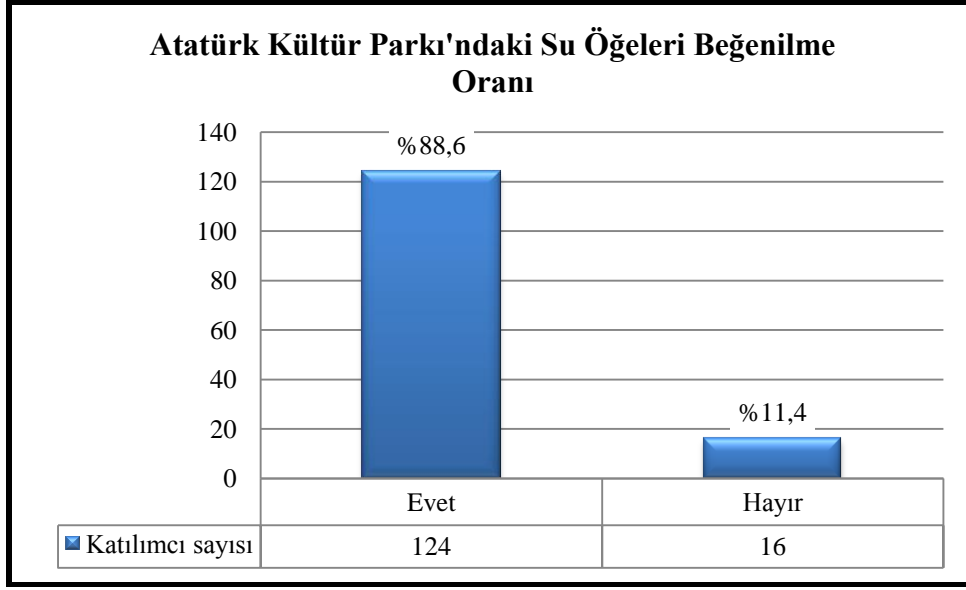
Çizelge 4.4. Güvenilirlik analizi sonuçları

Araştırma Alanları	Sayı	Çizelgeler	Cronbach's Alpha
Atatürk Kültür Parkı	140	Nitelik uygunluğu	0,723
		Estetik	0,866
		İşlevsel	0,765
Atatürk Parkı	128	Nitelik uygunluğu	0,831
		Estetik	0,930
		İşlevsel	0,852
Düden Parkı	89	Nitelik uygunluğu	0,813
		Estetik	0,878
		İşlevsel	0,798
Karaalioğlu Parkı	30	Nitelik uygunluğu	0,805
		Estetik	0,882
		İşlevsel	0,772
Tüm alanlar toplam	387	Nitelik uygunluğu	0,802
		Estetik	0,901
		İşlevsel	0,813

Cronbach's alpha değerleri incelendiğinde nitelik uygunluğu, estetik ve işlevsel değerlendirme çizelgelerinin, her bir parkta yapılan anketler bazında ve toplam anket bazında yüksek düzeyde güvenilir oldukları görülmektedir.

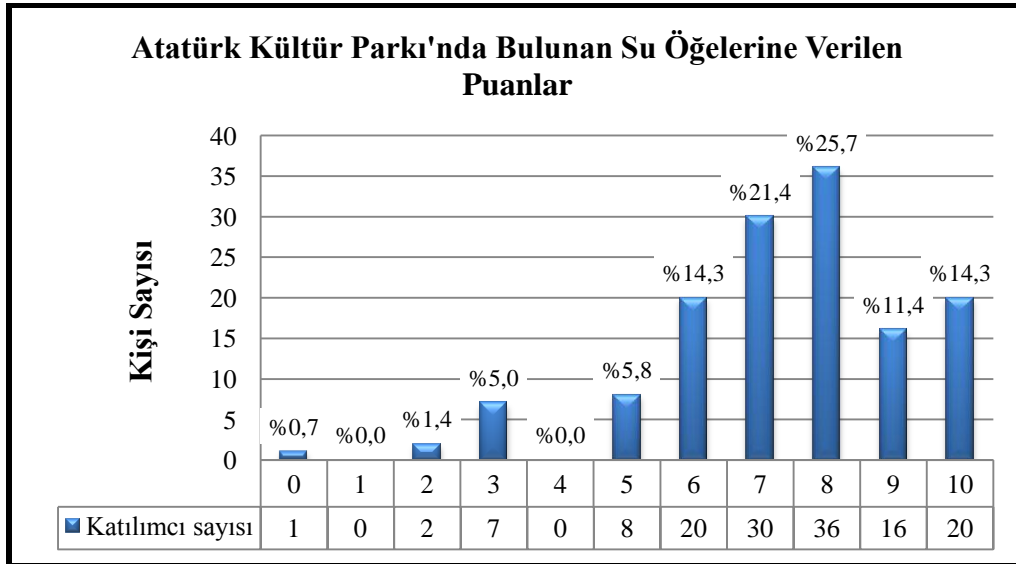
4.2.4.1. Atatürk Kültür Parkı'nda yer alan su öğelerinin değerlendirilmesi

Ankete katılanların, 'Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerini beğeniyor musunuz?' sorusuna % 88,6 oranında 'evet' yanıtını, % 11,4 oranında ise 'hayır' yanıtını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.46).

Şekil 4.46. Katılımcıların Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerini beğeniyor musunuz? sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Ankete katılanlardan Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerine, beğeni durumlarına göre '0,1,2,3,4...10' (0:Hiç beğenmedim ve 10:Çok beğendim) aralığında 10 üzerinden puan vermeleri istenmiştir. Katılımcıların bu aralıkta en çok verdikleri puan % 25,7 oranı ile 8 puandır (Şekil 4.47). Katılımcıların verdikleri puanların ortalaması ise 7,3'tür.

Şekil 4.47. Katılımcıların Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerine 10 üzerinden verdikleri puanların dağılımı

Ankete katılanlardan Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerini içinde buldukları mekân ve çevrenin karakteristik özelliklerine göre, nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadeler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir. Anket katılımcılarının verdiği tüm yanıtlara göre (560 yanıt) soru formunda yer alan ifadelere verilen yargılar arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 60,9 (341 yanıt) oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

Katılımcıların nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, genel değerlendirmenin olumlu yönde olduğu görülmektedir (Çizelge 4.5).

Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2 (kesinlikle katılmıyorum), -1 (katılmıyorum), 0 (kararsızım), +1 (katılıyorum), +2 (kesinlikle katılıyorum) katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerini mekân ve çevrenin özelliklerine uygun buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan (toplam puan/toplam yanıt sayısı) +0,65 şeklindedir.

Çizelge 4.5. Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan nitelik uygunluğu değerlendirme sonuçları

Atatürk Kültür Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Konum açısından uygundur	1	0,7	13	9,3	14	10	97	69,3	15	10,7	140	100
Ölçek (büyüklük) açısından uygundur	0	0	20	14,3	17	12,1	88	62,9	15	10,7	140	100
Malzeme açısından uygundur	1	0,7	18	12,9	47	33,6	65	46,4	9	6,4	140	100
Biçim (şekil) açısından uygundur	2	1,4	11	7,9	27	19,3	91	65	9	6,4	140	100
Toplam yanıt	4	0,7	62	11	105	18,8	341	60,9	48	8,6	560	100
Puan	-8		-62		0		+341		+96		+367	
Toplam puan			-70		0				+437			
Ortalama puan												+0,6553

Ankete katılanlardan Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerini estetik değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere göre, estetik açıdan değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların estetik değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, Atatürk Kültür Parkı'ndaki su öğelerini görkemli ve şaşırtıcı bulmadıkları, bunlar dışındaki özelliklerini ise olumlu yönde değerlendirdikleri görülmektedir (izelge 4.6).

Anket katılımcılarının estetik değerlendirme izelgesi için verdikleri tüm yanıtlara göre (2100 yanıt) soru formunda yer alan yargılar arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 51,0 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerini estetik buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,39 şeklindedir.

Çizelge 4.6. Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan estetik değerlendirme sonuçları

Atatürk Kültür Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Çekici	3	2,2	23	16,4	30	21,4	78	55,7	6	4,3	140	100
Güzel	1	0,7	10	7,1	11	7,9	104	74,3	14	10	140	100
Ferahlatıcı	2	1,4	9	6,4	20	14,3	94	67,2	15	10,7	140	100
Doğal	5	3,6	20	14,3	15	10,7	85	60,7	15	10,7	140	100
Bakımlı	12	8,6	34	24,3	31	22,1	55	39,3	8	5,7	140	100
Temiz	8	5,7	35	25	33	23,6	56	40	8	5,7	140	100
Berrak	7	5	32	22,8	41	29,3	53	37,9	7	5	140	100
Sakin (gürültüsüz)	1	0,7	7	5	16	11,4	99	70,8	17	12,1	140	100
Hareketli	3	2,2	36	25,7	33	23,6	65	46,4	3	2,1	140	100
Görkemli	7	5	48	34,3	32	22,8	46	32,9	7	5	140	100
Büyük	0	0	42	30	27	19,3	58	41,4	13	9,3	140	100
Geometrik	5	3,6	32	22,8	44	31,4	54	38,6	5	3,6	140	100
Şaşırtıcı	12	8,6	71	50,7	30	21,4	24	17,2	3	2,1	140	100
Çevreyle uyumlu	1	0,7	7	5	19	13,6	101	72,1	12	8,6	140	100
Parkın imajı için olumlu	2	1,4	9	6,4	14	10	100	71,5	15	10,7	140	100
Toplam yanıt	69	3,3	415	19,8	396	18,9	1072	51	148	7	2100	100
Puan	-138		-415		0		+1072		+296		+815	
Toplam puan			-553		0				+1368			
Ortalama puan	+0,3880											

Ankete katılanlardan Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerini işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere göre, işlevsel açıdan değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, Atatürk Kültür Parkı'ndaki su öğelerini işlevsel açıdan tüm ifadeler bakımından olumlu yönde değerlendirdikleri görülmektedir (Çizelge 4.7).

Anket katılımcılarının işlevsel değerlendirme çizelgesi için verdikleri tüm yanıtlara göre (1540 yanıt) soru formunda yer alan yargılar arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 50,1 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

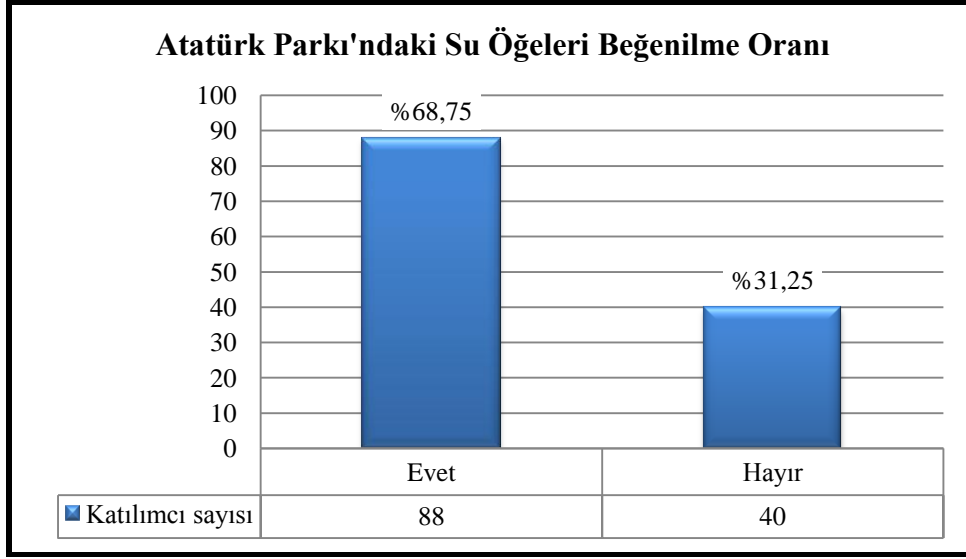
Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğelerini işlevsel buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,41 şeklindedir.

Çizelge 4.7. Atatürk Kültür Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan işlevsel değerlendirme sonuçları

Atatürk Kültür Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsız (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Serinletici	1	0,7	24	17,1	24	17,1	81	58	10	7,1	140	100
Yönlendirici	1	0,7	26	18,6	52	37,1	56	40	5	3,6	140	100
Dinlendirici	0	0	9	6,4	11	7,9	110	78,6	10	7,1	140	100
Çocuklar için güvenli	4	2,9	29	20,7	39	27,9	62	44,2	6	4,3	140	100
Yaşlılar için güvenli	5	3,6	17	12,1	42	30	70	50	6	4,3	140	100
Engelliler için güvenli	6	4,3	30	21,4	47	33,6	50	35,7	7	5	140	100
Odak (buluşma) noktası olma özelliği var	4	2,9	11	7,9	24	17,1	88	62,8	13	9,3	140	100
Kötü görüntü perdeleyici özelliği var	5	3,6	38	27,1	38	27,1	51	36,5	8	5,7	140	100
Gürültü perdeleme özelliği var	4	2,9	39	27,9	39	27,9	49	35	9	6,4	140	100
Hayvanlar için yaşam alanı olma özelliği var	1	0,7	14	10	27	19,3	84	60	14	10	140	100
Hayvanlar için içme suyu kaynağı olma özelliği var	6	4,3	18	12,9	36	25,7	71	50,7	9	6,4	140	100
Toplam yanıt	37	2,4	255	16,6	379	24,6	772	50,1	97	6,3	1540	100
Puan		-74		-255		0		+772		+194		
Toplam puan				-329		0				+966		+637
Ortalama puan												+0,4136

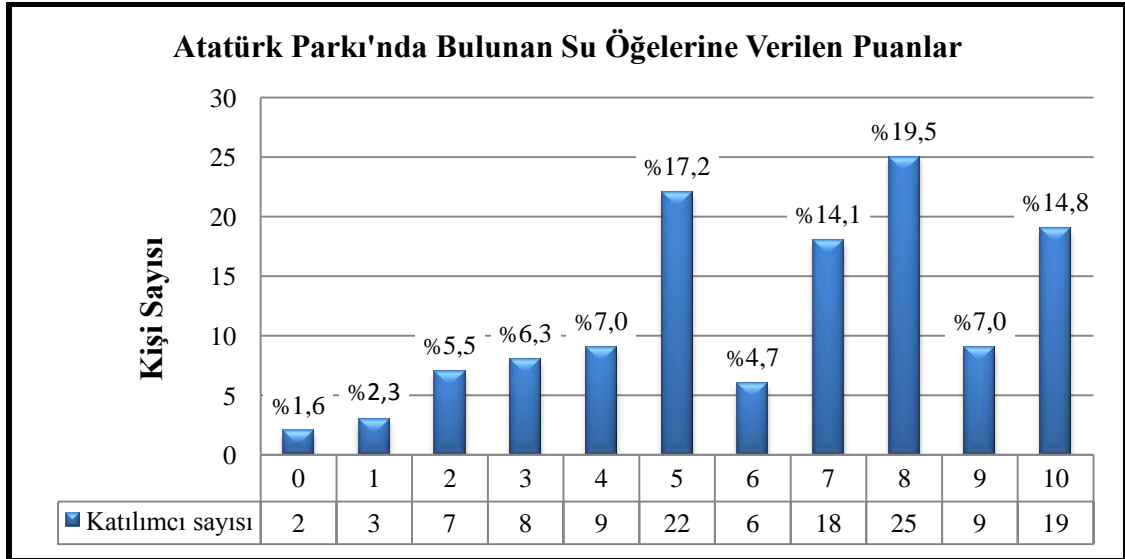
4.2.4.2. Atatürk Parkı'nda yer alan su öğelerinin değerlendirilmesi

Ankete katılanların, 'Atatürk Parkı'nda bulunan su öğelerini beğeniyor musunuz?' sorusuna % 68,75 oranında 'evet' yanıtını, % 31,25 oranında ise 'hayır' yanıtını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.48).

Şekil 4.48. Katılımcıların Atatürk Parkı'nda bulunan su öğelerini beğeniyor musunuz? sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Ankete katılanlardan Atatürk Parkı'nda bulunan su öğelerine, beğeni durumlarına göre '0,1,2,3,4...10' (0:Hiç beğenmedim ve 10:Çok beğendim) aralığında 10 üzerinden puan vermeleri istenmiştir. Katılımcıların bu aralıkta en çok verdikleri puan % 19,5 oranı ile 8 puandır (Şekil 4.49). Katılımcıların verdikleri puanların ortalaması ise 6,4'dür.

Şekil 4.49. Katılımcıların Atatürk Parkı'nda bulunan su öğelerine 10 üzerinden verdikleri puanların dağılımı

Ankete katılanlardan Atatürk Parkı'nda bulunan su öğelerini içinde buldukları mekân ve çevrenin karakteristik özelliklerine göre, nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadeler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, Atatürk Parkı'nda yapılan su öğeleri nitelik uygunluğu değerlendirmesinin olumlu yönde olduğu görülmektedir (Çizelge 4.8).

Anket katılımcılarının verdiği tüm yanıtlara göre (512 yanıt) soru formunda yer alan ifadelere verilen yargılar arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 46,7 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Atatürk Parkı'nda bulunan su öğelerini mekân ve çevrenin özelliklerine uygun buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,34 şeklindedir.

Çizelge 4.8. Atatürk Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan nitelik uygunluğu değerlendirme sonuçları

Atatürk Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Konum açısından uygundur	7	5,5	16	12,5	23	18	73	57	9	7	128	100
Ölçek (büyüklük) açısından uygundur	4	3,1	28	21,9	31	24,2	59	46,1	6	4,7	128	100
Malzeme açısından uygundur	3	2,3	27	21,1	44	34,4	49	38,3	5	3,9	128	100
B biçim (şekil) açısından uygundur	4	3,1	21	16,4	33	25,8	58	45,3	12	9,4	128	100
Toplam yanıt	18	3,5	92	18	131	25,6	239	46,7	32	6,2	512	100
Puan	-36		-92		0		+239		+64		+175	
Toplam puan			-128		0				+303			
Ortalama puan	+0,3417											

Ankete katılanlardan Atatürk Parkı'nda bulunan su ögelerini estetik değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelerle göre estetik açıdan değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların estetik değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelerle vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, Atatürk Parkı'ndaki su ögelerini 'temiz', 'berrak', 'gölkemli', 'büyük', 'geometrik' ve 'şşırtıcı' bulmadıkları, bunlar dışındaki özelliklerini ise olumlu yönde değerlendirdikleri görülmektedir (Çizelge 4.9).

Anket katılımcılarının estetik değerlendirme çizelgesi için verdikleri tüm yanıtlara göre (1920 yanıt) soru formunda yer alan ifadeler arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 40,1 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

Çizelgede yer alan ifadelerle verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Atatürk Parkı'nda bulunan su ögelerini estetik buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,11 şeklindedir.

Çizelge 4.9. Atatürk Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan estetik değerlendirme sonuçları

Atatürk Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Çekici	7	5,5	32	25	23	17,9	60	46,9	6	4,7	128	100
Güzel	4	3,1	20	15,6	22	17,2	78	61	4	3,1	128	100
Ferahlatıcı	5	3,9	27	21,1	20	15,6	65	50,8	11	8,6	128	100
Doğal	6	4,7	37	28,8	22	17,2	55	43	8	6,3	128	100
Bakımlı	18	14,1	20	15,6	35	27,3	48	37,5	7	5,5	128	100
Temiz	18	14,1	27	21,1	30	23,4	46	35,9	7	5,5	128	100
Berrak	15	11,7	30	23,4	34	26,6	42	32,8	7	5,5	128	100
Sakin (gürültüsüz)	8	6,3	14	10,9	30	23,4	66	51,6	10	7,8	128	100
Hareketli	9	7	31	24,2	25	19,5	55	43	8	6,3	128	100
Görkemli	13	10,2	49	38,2	27	21,1	33	25,8	6	4,7	128	100
Büyük	10	7,8	38	29,7	36	28,1	38	29,7	6	4,7	128	100
Geometrik	7	5,5	35	27,3	52	40,6	33	25,8	1	0,8	128	100
Şaşırtıcı	16	12,5	61	47,7	32	25	19	14,8	0	0	128	100
Çevreyle uyumlu	3	2,3	20	15,6	35	27,3	63	49,3	7	5,5	128	100
Parkın imajı için olumlu	4	3,1	18	14,1	26	20,3	69	53,9	11	8,6	128	100
Toplam yanıt	143	7,5	459	23,9	449	23,4	770	40,1	99	5,1	1920	100
Puan	-286		-459		0		+770		+198		+223	
Toplam puan	-745				0		+968				+223	
Ortalama puan	+0,1161											

Ankete katılanlardan Atatürk Parkı'nda bulunan su öğelerini işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelerle göre, işlevsel açıdan değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelerle vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, Atatürk Parkı'ndaki su öğelerini işlevsel açıdan 'yönlendirici', 'engelliler için güvenli' ve 'gürültü perdeleyici' bulmadıkları; bunlar dışındaki özelliklerini ise olumlu yönde değerlendirdikleri görülmektedir (Çizelge 4.10).

Anket katılımcılarının işlevsel değerlendirme çizelgesi için verdikleri tüm yanıtlara göre (1408 yanıt) soru formunda yer alan ifadeler arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 39,6 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

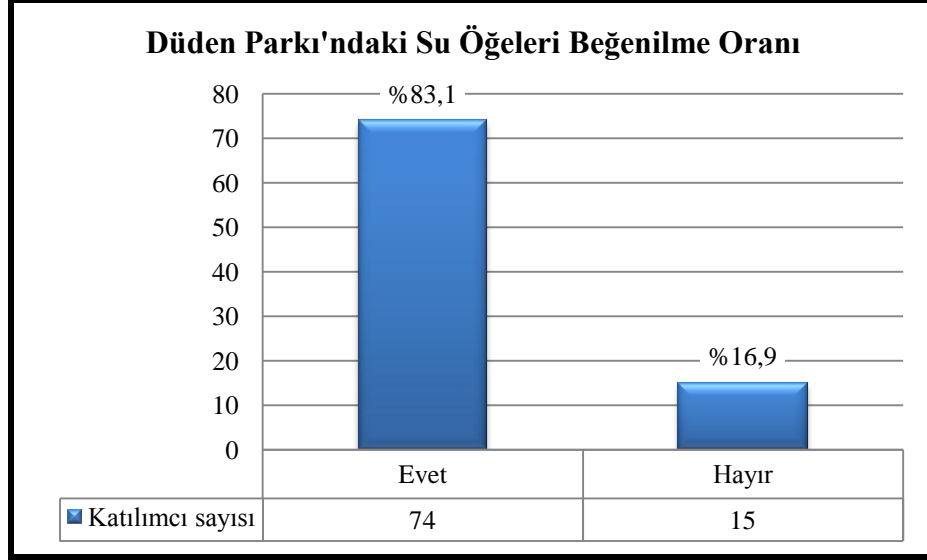
Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Atatürk Parkı'nda bulunan su öğelerini işlevsel buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,18 şeklindedir.

Çizelge 4.10. Atatürk Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan işlevsel değerlendirme sonuçları

Atatürk Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Serinletici	5	3,9	38	29,7	21	16,4	59	46,1	5	3,9	128	100
Yönlendirici	8	6,3	30	23,4	55	42,9	29	22,7	6	4,7	128	100
Dinlendirici	3	2,3	20	15,6	14	10,9	77	60,3	14	10,9	128	100
Çocuklar için güvenli	7	5,5	29	22,7	42	32,8	41	32	9	7	128	100
Yaşlılar için güvenli	6	4,7	20	15,6	33	25,8	60	46,9	9	7	128	100
Engelliler için güvenli	9	7	36	28,2	42	32,8	37	28,9	4	3,1	128	100
Odak (buluşma) noktası olma özelliği var	4	3,1	19	14,9	17	13,3	73	57	15	11,7	128	100
Kötü görüntü perdeleyici özelliği var	7	5,5	35	27,3	26	20,3	50	39,1	10	7,8	128	100
Gürültü perdeleme özelliği var	4	3,1	47	36,7	40	31,3	33	25,8	4	3,1	128	100
Hayvanlar için yaşam alanı olma özelliği var	6	4,7	43	33,6	22	17,2	49	38,2	8	6,3	128	100
Hayvanlar için içme suyu kaynağı olma özelliği var	9	7	35	27,3	25	19,6	50	39,1	9	7	128	100
Toplam yanıt	68	4,8	352	25	337	24	558	39,6	93	6,6	1408	100
Puan	-136		-352		0		+558		+186		+256	
Toplam Puan			-488		0				+744			
Ortalama puan	+0,1818											

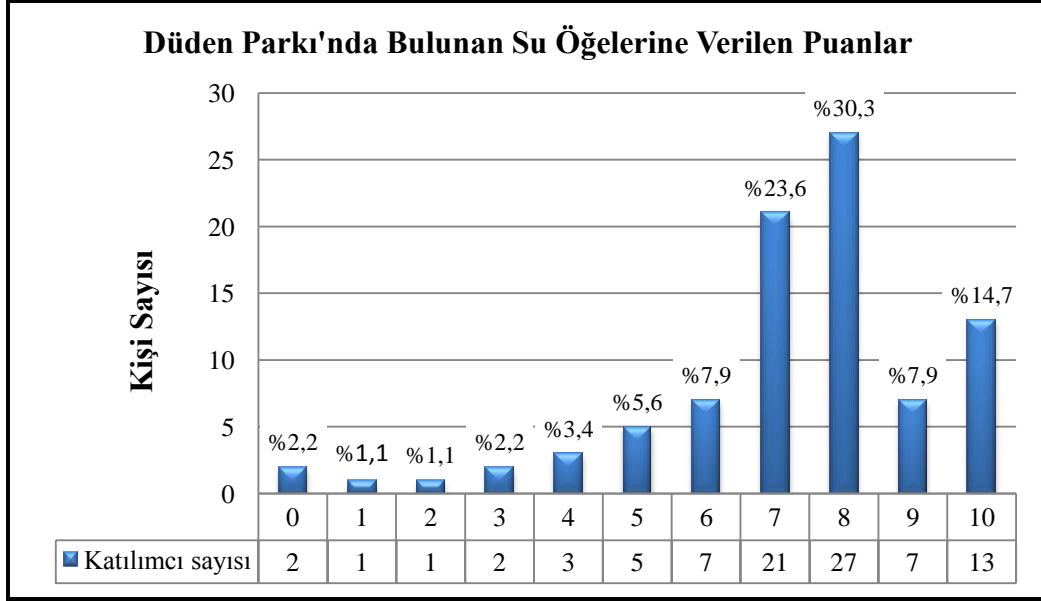
4.2.4.3. Düden Parkı'nda yer alan su ögesinin değerlendirilmesi

Ankete katılanların, 'Düden Parkı'nda bulunan su ögesini beğeniyor musunuz?' sorusuna % 83,1 oranında 'evet' yanıtını, % 16,9 oranında ise 'hayır' yanıtını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.50).

Şekil 4.50. Katılımcıların Düden Parkı'nda bulunan su ögesini beğeniyor musunuz? sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Ankete katılanlardan Düden Parkı'nda bulunan su ögesine, beğeni durumlarına göre '0,1,2,3,4...10' (0:Hiç beğenmedim ve 10:Çok beğendim) aralığında 10 üzerinden puan vermeleri istenmiştir. Katılımcıların bu aralıkta en çok verdikleri puan % 30,3 oranı ile 8 puandır (Şekil 4.51). Katılımcıların verdikleri puanların ortalaması ise 7,2'dir.

Şekil 4.51. Katılımcıların Düden Parkı'nda bulunan su öğesine 10 üzerinden verdikleri puanların dağılımı

Ankete katılanlardan Düden Parkı'nda bulunan su öğesini içinde bulunduğu mekân ve çevrenin karakteristik özelliklerine göre, nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadeler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, Düden Parkı'nda yapılan su öğesi nitelik uygunluğu değerlendirmesinin olumlu yönde olduğu görülmektedir (Çizelge 4.11).

Anket katılımcılarının verdiği tüm yanıtlara göre (356 yanıt) soru formunda yer alan ifadeler verilen yargılar arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 53,9 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

Çizelgede yer alan ifadeler verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Düden Parkı'nda bulunan su öğesini mekân ve çevrenin özelliklerine uygun buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,58 şeklindedir.

Çizelge 4.11. Düden Parkı'nda bulunan su ögesi için yapılan nitelik uygunluğu değerlendirme sonuçları

Düden Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Konum açısından uygundur	4	4,5	14	15,7	5	5,6	49	55,1	17	19,1	89	100
Ölçek (büyüklük) açısından uygundur	1	1,1	10	11,2	12	13,5	57	64,1	9	10,1	89	100
Malzeme açısından uygundur	3	3,4	11	12,3	32	36	37	41,6	6	6,7	89	100
Biçim (şekil) açısından uygundur	3	3,4	13	14,6	14	15,7	49	55,1	10	11,2	89	100
Toplam yanıt	11	3,1	48	13,5	63	17,7	192	53,9	42	11,8	356	100
Puan	-22		-48		0		+192		+84		+206	
Toplam puan			-70		0				+276			
Ortalama puan												+0,5786

Ankete katılanlardan Düden Parkı'nda bulunan su ögesini estetik değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelerle göre, estetik açıdan değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların estetik değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelerle vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, Düden Parkı'ndaki su ögesini 'geometrik' ve 'şaşırtıcı' bulmadıkları, bunlar dışındaki özelliklerini ise olumlu yönde değerlendirdikleri görülmektedir (Çizelge 4.12).

Anket katılımcılarının estetik değerlendirme çizelgesi için verdikleri tüm yanıtlara göre (1335 yanıt) soru formunda yer alan ifadeler arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 43,8 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

Çizelgede yer alan ifadelerle verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Düden Parkı'nda bulunan su ögesini estetik buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,41 şeklindedir.

Çizelge 4.12. Düden Parkı'nda bulunan su ögesi için yapılan estetik değerlendirme sonuçları

Düden Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Çekici	4	4,5	20	22,5	12	13,5	40	44,9	13	14,6	89	100
Güzel	1	1,1	6	6,7	9	10,1	58	65,2	15	16,9	89	100
Ferahlatıcı	1	1,1	7	7,9	9	10,1	55	61,8	17	19,1	89	100
Doğal	1	1,1	16	18	12	13,5	43	48,3	17	19,1	89	100
Bakımlı	8	9	22	24,7	11	12,4	33	37	15	16,9	89	100
Temiz	11	12,4	19	21,3	13	14,6	32	36	14	15,7	89	100
Berrak	8	9	20	22,5	18	20,2	31	34,8	12	13,5	89	100
Sakin (gürültüsüz)	1	1,1	15	16,9	14	15,7	49	55,1	10	11,2	89	100
Hareketli	2	2,2	25	28,1	19	21,3	35	39,4	8	9	89	100
Görkemli	7	7,9	27	30,3	20	22,5	26	29,2	9	10,1	89	100
Büyük	1	1,1	18	20,2	22	24,7	41	46,1	7	7,9	89	100
Geometrik	4	4,5	20	22,5	43	48,3	17	19,1	5	5,6	89	100
Şaşırtıcı	9	10,1	41	46,2	19	21,3	18	20,2	2	2,2	89	100
Çevreyle uyumlu	2	2,2	3	3,4	17	19,1	57	64,1	10	11,2	89	100
Parkın imajı için olumlu	3	3,4	6	6,7	9	10,1	49	55,1	22	24,7	89	100
Toplam yanıt	63	4,7	265	19,9	247	18,5	584	43,8	176	13,1	1335	100
Puan	-126		-265		0		+584		+352		+545	
Toplam puan			-391		0				+936			
Ortalama puan												+0,4082

Ankete katılanlardan Düden Parkı'nda bulunan su ögesini işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelerle göre, işlevsel açıdan değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelerle vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, katılımcıların Düden Parkı'ndaki su ögesini işlevsel açıdan 'çocuklar için güvenli', 'kötü görüntü perdeleyici' ve 'gürültü perdeleyici' bulmadıkları görülmektedir. Ayrıca katılımcıların su ögesinin 'hayvanlar için içme suyu kaynağı olma özelliği var' ifadesini olumsuz yönde değerlendirdikleri görülmektedir. Bunlar dışındaki özelliklerini ise katılımcılar olumlu yönde değerlendirmişlerdir (Çizelge 4.13).

Anket katılımcılarının işlevsel değerlendirme çizelgesi için verdikleri tüm yanıtlara göre (979 yanıt) soru formunda yer alan ifadeler arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 37,5 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

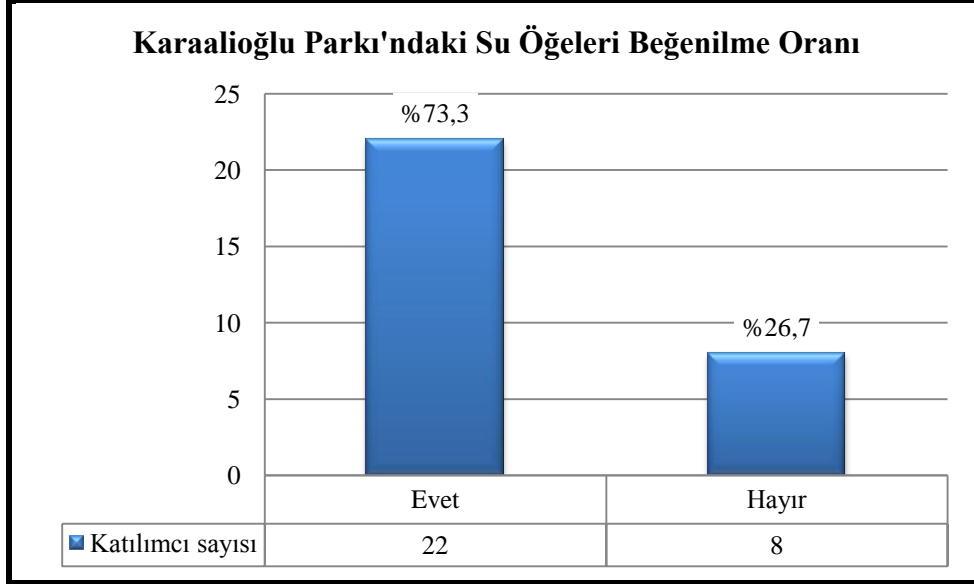
Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Düden Parkı'nda bulunan su ögesini işlevsel buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,14 şeklindedir.

Çizelge 4.13. Düden Parkı'nda bulunan su ögesi için yapılan işlevsel değerlendirme sonuçları

Düden Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Serinletici	1	1,1	26	29,2	10	11,2	39	43,9	13	14,6	89	100
Yönlendirici	2	2,2	26	29,2	26	29,2	28	31,5	7	7,9	89	100
Dinlendirici	1	1,1	9	10,1	4	4,5	59	66,3	16	18	89	100
Çocuklar için güvenli	12	13,4	28	31,5	18	20,2	24	27	7	7,9	89	100
Yaşlılar için güvenli	5	5,6	16	18	19	21,3	41	46,1	8	9	89	100
Engelliler için güvenli	7	7,9	17	19,1	26	29,2	34	38,2	5	5,6	89	100
Odak (buluşma) noktası olma özelliği var	6	6,8	22	24,7	18	20,2	33	37,1	10	11,2	89	100
Kötü görüntü perdeleyici özelliği var	10	11,2	29	32,6	16	18	29	32,6	5	5,6	89	100
Gürültü perdeleme özelliği var	13	14,6	30	33,7	23	25,9	19	21,3	4	4,5	89	100
Hayvanlar için yaşam alanı olma özelliği var	9	10,1	25	28,1	15	16,9	35	39,3	5	5,6	89	100
Hayvanlar için içme suyu kaynağı olma özelliği var	3	3,4	33	37,1	22	24,7	26	29,2	5	5,6	89	100
Toplam yanıt	69	7	261	26,7	197	20,1	367	37,5	85	8,7	979	100
Puan	-138		-261		0		+367		+170		+138	
Toplam puan			-399		0				+537			
Ortalama puan												+0,1409

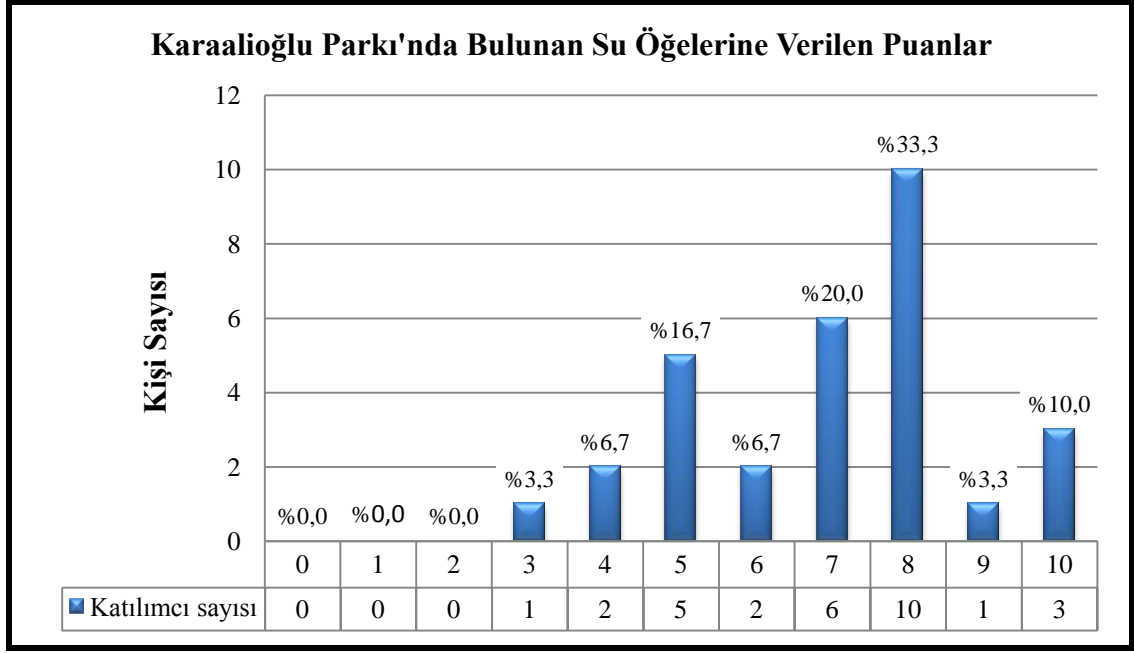
4.2.4.4. Karaaliolu Parkı'nda yer alan su ogesinin değerlendirilmesi

Ankete katılanların, 'Karaaliolu Parkı'nda bulunan su oğelerini beğeniyor musunuz?' sorusuna % 73,3 oranında 'evet' yanıtını, % 26,7 oranında ise 'hayır' yanıtını verdikleri görülmektedir (Şekil 4.52).

Şekil 4.52. Katılımcıların Karaaliolu Parkı'nda bulunan su oğelerini beğeniyor musunuz? sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Ankete katılanlardan Karaaliolu Parkı'nda bulunan su oğelerine, beğeni durumlarına göre '0,1,2,3,4...10' (0:Hiç beğenmedim ve 10:Çok beğendim) aralığında 10 üzerinden puan vermeleri istenmiştir. Katılımcıların bu aralıkta en çok verdikleri puan % 33,3 oranı ile 8 puandır. Katılımcıların verdikleri puanların ortalaması ise 7,0'dır (Şekil 4.53).

Şekil 4.53. Katılımcıların Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğelerine 10 üzerinden verdikleri puanların dağılımı

Ankete katılanlardan Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğelerini içinde buldukları mekân ve çevrenin karakteristik özelliklerine göre, nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadeler doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, Karaalioğlu Parkı'nda yapılan su öğeleri nitelik uygunluğu değerlendirmesinin olumlu yönde olduğu görölmektedir (Çizelge 4.14).

Anket katılımcılarının verdiği tüm yanıtlara göre (120 yanıt) soru formunda yer alan ifadelere verilen yargılar arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 47,5 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görölmektedir.

Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğelerini mekân ve çevrenin özelliklerine uygun buldukları görölmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,38 şeklindedir.

Çizelge 4.14. Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan nitelik uygunluğu değerlendirme sonuçları

Karaalioğlu Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsız (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Konum açısından uygundur	1	3,3	5	16,7	3	10	17	56,7	4	13,3	30	100
Ölçek (büyüklük) açısından uygundur	1	3,3	7	23,4	4	13,3	14	46,7	4	13,3	30	100
Malzeme açısından uygundur	2	6,7	8	26,7	7	23,3	12	40	1	3,3	30	100
Biçim (şekil) açısından uygundur	0	0	7	23,3	6	20	14	46,7	3	10	30	100
Toplam yanıt	4	3,3	27	22,5	20	16,7	57	47,5	12	10	120	100
Puan	-8		-27		0		+57		+24		+46	
Toplam puan	-35				0		+81					
Ortalama puan	+0,3833											

Ankete katılanlardan Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğelerini estetik değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere göre, estetik açıdan değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların estetik değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, Karaalioğlu Parkı'ndaki su öğelerini 'bakımlı', 'görkemli' ve 'şaşırtıcı' bulmadıkları, bunlar dışındaki özelliklerini ise olumlu yönde değerlendirdikleri görülmektedir (Çizelge 4.15).

Anket katılımcılarının estetik değerlendirme çizelgesi için verdikleri tüm yanıtlara göre (450 yanıt) soru formunda yer alan ifadeler arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 46,7 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğelerini estetik buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,27 şeklindedir.

Çizelge 4.15. Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan estetik değerlendirme sonuçları

Karaalioğlu Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Çekici	0	0	11	36,7	1	3,3	16	53,3	2	6,7	30	100
Güzel	0	0	2	6,7	7	23,3	18	60	3	10	30	100
Ferahlatıcı	0	0	3	10	4	13,3	20	66,7	3	10	30	100
Doğal	0	0	4	13,3	5	16,7	20	66,7	1	3,3	30	100
Bakımlı	3	10	11	36,7	5	16,6	8	26,7	3	10	30	100
Temiz	2	6,7	10	33,3	6	20	10	33,3	2	6,7	30	100
Berrak	2	6,7	7	23,3	8	26,7	11	36,6	2	6,7	30	100
Sakin (gürültüsüz)	1	3,3	7	23,3	3	10	17	56,7	2	6,7	30	100
Hareketli	0	0	10	33,3	4	13,4	16	53,3	0	0	30	100
Görkemli	2	6,7	14	46,6	5	16,7	7	23,3	2	6,7	30	100
Büyük	2	6,7	9	30	6	20	11	36,6	2	6,7	30	100
Geometrik	1	3,3	6	20	12	40	11	36,7	0	0	30	100
Şaşırtıcı	4	13,3	14	46,7	6	20	6	20	0	0	30	100
Çevreyle uyumlu	0	0	3	10	5	16,7	20	66,7	2	6,6	30	100
Parkın imajı için olumlu	0	0	3	10	3	10	19	63,3	5	16,7	30	100
Toplam yanıt	17	3,8	114	25,3	80	17,8	210	46,7	29	6,4	450	100
Puan	-34		-114		0		+210		+58			
Toplam puan			-148		0				+268		+120	
Ortalama puan												+0,2666

Ankete katılanlardan Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğelerini işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere göre işlevsel açıdan değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcıların işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, Karaalioğlu Parkı'ndaki su öğelerini işlevsel açıdan 'yönlendirici', 'kötü görüntü perdeleyici' ve 'gürültü perdeleyici' bulmadıkları; bunlar dışındaki özelliklerini ise olumlu yönde değerlendirdikleri görülmektedir (Çizelge 4.16).

Anket katılımcılarının işlevsel değerlendirme çizelgesi için verdikleri tüm yanıtlara göre (330 yanıt) soru formunda yer alan ifadeler arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 45,8 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğelerini işlevsel buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,29 şeklindedir.

Çizelge 4.16. Karaalioğlu Parkı'nda bulunan su öğeleri için yapılan işlevsel değerlendirme sonuçları

Karaalioğlu Parkı	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Serinletici	0	0	6	20	0	0	22	73,3	2	6,7	30	100
Yönlendirici	0	0	11	36,7	10	33,3	9	30	0	0	30	100
Dinlendirici	0	0	4	13,3	1	3,4	21	70	4	13,3	30	100
Çocuklar için güvenli	2	6,7	9	30	5	16,7	10	33,3	4	13,3	30	100
Yaşlılar için güvenli	2	6,7	5	16,7	4	13,3	15	50	4	13,3	30	100
Engelliler için güvenli	2	6,7	6	20	4	13,3	15	50	3	10	30	100
Odak (buluşma) noktası olma özelliği var	2	6,7	7	23,3	5	16,7	12	40	4	13,3	30	100
Kötü görüntü perdeleyici özelliği var	1	3,3	14	46,7	4	13,3	10	33,4	1	3,3	30	100
Gürültü perdeleme özelliği var	2	6,7	11	36,7	5	16,6	11	36,7	1	3,3	30	100
Hayvanlar için yaşam alanı olma özelliği var	2	6,7	6	20	5	16,7	13	43,3	4	13,3	30	100
Hayvanlar için içme suyu kaynağı olma özelliği var	1	3,3	10	33,4	3	10	13	43,3	3	10	30	100
Toplam yanıt	14	4,3	89	27	46	13,9	151	45,8	30	9	330	100
Puan	-28		-89		0		+151		+60		+94	
Toplam puan	-117				0		+211					
Ortalama puan												+0,2848

4.2.4.5. Tüm araştırma alanlarına ait sonuçların değerlendirilmesi

Ankete katılanların araştırma alanlarında bulunan su öğelerine verdikleri yanıtların toplamları incelenmiştir.

Katılımcıların nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, kent parklarında yapılan su öğeleri nitelik uygunluğu değerlendirmesinin olumlu yönde olduğu görülmektedir (Çizelge 4.17).

Anket katılımcılarının toplamda verdiği tüm yanıtlara göre (1548 yanıt) soru formunda yer alan ifadelere verilen yargılar arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 53,5 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların kent parklarında bulunan su öğelerini mekân ve çevrenin özelliklerine genel olarak uygun buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,51 şeklindedir.

Çizelge 4.17. Soru formunda yer alan nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesine verilen yanıtların toplam sonuçları

Kent Parkları	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Konum açısından uygundur	13	3,4	48	12,4	45	11,6	236	61	45	11,6	387	100
Ölçek (büyüklük) açısından uygundur	6	1,6	65	16,8	64	16,5	218	56,3	34	8,8	387	100
Malzeme açısından uygundur	9	2,3	64	16,6	130	33,6	163	42,1	21	5,4	387	100
Biçim (şekil) açısından uygundur	9	2,3	52	13,4	80	20,7	212	54,8	34	8,8	387	100
Toplam yanıt	37	2,4	229	14,8	319	20,6	829	53,5	134	8,7	1548	100
Puan	-74		-229		0		+829		+268		+794	
Toplam puan			-303		0				+1097			
Ortalama puan	+0,5129											

Katılımcıların estetik değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, kent parklarındaki su öğelerini ‘görmeli’ ve ‘şaşırtıcı’ bulmadıkları; bunlar dışındaki özelliklerini ise olumlu yönde değerlendirdikleri görülmektedir (Çizelge 4.18).

Anket katılımcılarının estetik değerlendirme çizelgesindeki ifadelere verdikleri tüm yanıtlara göre (5805 yanıt) soru formunda yer alan ifadelere verilen yargılar arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 45,3 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir. Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların kent parklarında bulunan su öğelerini genel anlamda estetik buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,29 şeklindedir.

Çizelge 4.18. Soru formunda yer alan estetik değerlendirme çizelgesine verilen yanıtların toplam sonuçları

Kent Parkları	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Çekici	14	3,6	86	22,2	66	17,1	194	50,1	27	7	387	100
Güzel	6	1,6	38	9,8	49	12,6	258	66,7	36	9,3	387	100
Ferahlatıcı	8	2,1	46	11,9	53	13,6	234	60,5	46	11,9	387	100
Doğal	12	3,1	77	19,9	54	14	203	52,4	41	10,6	387	100
Bakımlı	41	10,6	87	22,5	82	21,2	144	37,2	33	8,5	387	100
Temiz	39	10,1	91	23,5	82	21,2	144	37,2	31	8	387	100
Berrak	32	8,3	89	23	101	26,1	137	35,4	28	7,2	387	100
Sakin (gürültüsüz)	11	2,8	43	11,1	63	16,3	231	59,7	39	10,1	387	100
Hareketli	14	3,6	102	26,4	81	20,9	171	44,2	19	4,9	387	100
Görmeli	29	7,5	138	35,7	84	21,7	112	28,9	24	6,2	387	100
Büyük	13	3,4	107	27,6	91	23,5	148	38,3	28	7,2	387	100
Geometrik	17	4,4	93	24	151	39	115	29,8	11	2,8	387	100
Şaşırtıcı	41	10,6	187	48,3	87	22,5	67	17,3	5	1,3	387	100
Çevreyle uyumlu	6	1,6	33	8,5	76	19,6	241	62,3	31	8	387	100
Parkın imajı için olumlu	9	2,3	36	9,3	52	13,5	237	61,3	53	13,6	387	100
Toplam yanıt	292	5	1253	21,6	1172	20,2	2636	45,4	452	7,8	5805	100
Puan	-584		-1253		0		+2636		+904		+1703	
Toplam puan			-1837		0				+3540		+1703	
Ortalama puan	+0,2933											

Katılımcıların işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelere vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, kent parklarındaki su öğelerini işlevsel açıdan ‘gürültü perdeleyici’ bulmadıkları; bunlar dışındaki özelliklerini ise olumlu yönde değerlendirdikleri görülmektedir (Çizelge 4.19).

Anket katılımcılarının işlevsel değerlendirme çizelgesindeki ifadelere verdikleri tüm yanıtlara göre (4257 yanıt) soru formunda yer alan ifadelere verilen yargılar arasında en çok işaretlenmiş olan yargının % 43,4 oranı ile katılıyorum yargısı olduğu görülmektedir.

Çizelgede yer alan ifadelere verilen toplam yanıtların -2, -1, 0, +1, +2 katsayıları ile çarpılması sonucu elde edilen toplam puanlar incelendiğinde, katılımcıların kent parklarında bulunan su öğelerini genel anlamda işlevsel buldukları görülmektedir. Elde edilen ortalama puan +0,26 şeklindedir.

Çizelge 4.19. Soru formunda yer alan işlevsel değerlendirme çizelgesine verilen yanıtların toplam sonuçları

Kent Parkları	Kesinlikle katılmıyorum (-2)		Katılmıyorum (-1)		Kararsızım (0)		Katılıyorum (+1)		Kesinlikle katılıyorum (+2)		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Serinletici	7	1,8	94	24,3	55	14,2	201	51,9	30	7,8	387	100
Yönlendirici	11	2,8	93	24	143	37	122	31,5	18	4,7	387	100
Dinlendirici	4	1	42	10,9	30	7,8	267	68,9	44	11,4	387	100
Çocuklar için güvenli	25	6,5	95	24,5	104	26,9	137	35,4	26	6,7	387	100
Yaşlılar için güvenli	18	4,7	58	14,9	98	25,3	186	48,1	27	7	387	100
Engelliler için güvenli	24	6,2	89	23	119	30,7	136	35,2	19	4,9	387	100
Odak (buluşma) noktası olma özelliği var	16	4,1	59	15,3	64	16,5	206	53,2	42	10,9	387	100
Kötü görüntü perdeleyici özelliği var	23	5,9	116	30	84	21,7	140	36,2	24	6,2	387	100
Gürültü perdeleme özelliği var	23	5,9	127	32,8	107	27,6	112	28,9	18	4,7	387	100
Hayvanlar için yaşam alanı olma özelliği var	18	4,7	88	22,7	69	17,8	181	46,8	31	8	387	100
Hayvanlar için içme suyu kaynağı olma özelliği var	19	4,9	96	24,8	86	22,2	160	41,4	26	6,7	387	100
Toplam yanıt	188	4,4	957	22,5	959	22,5	1848	43,4	305	7,2	4257	100
Puan	-376		-957		0		+1848		+610		+1125	
Toplam puan			-1333		0				+2458			
Ortalama puan												+0,2642

Antalya özelinde yapılan bu çalışmanın bulgularına göre, araştırma alanlarındaki su öğeleri katılımcılar tarafından serinletici bulunmuştur. Bunun yanı sıra katılımcılar ‘serinlemek’ eylemini önemli bulmaktadırlar. Dolayısıyla iklim koşulları göz önüne alınarak Antalya Kenti’nde su öğelerinin serinletici özelliğinin biyoklimatik konfor sağlamada önemli olduğu düşünülmektedir. Nitekim Aklanoğlu (2007) suyun biyoklimatik konfor sağlayan ve özellikle yaz aylarında serinletici bir etkiye sahip olan bir öge olduğuna değinmiştir.

4.2.5. Elde edilen bulguların araştırma alanlarına göre incelenmesi

Bu bölümde katılımcıların araştırma alanlarındaki su öğelerini beğeni durumları, araştırma alanındaki su öğelerinin aldıkları puan ortalamaları ve anket formunda yer alan nitelik uygunluğu, estetik ve işlevsel değerlendirme çizelgelerinden oluşturulmuş olan ortalama puanlar, araştırma alanları ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Karşılaştırmalı incelemede, ‘Alandaki su öğelerini beğeniyor musunuz?’ sorusuna katılımcıların her bir alan için verdikleri yanıtlar Çizelge 4.20’de verilmiştir.

Çizelge 4.20. Katılımcıların her bir park için ‘su öğelerini beğeniyor musunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların oransal dağılımları

Araştırma Alanları	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Atatürk Kültür Parkı	124	88,57	16	11,43	140	100
Atatürk Parkı	88	68,75	40	31,25	128	100
Düden Parkı	74	83,10	15	16,90	89	100
Karaalioğlu Parkı	22	73,30	8	26,70	30	100
Ortalama	308	79,59	79	20,41	387	100

Verilen yanıtlara oransal olarak bakıldığında ‘evet’ yanıtının en yüksek oranla Atatürk Kültür Parkı’nda bulunan su öğeleri için verildiği, en düşük oranda ise Atatürk Parkı’nda bulunan su öğeleri için verildiği görülmektedir.

Katılımcıların araştırma alanlarında bulunan su öğelerine vermiş oldukları puanların ortalaması her bir alan için Çizelge 4.21’de verilmiştir.

Çizelge 4.21. Katılımcıların araştırma alanlarındaki su öğelerine verdikleri puanların ortalamaları

Araştırma Alanları	Sayı	Ortalama Puan
Atatürk Kültür Parkı	140	7,3357
Atatürk Parkı	128	6,4063
Düden Parkı	89	7,236
Karaalioğlu Parkı	30	6,9667
Ortalama	387	6,9767

Katılımcıların araştırma alanlarında bulunan su öğelerine verdikleri puanların ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama puanın Atatürk Kültür Parkı'ndaki su öğelerine ait olduğu, en düşük ortalama puanın ise Atatürk Parkındaki su öğelerine ait olduğu görülmektedir.

Anket formunda yer alan nitelik uygunluğu, estetik ve işlevsel değerlendirme çizelgelerinde bulunan yargılara, katılımcıların vermiş oldukları yanıtların -2,-1,0,+1,+2 katsayıları ile çarpılması sonucu oluşturularak elde edilen puanların ortalamalarına ait sonuçlar Çizelge 4.22'de verilmiştir.

Çizelge 4.22. Nitelik uygunluğu, estetik ve işlevsel değerlendirme çizelgelerinden oluşturulan ortalama puanlar

Araştırma Alanları	Sayı	Ortalama puanlar		
		Nitelik uygunluğu	Estetik	İşlevsel
Atatürk Kültür Parkı	140	+0,6553	+0,3880	+0,4136
Atatürk Parkı	128	+0,3417	+0,1161	+0,1818
Düden Parkı	89	+0,5786	+0,4082	+0,1409
Karaalioğlu Parkı	30	+0,3833	+0,2666	+0,2848
Ortalama	387	+0,5129	+0,2933	+0,2642

Su öğelerinin mekân ve çevre özelliklerine uygunluğunun ölçülmeye çalışıldığı, nitelik uygunluğu değerlendirme çizelgesinden elde edilen ortalama puanlar arasında en yüksek ortalama puanın Atatürk Kültür Parkındaki su öğelerine ait olduğu; estetik değerlendirme çizelgesinden elde edilen ortalama puanlar arasında en yüksek ortalama puanın Düden Parkı'nda bulunan su öğelerine ait olduğu ve işlevsel değerlendirme çizelgesinden elde edilen ortalama puanlar arasında ise, en yüksek ortalama puanın yine Atatürk Kültür Parkında bulunan su öğelerine ait olduğu görülmektedir.

4.2.6. Ki-kare bağımsızlık testleri

Katılımcıların anket çalışmasındaki sorulara verdikleri yanıtların, demografik özelliklerine göre anlamlı bir şekilde farklılıklar gösterip göstermediğini saptamak için ki-kare testleri yapılmıştır. Bu amaçla, anket formundaki nitelik uygunluğu, estetik ve işlevsel değerlendirme çizelgelerine alınan yanıtlar; su öğelerinden beklenenler ve su ögesi tercihlerine alınan yanıtlar, katılımcıların yaş, cinsiyet ve eğitim durumu özellikleri ile ki-kare bağımsızlık testlerine tabi tutulmuştur. Testler sonucunda $p < 0,05$ şartını sağlayan ve ki-kare testlerinde hücrelerde gözlenen değerlerin % 20 ve % 20'den fazla oranda 5'ten küçük olmadığı bulgular çizelgelerle açıklanmaya çalışılmıştır.

4.2.6.1. Yaş

Araştırma alanlarındaki su öğelerinin buldukları mekân ve çevrenin karakteristik özelliklerine uygunluğunun araştırıldığı nitelik uygunluğu çizelgesinde yer alan yanıtların, yaş gruplarına göre anlamlı farklılıklar gösterip göstermedikleri sorgulanmıştır (Çizelge 4.23).

Çizelge 4.23. Nitelik uygunluğu değerlendirmesi ile yaş grupları ki-kare çizelgesi

	Sayı	Yaş		
		x^2	df	p
Konumları açısından uygundur	387	2,24	4	0,692
Büyükükleri (ölçek) açısından uygundur	387	10,436	4	0,034
Malzemeleri açısından uygundur	387	4,029	4	0,402
Biçimleri (şekil) açısından uygundur	387	4,483	4	0,345

Yapılan testler sonucunda çizelgede yer alan ifadeler arasında sadece, su öğelerinin büyüklüklerinin (ölçeklerinin), araştırma alanlarının büyüklüklerine göre uygunluklarının değerlendirildiği soruda, alınan yanıtların katılımcıların yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir (x^2 : 10,436, p :0,034). Bundan hareketle her bir yaş grubunun, su öğelerinin ölçekleri açısından uygunluğunun incelendiği sorudaki yargılara verdikleri yanıtlar oransal olarak incelenmiştir. Tüm yaş gruplarının genel olarak 'katılıyorum' yargısını tercih ettikleri, 'katılıyorum' yanıtını kendi aralarında oransal olarak en çok tercih edenin ise 61 yaş ve üstü grubu olduğu görülmektedir (Çizelge 4.24).

Çizelge 4.24. Su öğelerinin ölçeklerinin uygunluğuna yapılan değerlendirmelerin yaş gruplarına göre dağılımları

		'ölçek (büyüklük) açısından uygundur'				
		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Toplam	
Yaş grupları	18-24 yaş	Sayı	4	16	40	60
		Oran	6,70%	26,70%	66,70%	100,00%
	25-60 yaş	Sayı	60	45	190	295
		Oran	20,30%	15,30%	64,40%	100,00%
	61 ve üstü	Sayı	7	3	22	32
		Oran	21,90%	9,40%	68,80%	100,00%
Toplam		Sayı	71	64	252	387
		Oran	18,30%	16,50%	65,10%	100,00%

$\chi^2: 10,436$ $df:4$ $p:0,034$

Katılımcıların estetik değerlendirme çizelgesinde bulunan ifadelere verdikleri yanıtlar, katılımcıların yaş grubu özellikleri ile birlikte sorgulanmıştır (Çizelge 4.25).

Çizelge 4.25. Estetik değerlendirme ile yaş grupları ki-kare çizelgesi

	Sayı	Yaş		
		χ^2	df	p
Çekici	387	6,405	4	0,171
Güzel	387			
Ferahlatıcı	387			
Doğal	387	0,71	4	0,950
Bakımlı	387	2,77	4	0,597
Temiz	387	4,711	4	0,318
Berrak	387	1,24	4	0,872
Sakin(Gürültüsüz)	387	2,137	4	0,711
Hareketli	387	1,201	4	0,878
Görkemli	387	3,389	4	0,495
Büyük	387	7,124	4	0,129
Geometrik	387	6,017	4	0,198
Şaşırtıcı	387	3,818	4	0,431
Çevreyle uyumlu	387	3,941	4	0,414
Parkın imajı için olumlu	387			

Estetik değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelerden, 'güzel', 'ferahlatıcı' ve 'parkın imajı için olumlu' ifadeleri, katılımcıların yaş grubu özellikleri ile birlikte test

edildiğinde hücrelerde gözlenen değerlerde % 20'den fazla oranda 5'ten küçük değer olduğu görülmüştür. Diğer ifadeler katılımcıların yaş grubu özellikleri ile test edildiğinde herhangi bir anlamlı farklılaşmanın olmadığı görülmektedir.

Katılımcıların işlevsel değerlendirme çizelgesinde bulunan ifadelere verdikleri yanıtlar ile katılımcıların yaş grubu özellikleri sorgulanmıştır (Çizelge 4.26).

Çizelge 4.26. İşlevsel değerlendirme ile yaş grupları ki-kare çizelgesi

	Sayı	Yaş		
		χ^2	df	p
Serinletici	387	1,916	4	0,751
Yönlendirici	387	2,490	4	0,646
Dinlendirici	387			
Çocuklar için güvenli	387	4,160	4	0,385
Yaşlılar için güvenli	387	5,342	4	0,254
Engelliler için güvenli	387	4,481	4	0,345
Odak noktası olma özelliği var	387	4,089	4	0,394
Kötü görüntü perdeleyici özelliği var	387	0,478	4	0,976
Gürültü perdeleme özelliği var	387	7,709	4	0,103
Hayvanlar için yaşam alanı olma özelliği var	387	9,147	4	0,058
Hayvanlar için içme suyu kaynağı olma özelliği var	387	5,056	4	0,282

İşlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelerden 'dinlendirici' ifadesi katılımcıların yaş grubu özellikleri ile birlikte test edildiğinde, hücrelerde gözlenen değerlerde % 20'den fazla oranda 5'ten küçük değer olduğu görülmüştür. Diğer ifadeler katılımcıların yaş grubu özellikleri ile test edildiğinde herhangi bir anlamlı farklılaşmanın olmadığı görülmektedir.

Su öğelerinden beklenenler çizelgesinde yer alan ifadeler, katılımcıların yaş grubu özellikleri ile birlikte sorgulanmıştır (Çizelge 4.27). Çizelgede yer alan ifadelerden 'izlemek', 'dinlenmek', 'su sesini dinlemek', 'yüzmek' 'kötü görüntüyü perdelemek' ve 'rahatsız edici gürültüyü perdelemek' ifadeleri, katılımcıların yaş grubu özellikleri ile birlikte test edildiğinde, hücrelerde gözlenen değerlerde %20'den fazla oranda 5'ten küçük değer olduğu görülmüştür.

Çizelgede yer alan diğer ifadeler ve katılımcıların yaş grubu özellikleri arasında yapılan testler sonucunda, 'serinlemek'(χ^2 :18,077, p:0,001), 'suyla oyun oynamak,

temas etmek' (x^2 :11,716, p:0,020)', 'fotoğraf çekmek'(x^2 :14,956, p:0,005) ve 'kayık, kano vb. ile gezinti yapmak'(x^2 :10,746, p:0,030) eylemlerine verilen yanıtlarda anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

İstatistiksel değerlendirmede yaş grupları açısından anlamlı farklılıklar saptanan beklentiler ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Çizelge 4.27. Su öğelerinden beklenenler ile yaş grupları ki-kare çizelgesi

Su öğelerinden beklenenler	Sayı	Yaş		
		x^2	df	p
İzlemek	387			
Dinlenmek	387			
Serinlemek	387	18,077	4	0,001
Suyla oyun oynamak, temas etmek	387	11,716	4	0,020
Su sesini dinlemek	387			
Üzerinden yürüyerek geçmek	387	4,139	4	0,388
Su içmek	387	7,886	4	0,097
Sudan yansıyan görüntüyü izlemek	387	4,188	4	0,381
Fotoğraf çekmek	387	14,956	4	0,005
Yüzmek	387			
Balık tutmak	387	6,066	4	0,194
Kayık, kano vb. ile gezinti yapmak	387	10,746	4	0,030
Kötü görüntüyü perdelemek	387			
Rahatsız edici gürültüyü perdelemek	387			

Her bir yaş grubunun 'serinlemek' eylemindeki yargılara verdikleri yanıtlar oransal olarak incelenmiştir. Tüm yaş gruplarının genel olarak 'önemli' yanıtını tercih ettikleri, 'önemli' yanıtını kendi aralarında oransal olarak en çok tercih edenin '61 yaş ve üstü' grubu, en az tercih eden grubun ise 18-24 yaş grubu olduğu görülmektedir (Çizelge 4.28).

Çizelge 4.28. Serinlemek eylemine verilen yanıtların yaş gruplarına göre dağılımları

			'serinlemek'			Toplam
			Önemsiz	Ne önemli ne önemsiz	Önemli	
Yaş grupları	18-24	Sayı	6	23	31	60
		Oran	10,00%	38,30%	51,70%	100,00%
	25-60	Sayı	26	53	216	295
		Oran	8,80%	18,00%	73,20%	100,00%
	61 ve üstü	Sayı	1	3	28	32
		Oran	3,10%	9,40%	87,50%	100,00%
Toplam		Sayı	33	79	275	387
		Oran	8,50%	20,40%	71,10%	100,00%

χ^2 : 18,077 df:4 p:0,001

Her bir yaş grubunun 'suyla oyun oynamak, temas etmek' eylemindeki yargılara verdikleri yanıtlar oransal olarak incelenmiştir. Tüm yaş gruplarının genel olarak 'önemsiz' yanıtını tercih ettikleri, 'önemsiz' yanıtını kendi aralarında oransal olarak en çok tercih edenin '61 yaş ve üstü' grubu, en az tercih eden grubun ise '25-60 yaş grubu' olduğu görülmektedir (Çizelge 4.29).

Çizelge 4.29. Suyla oyun oynamak, temas etmek eylemine verilen yanıtların yaş gruplarına göre dağılımları

			'suyla oyun oynamak, temas etmek'			Toplam
			Önemsiz	Ne önemli ne önemsiz	Önemli	
Yaş grupları	18-24	Sayı	34	13	13	60
		Oran	56,70%	21,70%	21,70%	100,00%
	25-60	Sayı	135	68	92	295
		Oran	45,80%	23,10%	31,20%	100,00%
	61 ve üstü	Sayı	24	4	4	32
		Oran	75,00%	12,50%	12,50%	100,00%
Toplam		Sayı	193	85	109	387
		Oran	49,90%	22,00%	28,20%	100,00%

χ^2 : 11,716 df:4 p:0,020

Her bir yaş grubunun ‘fotoğraf çekmek’ eylemindeki yargılara verdikleri yanıtlar oransal olarak incelenmiştir. Tüm yaş gruplarının genel olarak ‘önemli’ yanıtını tercih ettikleri, ‘önemli’ yanıtını kendi aralarında oransal olarak en çok tercih edenin ’18-24 yaş’ grubu, en az tercih eden grubun ise ’61 ve üstü’ yaş grubu olduğu görülmektedir (Çizelge 4.30).

Çizelge 4.30. Fotoğraf çekmek eylemine verilen yanıtların yaş gruplarına göre dağılımları

		‘fotoğraf çekmek’			Toplam	
		Önemsiz	Ne önemli ne önemsiz	Önemli		
Yaş grupları	18-24	Sayı	3	9	48	60
		Oran	5,00%	15,00%	80,00%	100,00%
	25-60	Sayı	33	53	209	295
		Oran	11,20%	18,00%	70,80%	100,00%
	61 ve üstü	Sayı	10	4	18	32
		Oran	31,30%	12,50%	56,30%	100,00%
Toplam		Sayı	46	66	275	387
		Oran	11,90%	17,10%	71,10%	100,00%

χ^2 : 14,956 df:4 p:0,005

Her bir yaş grubunun ‘kayık, kano vb. ile gezinti yapmak’ eylemindeki yargılara verdikleri yanıtlar oransal olarak incelenmiştir. Tüm yaş gruplarının genel olarak ‘önemsiz’ yanıtını tercih ettikleri, ‘önemsiz’ yanıtını kendi aralarında oransal olarak en çok tercih edenin ’61 yaş ve üstü’ grubu, en az tercih eden grubun ise ‘25-60 yaş’ grubu olduğu görülmektedir (Çizelge 4.31).

Çizelge 4.31. Kayık, kano vb. ile gezinti yapmak eylemine verilen yanıtların yaş gruplarına göre dağılımları

		Kayık, kano vb ile gezinti yapmak			Toplam	
		Önemsiz	Ne önemli ne önemsiz	Önemli		
Yaş grupları	18-24	Sayı	23	18	19	60
		Oran	38,30%	30,00%	31,70%	100,00%
	25-60	Sayı	111	79	105	295
		Oran	37,60%	26,80%	35,60%	100,00%
	61 ve üstü	Sayı	19	1	12	32
		Oran	59,40%	3,10%	37,50%	100,00%
Toplam		Sayı	153	98	136	387
		Oran	39,50%	25,30%	35,10%	100,00%

χ^2 : 10,746 df:4 p:0,03

Anket formunda yer alan su ögesi kullanım biçimi, su ögesi ile birlikte görmek istenen diğer öge ve su temini tercihleri ile ilgili sorular, katılımcıların yaş grubu özellikleri ile birlikte sorgulanmıştır (Çizelge 4.32).

Çizelge 4.32. Su ögesi tercihleri ile yaş grupları çizelgesi

	Sayı	Yaş		
		χ^2	df	p
Su ögesi kullanım biçimi tercihleri	387	13,818	8	0,087
Diğer öge tercihleri	387			
Su temini tercihleri	387	8,852	8	0,355

Çizelgede 4.35 incelendiğinde katılımcıların su ögesi kullanım biçimi ve su temini tercihlerinin, yaş grubu özelliklerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Su ögesi ile birlikte olması istenen diğer öge tercihleri ve katılımcıların yaş grubu özellikleri test edildiğinde, hücrelerde gözlenen değerlerde % 20'den fazla oranda 5'ten küçük değer olduğu görülmüştür.

4.2.6.2. Cinsiyet

Araştırma alanlarındaki su öğelerinin içinde buldukları mekân ve çevrenin karakteristik özelliklerine uygunluğunun araştırıldığı nitelik uygunluğu çizelgesinde yer

alan yanıtların, cinsiyet gruplarına göre anlamlı farklılıklar gösterip göstermedikleri sorgulanmıştır (Çizelge 4.33).

Yapılan testler sonucunda sadece, su öğelerinin konumlarının, araştırma alanlarının konumlarına göre uygunluklarının değerlendirildiği soruda, alınan yanıtların katılımcıların cinsiyet özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($\chi^2:8,835$ p:0,012).

Çizelge 4.33. Nitelik uygunluğu değerlendirmesi ile cinsiyet grupları ki-kare çizelgesi

	Sayı	Cinsiyet		
		χ^2	df	p
Konumları açısından uygundur	387	8,835	2	0,012
Büyüklikleri (ölçek) açısından uygundur	387	4,218	2	0,121
Malzemeleri açısından uygundur	387	4,755	2	0,093
Biçimleri (şekil) açısından uygundur	387	3,318	2	0,190

Her bir cinsiyet grubunun, su öğelerinin konumları açısından uygunluğunun incelendiği sorudaki yargılara verdikleri yanıtlar oransal olarak incelenmiştir. Her iki cinsiyet grubunun genel olarak ‘katılıyorum’ yargısını tercih ettikleri, kadınların tercih etme oranının, erkeklerin tercih etme oranına göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Çizelge 4.34).

Çizelge 4.34. Su öğelerinin konumlarının uygunluğu açısından yapılan değerlendirmelerin cinsiyet gruplarına göre dağılımları

			‘Konumları açısından uygundur’			Toplam
			Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sayı	39	18	124	181
		Oran	21,50%	9,90%	68,50%	100,00%
	Kadın	Sayı	22	27	157	206
		Oran	10,70%	13,10%	76,20%	100,00%
Toplam		Sayı	61	45	281	387
		Oran	15,80%	11,60%	72,60%	100,00%

$\chi^2: 8,835$ df:2 p:0,012

Katılımcıların estetik değerlendirme çizelgesinde bulunan ifadelerle verdikleri yanıtlar ile katılımcıların cinsiyet grubu özellikleri sorgulanmıştır (Çizelge 4.35). Yapılan testler sonucunda her hangi bir anlamlı farklılaşmanın olmadığı görülmektedir.

Çizelge 4.35. Estetik değerlendirme ile cinsiyet grupları ki-kare çizelgesi

	Sayı	Cinsiyet		
		χ^2	df	p
Çekici	387	0,109	2	0,947
Güzel	387	2,294	2	0,318
Ferahlatıcı	387	3,733	2	0,155
Doğal	387	2,949	2	0,229
Bakımlı	387	0,124	2	0,940
Temiz	387	4,357	2	0,113
Berrak	387	0,618	2	0,734
Sakin(Gürültüsüz)	387	1,455	2	0,483
Hareketli	387	1,134	2	0,567
Görkemli	387	0,458	2	0,795
Büyük	387	0,536	2	0,765
Geometrik	387	0,367	2	0,832
Şaşırtıcı	387	2,102	2	0,350
Çevreyle uyumlu	387	4,153	2	0,125
Parkın imajı için olumlu	387	1,054	2	0,590

Katılımcıların işlevsel değerlendirme çizelgesinde bulunan ifadelerle verdikleri yanıtlar ile katılımcıların cinsiyet grubu özellikleri sorgulanmıştır (Çizelge 4.36).

Çizelge 4.36. İşlevsel değerlendirme ile cinsiyet grupları ki-kare çizelgesi

	Sayı	Cinsiyet		
		χ^2	df	p
Serinletici	387	11,14	2	0,004
Yönlendirici	387	0,392	2	0,822
Dinlendirici	387	6,986	2	0,030
Çocuklar için güvenli	387	1,114	2	0,573
Yaşlılar için güvenli	387	1,666	2	0,435
Engelliler için güvenli	387	0,751	2	0,687
Odak noktası olma özelliği var	387	0,894	2	0,640
Kötü görüntü perdeleyici özelliği var	387	3,756	2	0,153
Gürültü perdeleme özelliği var	387	4,263	2	0,119
Hayvanlar için yaşam alanı olma özelliği var	387	1,633	2	0,442
Hayvanlar için içme suyu kaynağı olma özelliği var	387	0,075	2	0,963

Yapılan testler sonucunda işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadelerden, ‘serinletici’ (χ^2 :11,140, p:0,004) ve ‘dinlendirici’ (χ^2 :6,986, p:0,030) ifadelerine verilen yanıtlarda anlamlı farklılaşmaların olduğu görülmüştür. Bundan hareketle her bir cinsiyet grubunun, işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ‘serinletici’ ifadesine verdikleri yanıtlar oransal olarak incelenmiştir. Her iki cinsiyet grubunun genel olarak ‘katılıyorum’ yargısını tercih ettikleri, kadınların ‘katılıyorum’ yargısını tercih etme oranının, erkeklerin tercih etme oranına göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Çizelge 4.37).

Çizelge 4.37. Serinletici ifadesine verilen yanıtların cinsiyet gruplarına göre dağılımları

			‘serinletici’			Toplam
			Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sayı	57	32	92	181
		Oran	31,50%	17,70%	50,80%	100,00%
	Kadın	Sayı	44	23	139	206
		Oran	21,40%	11,20%	67,50%	100,00%
Toplam		Sayı	101	55	231	387
		Oran	26,10%	14,20%	59,70%	100,00%

χ^2 : 11,140 df:2 p:0,004

Her bir cinsiyet grubunun, işlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ‘dinlendirici’ ifadesine verdikleri yanıtlar oransal olarak incelenmiştir. Her iki cinsiyet

grubunun genel olarak ‘katılıyorum’ yargısını tercih ettikleri, kadınların katılıyorum yargısını tercih etme oranının, erkeklerin tercih etme oranına göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Çizelge 4.38).

Çizelge 4.38. Dinlendirici ifadesine verilen yanıtların cinsiyet gruplarına göre dağılımları

			‘dinlendirici’			Toplam
			Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sayı	25	20	136	181
		Oran	13,80%	11,00%	75,10%	100,00%
	Kadın	Sayı	21	10	175	206
		Oran	10,20%	4,90%	85,00%	100,00%
Toplam		Sayı	46	30	311	387
		Oran	11,90%	7,80%	80,40%	100,00%

χ^2 : 6,986 df:2 p:0,030

Su öğelerinden beklenenler çizelgesinde yer alan ifadeler, katılımcıların cinsiyet özellikleri ile birlikte sorgulanmıştır (Çizelge 4.39). Çizelgede yer alan ifadelerden ‘izlemek’ ve ‘dinlenmek’ ifadeleri, katılımcıların cinsiyet özellikleri ile birlikte test edildiğinde, hücrelerde gözlenen değerlerde % 20’den fazla oranda 5’ten küçük değer olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.39. Su öğelerinden beklenenler ile cinsiyet grupları ki-kare çizelgesi

	Sayı	Cinsiyet		
		χ^2	df	p
İzlemek	387			
Dinlenmek	387			
Serinken	387	2,774	2	0,250
Suyla oyun oynamak, temas etmek	387	11,707	2	0,003
Su sesini dinlemek	387	2,027	2	0,363
Üzerinden yürüyerek geçmek	387	2,789	2	0,248
Su içmek	387	1,943	2	0,378
Sudan yansıyan görüntüyü izlemek	387	0,199	2	0,905
Fotoğraf çekmek	387	7,137	2	0,028
Yüzmek	387	1,433	2	0,488
Balık tutmak	387	4,493	2	0,106
Kayık, kano vb. ile gezinti yapmak	387	3,376	2	0,185
Kötü görüntüyü perdelemek	387	2,700	2	0,259
Rahatsız edici gürültüyü perdelemek	387	4,005	2	0,135

Çizelgede yer alan diğer ifadeler ve cinsiyet özellikleri arasında yapılan testler sonucunda ‘suyla oyun oynamak, temas etmek’ ($x^2:11,707$, $p:0,003$) ve ‘fotoğraf çekmek’ ($x^2:7,137$, $p:0,028$) eylemlerine verilen yanıtlarda anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bundan hareketle her bir cinsiyet grubunun ‘suyla oyun oynamak, temas etmek’ eylemindeki yargılara verdikleri yanıtlar oransal olarak incelenmiştir. Her iki cinsiyet grubunun genel olarak ‘önemsiz’ yargısını tercih ettikleri, erkeklerin önemsiz yargısını tercih etme oranının, kadınların tercih etme oranına göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Çizelge 4.40).

Çizelge 4.40. Suyla oyun oynamak, temas etmek eylemine verilen yanıtların cinsiyet gruplarına göre dağılımları

		‘suyla oyun oynamak, temas etmek’			Toplam	
		Önemsiz	Ne önemli ne önemsiz	Önemli		
Cinsiyet	Erkek	Sayı	95	49	37	181
		Oran	52,50%	27,10%	20,40%	100,00%
	Kadın	Sayı	98	36	72	206
		Oran	47,60%	17,50%	35,00%	100,00%
Toplam		Sayı	193	85	109	387
		Oran	49,90%	22,00%	28,20%	100,00%

$x^2: 11,707$ $df:2$ $p:0,003$

Her bir cinsiyet grubunun ‘fotoğraf çekmek’ eylemindeki yargılara verdikleri yanıtlar oransal olarak incelenmiştir. Her iki cinsiyet grubunun genel olarak ‘önemli’ yargısını tercih ettikleri, kadınların önemsiz yargısını tercih etme oranının, erkeklerin tercih etme oranına göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Çizelge 4.41).

Çizelge 4.41. Fotoğraf çekmek eylemine verilen yanıtların cinsiyet gruplarına göre dağılımları

		'fotoğraf çekmek'			Toplam	
		Önemsiz	Ne önemli ne önemsiz	Önemli		
Cinsiyet	Erkek	Sayı	29	34	118	181
		Oran	16,00%	18,80%	65,20%	100,00%
	Kadın	Sayı	17	32	157	206
		Oran	8,30%	15,50%	76,20%	100,00%
Toplam		Sayı	46	66	275	387
		Oran	11,90%	17,10%	71,10%	100,00%

$\chi^2: 7,137$ df:2 p:0,028

Zaloğlu (2006) 'Ankara Kent Parklarında Suyun Gösteri Elemanı Olarak İrdelenmesi' isimli çalışmasında Ankara'daki kent parkı kullanıcılarının, parklarda yer alan su öğelerinin hangi özelliklerinden faydalandıklarını araştırmıştır. Kullanıcıların parklardaki su öğelerinden rekreasyonel olarak faydalanma durumlarının cinsiyetten bağımsız olmadığı, kadınların erkeklere oranla parklarda yer alan rekreasyonel su kullanımlarından daha çok faydalandıkları sonucuna ulaşmıştır. Antalya kent parklarında gerçekleştirilen bu çalışmada ise 'suyla oyun oynamak' ve 'fotoğraf çekmek' faaliyetlerine katılımcıların vermiş oldukları yanıtların, cinsiyet özelliklerine göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Bu eylemleri kadınlar kendi aralarında oransal olarak erkeklere göre daha yüksek oranda önemli bulmuşlardır. Ayrıca 'suyla oyun oynamak, temas etmek' eylemi genel olarak önemsiz bulunmuş olsa da bu eylemi kadınlar erkeklere göre, kendi aralarında daha yüksek oranda önemli bulan gruptur. Dolayısıyla iki çalışmadan elde edilen bulguların çeşitli benzerlikler gösterdiği görülmektedir.

Anket formunda yer alan su öğesi kullanım biçimi, su öğesi ile birlikte görmek istenen diğer öğe ve su temini tercihleri ile ilgili sorular, katılımcıların cinsiyet özellikleri ile birlikte sorgulanmıştır (Çizelge 4.42).

Çizelge 4.42. Su ögesi tercihleri ile cinsiyet grupları çizelgesi

	Sayı	Cinsiyet		
		χ^2	df	p
Su ögesi kullanım biçimi tercihleri	387	7,985	4	0,092
Diğer öge tercihleri	387	3,504	6	0,743
Su temini tercihleri	387	6,569	4	0,16

Çizelge 4.42 incelendiğinde katılımcıların su ögesi ile ilgili tercihlerinde, cinsiyet özelliklerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir.

4.2.6.3. Eğitim

Araştırma alanlarındaki su öğelerinin buldukları mekân ve çevrenin karakteristik özelliklerine uygunluğunun araştırıldığı nitelik uygunluğu çizelgesinde yer alan yanıtların, katılımcıların eğitim durumu özelliklerine göre anlamlı farklılıklar gösterip göstermedikleri sorgulanmıştır (Çizelge 4.43). Yapılan testler sonucunda her hangi bir anlamlı farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.43. Nitelik uygunluğu değerlendirmesi ile eğitim durumu özellikleri ki-kare çizelgesi

	Sayı	Eğitim		
		χ^2	df	p
Konumları açısından uygundur	387	4,253	4	0,373
Büyükükleri (ölçek) açısından uygundur	387	1,420	4	0,841
Malzemeleri açısından uygundur	387	7,321	4	0,120
Biçimleri (şekil) açısından uygundur	387	4,748	4	0,314

Katılımcıların estetik değerlendirme çizelgesinde bulunan ifadelerle verdikleri yanıtlar ile katılımcıların eğitim durumu özellikleri sorgulanmıştır (Çizelge 4.44). Yapılan testler sonucunda her hangi bir anlamlı farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.44. Estetik değerlendirme ile eğitim durumu özellikleri ki-kare çizelgesi

	Sayı	Eğitim		
		χ^2	df	p
Çekici	387	8,596	4	0,072
Güzel	387	7,256	4	0,123
Ferahlatıcı	387	4,707	4	0,319
Doğal	387	3,033	4	0,552
Bakımlı	387	5,922	4	0,205
Temiz	387	4,131	4	0,389
Berrak	387	4,351	4	0,361
Sakin(Gürültüsüz)	387	8,964	4	0,062
Hareketli	387	2,072	4	0,723
Görkemli	387	6,693	4	0,153
Büyük	387	1,696	4	0,791
Geometrik	387	8,457	4	0,076
Şaşırtıcı	387	2,636	4	0,620
Çevreyle uyumlu	387	3,894	4	0,421
Parkın imajı için olumlu	387	1,703	4	0,790

Katılımcıların işlevsel değerlendirme çizelgesinde bulunan ifadelere verdikleri yanıtlar ile katılımcıların eğitim durumu özellikleri sorgulanmıştır (Çizelge 4.45).

Çizelge 4.45. İşlevsel değerlendirme ile eğitim durumu özellikleri ki-kare çizelgesi

	Sayı	Eğitim		
		χ^2	df	p
Serinletici	387	4,445	4	0,349
Yönlendirici	387	7,003	4	0,136
Dinlendirici	387	10,028	4	0,040
Çocuklar için güvenli	387	5,976	4	0,201
Yaşlılar için güvenli	387	3,244	4	0,518
Engelliler için güvenli	387	0,844	4	0,933
Odak noktası olma özelliği var	387	7,911	4	0,095
Kötü görüntü perdeleyici özelliği var	387	2,954	4	0,566
Gürültü perdeleme özelliği var	387	4,800	4	0,308
Hayvanlar için yaşam alanı olma özelliği var	387	5,611	4	0,230
Hayvanlar için içme suyu kaynağı olma özelliği var	387	4,031	4	0,402

İşlevsel değerlendirme çizelgesinde yer alan ifadeler arasında, katılımcıların eğitim durumu özelliklerine göre, sadece ‘dinlendirici’ (χ^2 :10,028, p:0,040) ifadesine vermiş oldukları yanıtlarda anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir.

Katılımcıların eğitim durumu özelliklerine göre ‘dinlendirici’ ifadesine verdikleri yanıtlar oransal olarak incelendiğinde tüm grupların genel olarak ‘katılıyorum’ yargısını tercih ettikleri görülmektedir. Kendi aralarında bu yargıyı en yüksek oranda tercih eden grubun lise mezunları, en düşük oranda tercih eden grubun ise yükseköğretim mezunları olduğu görülmektedir (Çizelge 4.46).

Çizelge 4.46. ‘dinlendirici’ ifadesine verilen yanıtların eğitim gruplarına göre dağılımları

		‘dinlendirici’			Toplam	
		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum		
Eğitim durumları	İlköğretim mezunu	Sayı	6	1	38	45
		Oran	13,3%	2,2%	84,4%	100,0%
	Lise mezunu	Sayı	8	4	93	105
		Oran	7,6%	3,8%	88,6%	100,0%
	Yükseköğretim mezunu	Sayı	32	25	180	237
		Oran	13,5%	10,5%	75,9%	100,0%
Toplam		Sayı	46	30	311	387
		Oran	11,9%	7,8%	80,4%	100,0%

χ^2 : 10,028 df:4 p:0,040

Su öğelerinden beklenenler çizelgesinde yer alan ifadeler, katılımcıların eğitim durumu özellikleri ile birlikte sorgulanmıştır (Çizelge 4.47).

Çizelge 4.47. Su öğelerinden beklenenler ile eğitim durumu özellikleri ki-kare

	Sayı	Eğitim		
		χ^2	df	p
İzlemek	387			
Dinlenmek	387			
Serinlemek	387	17,728	4	0,001
Suyla oyun oynamak, temas etmek	387	5,870	4	0,209
Su sesini dinlemek	387	4,861	4	0,302
Üzerinden yürüyerek geçmek	387	1,429	4	0,839
Su içmek	387	2,844	4	0,584
Sudan yansıyan görüntüyü izlemek	387	7,217	4	0,125
Fotoğraf çekmek	387	2,887	4	0,577
Yüzmek	387	8,884	4	0,064
Balık tutmak	387	8,045	4	0,090
Kayık, kano vb. ile gezinti yapmak	387	13,404	4	0,009
Kötü görüntüyü perdelemek	387	8,357	4	0,079
Rahatsız edici gürültüyü perdelemek	387	11,320	4	0,023

Çizelgede yer alan ifadelerden ‘izlemek’ ve ‘dinlenmek’ ifadeleri, katılımcıların eğitim durumu özellikleri ile birlikte test edildiğinde, hücrelerde gözlenen değerlerde % 20’den fazla oranda 5’ten küçük değer olduğu görülmüştür.

Çizelgede yer alan diğer ifadeler ve eğitim grubu özellikleri arasında yapılan testler sonucunda ‘serinlemek’ (χ^2 :17,728, p:0,001), ‘kayık, kano vb. ile gezinti yapmak’ (χ^2 :13,404, p:0,009) ve ‘rahatsız edici gürültüyü perdelemek’ (χ^2 :11,320, p:0,023) eylemlerine verilen yanıtlarda anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmüştür.

Her bir eğitim grubunun ‘serinlemek’ eylemindeki yargılara verdikleri yanıtlar oransal olarak incelenmiştir. Tüm eğitim gruplarının genel olarak ‘önemli’ yanıtını tercih ettikleri, ‘önemli’ yanıtını kendi aralarında oransal olarak en çok tercih eden grubun ilköğretim mezunları olduğu görülmektedir. Ayrıca eğitim seviyesi yükseldikçe bu eylemi önemli bulma oranında bir azalma olduğu görülmektedir (Çizelge 4.48).

Çizelge 4.48. ‘serinlemek’ eylemine verilen yanıtların eğitim gruplarına göre dağılımları

			‘serinlemek’			Toplam
			Önemsiz	Ne önemli, ne önemsiz	Önemli	
Eğitim durumları	İlköğretim mezunu	Sayı	0	4	41	45
		Oran	,0%	8,9%	91,1%	100,0%
	Lise mezunu	Sayı	6	17	82	105
		Oran	5,7%	16,2%	78,1%	100,0%
	Yükseköğretim mezunu	Sayı	27	58	152	237
		Oran	11,4%	24,5%	64,1%	100,0%
Toplam		Sayı	33	79	275	387
		Oran	8,5%	20,4%	71,1%	100,0%

χ^2 : 17,728 df:4 p:0,001

‘kayık, kano vb. ile gezinti yapmak’ eylemi katılımcılar tarafından genel anlamda ‘önemsiz’ bulunmuştur. Katılımcıların ‘kayık, kano vb. ile gezinti yapmak’ eylemine verdikleri yanıtlar, eğitim durumu özelliklerine göre incelendiğinde bu eylemi yükseköğretim mezunu katılımcıların ‘önemli’ buldukları görülmektedir. Ayrıca eğitim seviyesi yükseldikçe bu eylemi kendi aralarında ‘önemsiz’ bulma oranının azalmakta olduğu görülmektedir (Çizelge 4.49).

Çizelge 4.49. ‘kayık, kano vb. ile gezinti yapmak eylemine verilen yanıtların eğitim gruplarına göre dağılımları

			‘kayık, kano vb. ile gezinti yapmak’			Toplam
			Önemsiz	Ne önemli, ne önemsiz	Önemli	
Eğitim durumları	İlköğretim mezunu	Sayı	24	4	17	45
		Oran	53,3%	8,9%	37,8%	100,0%
	Lise mezunu	Sayı	49	23	33	105
		Oran	46,7%	21,9%	31,4%	100,0%
	Yükseköğretim mezunu	Sayı	80	71	86	237
		Oran	33,8%	30,0%	36,3%	100,0%
Toplam		Sayı	153	98	136	387
		Oran	39,5%	25,3%	35,1%	100,0%

χ^2 : 13,404 df:4 p:0,009

Her bir eğitim grubunun ‘rahatsız edici gürültüyü perdelemek’ eylemindeki yargılara verdikleri yanıtlar oransal olarak incelendiğinde tüm eğitim gruplarının genel olarak ‘önemli’ yanıtını tercih ettikleri, ‘önemli’ yanıtını kendi aralarında oransal olarak en çok tercih eden grubun yükseköğretim mezunları olduğu görülmektedir. Ayrıca eğitim seviyesi arttıkça önemsiz yargısını tercih etme oranında bir azalma olduğu görülmektedir (Çizelge 4.50).

Çizelge 4.50. ‘rahatsız edici gürültüyü perdelemek’ eylemine verilen yanıtların eğitim gruplarına göre dağılımları

		‘rahatsız edici gürültüyü perdelemek’			Toplam	
		Önemsiz	Ne önemli, ne önemsiz	Önemli		
Eğitim durumları	İlköğretim mezunu	Sayı	8	3	34	45
		Oran	17,8%	6,7%	75,6%	100,0%
	Lise mezunu	Sayı	8	12	85	105
		Oran	7,6%	11,4%	81,0%	100,0%
	Yükseköğretim mezunu	Sayı	11	33	193	237
		Oran	4,6%	13,9%	81,4%	100,0%
Toplam		Sayı	27	48	312	387
		Oran	7,0%	12,4%	80,6%	100,0%

χ^2 : 11,320 df:4 p:0,023

Anket formunda yer alan su ögesi kullanım biçimi, su ögesi ile birlikte görmek istenen diğer öge ve su temini tercihleri ile ilgili sorular, katılımcıların eğitim durumu özellikleri ile birlikte sorgulanmıştır (Çizelge 4.51).

Çizelge 4.51. Su ögesi tercihleri ile eğitim durumu özellikleri çizelgesi

	Sayı	Eğitim		
		χ^2	df	p
Su ögesi kullanım biçimi tercihleri	387	18,64	8	0,017
Diğer öge tercihleri	387			
Su temini tercihleri	387	14,124	8	0,079

Su ögesi ile birlikte görmek istenen diğer öge tercihleri ile katılımcıların eğitim durumu özellikleri test edildiğinde, hücrelerde gözlenen değerlerde %20’den fazla oranda 5’ten küçük değer olduğu görülmüştür. Çizelgede yer alan diğer sonuçlar

incelendiğinde, sadece su ögesi kullanım biçimi tercihlerinde, eğitim durumu özelliklerine göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Su ögesi kullanım biçimi tercihleri incelendiğinde, katılımcıların en çok ‘düşen su’ ögesini tercih ettikleri görülmektedir. Her bir eğitim grubunun su ögesi kullanım biçimi tercihleri incelendiğinde, katılımcıların eğitim seviyesi arttıkça kendi aralarında düşen su ögesini tercih etme oranının azalmakta olduğu görülmektedir. Ayrıca genel sonuçtan farklı olarak yükseköğretim mezunu bireylerin kendi aralarında en çok ‘akan/kayan su’ ögesini tercih ettikleri görülmektedir (Çizelge 4.52).

Çizelge 4.52. Su ögesi kullanım biçimi tercihlerinin eğitim gruplarına göre dağılımları

		Su ögesi kullanım biçimi tercihleri					Toplam	
		Durgun su	Düşen su	Akan/Kayan su	Kaskatlı su	Fıskıran su		
Eğitim durumları	İlköğretim mezunu	Sayı	6	18	6	4	11	45
		Oran	13,30%	40,00%	13,30%	8,90%	24,40%	100,00%
	Lise mezunu	Sayı	10	34	21	12	28	105
		Oran	9,50%	32,40%	20,00%	11,40%	26,70%	100,00%
	Yükseköğretim mezunu	Sayı	28	53	73	41	42	237
		Oran	11,80%	22,40%	30,80%	17,30%	17,70%	100,00%
Toplam	Sayı	44	105	100	57	81	387	
	Oran	11,40%	27,10%	25,80%	14,70%	20,90%	100,00%	

5. SONUÇ

Kent parklarının zamansal olarak kullanım özellikleri incelendiğinde, en düşük oranda kullanım döneminin kış mevsimi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ilkbaharda en çok 14:01-16:00, yazın en çok 18:01-20:00, sonbaharda en çok 14:01-16:00 ve kışın en çok 12:01-14:00 zaman aralığında kullanıldığı görülmüştür. Elde edilen verilerin, Antalya'nın iklimsel özellikleri göz önüne alındığında iklimle uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. Bahar aylarında 14:01-16:00 saatleri arasında olan kullanım yoğunluğu, yaz mevsiminde daha serin olan akşam saatlerine, kış mevsiminde ise güneşin en etkili olduğu öğle saatlerine kaymaktadır. Dolayısıyla iklim faktörünün, kullanıcıların kent parklarını zamansal olarak kullanım özelliklerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar parklarda suyun serinletici etkisinin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Yeterli su yüzeyine sahip parklar, daha geniş bir zaman diliminde kullanılabilir. Dolayısıyla Antalya kenti için yapılacak yeni kent parkı tasarımlarında su öğelerine olabildiğince geniş alanda yer verilmelidir.

Katılımcıların hemen hemen tamamı kent parklarında su öğelerinin yer alması gerektiğini düşünmektedir. Dolayısıyla Antalya kenti için yapılacak yeni kent parkı tasarımlarında su öğelerine mümkün oldukça yer verilmelidir.

Antalya'da yaşayan bireylerin kent parklarında kullanılacak su öğelerini en çok düşen su öğesi biçiminde ve tamamlayıcı öğe olarak bitkilerle birlikte kullanılmasını tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla Antalya'da yapılacak su öğesi tasarımlarında bu tercihler göz önüne alınmalıdır.

Antalya halkının, Antalya'daki kent parklarında bulunan su öğelerini buldukları mekân ve çevrenin özelliklerine göre genel anlamda uygun buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Antalya'daki kent parklarında bulunan su öğelerinin, Antalya halkı tarafından genel anlamda estetik olarak algılandıkları sonucuna ulaşılmış olmakla birlikte 'görmekli' ve 'şaşırtıcı' algılanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Antalya'daki kent parklarında bulunan su öğelerinin genel anlamda işlevsel olarak algılandığı sonucuna ulaşılmakla birlikte, su öğelerinin gürültü perdeleme

özelliğine sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla Antalya’da yapılacak su ögesi tasarımlarında su ögelerinin hareketli su ögesi biçiminde kullanılmasının ve buna bağlı olarak ses özelliğine sahip olmasının uygun olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma kapsamında, bireylerin araştırma alanlarında bulunan su ögeleri hakkındaki düşüncelerinin ve su ögesi kullanımları hakkındaki tercihlerinin demografik özelliklerine bağlı olarak ne gibi farklılıklar gösterip göstermediği belirlenmiştir. Bireylerin yaş, cinsiyet ve eğitim durumu özelliklerinin, su ögeleri ile ilgili olarak yapmış oldukları değerlendirmelerde ve su ögesi ile ilgili tercihlerinde çeşitli farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların yaş grubu özelliklerine bağlı olarak, araştırma alanlarındaki su ögelerinin büyüklüklerini (ölçeklerini) buldukları alana uygunlukları açısından, anlamlı bir şekilde farklı oranlarda uygun buldukları görülmüştür ve ölçek algılamasının yaş durumu özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların yaş grubu özellikleri ile estetik ve işlevsel değerlendirme çizelgelerinde bulunan ifadelerle vermiş oldukları yanıtlar birlikte sorgulandığında her hangi bir anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla Antalya özelinde gerçekleştirilen çalışmada, bireylerin su ögesi ile ilgili estetik ve işlevsel beğeni durumlarında yaş grubu özelliklerine bağlı olarak her hangi bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Antalya’da yaşayan bireylerin yaş durumu özelliklerinin su ögelerinden beklentilerinde çeşitli farklılıklar gösterdiği görülmüştür. ‘serinlemek’ beklentisinin en çok 61 ve üstü yaş grubunda bulunan bireyler tarafından önemli bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yaş arttıkça su ögelerinden beklenenler arasında ‘serinlemek’ beklentisini önemli bulma oranında bir artış olduğu, bir başka deyişle yaş arttıkça su ögelerinin serinletici özelliğe sahip olması yönündeki isteğin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra ‘serinlemek’ beklentisinin bireylerin eğitim durumu özelliklerine göre de anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu eylemi oransal olarak en çok önemli bulan grubun ilköğretim mezunu bireyler, en az önemli bulan grubun ise yükseköğretim mezunu bireyler olduğu; eğitim seviyesi arttıkça bu eylemi önemli bulma oranında bir azalma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Antalya’da yaşayan bireylerin parklarda ‘suyla oyun oynamak, temas etmek’ eylemini önemsiz buldukları görülmüştür. Yaşlıların suyla oyun oynamak, temas etmek eylemini, orta yaşlı ve genç bireylere göre daha yüksek oranda önemsiz bulduğu, orta yaşlı bireylerin ise diğer bireylere göre bu eylemi en yüksek oranda önemli bulan bireyler olduğu; ayrıca erkeklerin kadınlara oranla bu eylemi anlamlı bir şekilde daha fazla oranda önemsiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Su öğeleri ile ilgili olarak ‘fotoğraf çekmek’ eylemini önemli bulma oranında yaş azaldıkça bir artma olduğu, bir başka deyişle bu eylemi orta yaşlı bireylere oranla gençlerin, yaşlı bireylere oranla ise orta yaşlı bireylerin daha yüksek oranda önemli buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra kadınların erkeklere oranla bu eylemi daha fazla oranda önemli buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

‘kayık, kano vb. ile gezinti yapmak’ eylemini Antalya’da yaşayan bireylerin kent parklarında yer alması açısından önemsiz buldukları, yaşlıların ise orta yaşlı ve genç bireylere göre daha yüksek oranda önemsiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu eylemi önemsiz bulma oranlarında, bireylerin eğitim durumu özelliklerine göre de anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Genel anlamda önemsiz bulunan bu eylemin yüksek öğretim mezunu bireyler için önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların cinsiyet özelliklerine bağlı olarak, araştırma alanlarındaki su öğelerinin konumlarını buldukları alana uygunlukları açısından, anlamlı bir şekilde farklı oranlarda uygun buldukları, kadınların erkeklere oranla anlamlı bir şekilde daha yüksek oranda uygun buldukları, dolayısıyla cinsiyetin mekân algılamasında önemli bir faktör olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların cinsiyet özellikleri ile estetik değerlendirmeleri arasındaki ilişkiye bakıldığında her hangi bir anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla bireylerin su öğesi ile ilgili estetik beğeni durumlarında cinsiyet özelliklerine bağlı her hangi bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların cinsiyete bağlı olarak, araştırma alanlarındaki su öğelerini anlamlı bir şekilde farklı oranlarda işlevsel açıdan ‘serinletici’ ve ‘dinlendirici’ buldukları; kadınların erkeklere göre daha yüksek oranda ‘serinletici’ ve ‘dinlendirici’ buldukları;

dolayısıyla su öğelerinin söz konusu işlevsel özelliklerinin cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklı oranlarda algılandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların eğitim durumu özellikleri ile nitelik uygunluğu değerlendirme ölçütleri arasındaki ilişkiye bakıldığında her hangi bir anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla Antalya özelinde gerçekleştirilen çalışmada, bireylerin su öğelerinin mekân ve çevrenin karakteristik özelliklerine uygunluklarına yaptıkları değerlendirmelerin eğitim durumu özelliklerine bağlı olarak her hangi bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların eğitim durumu özellikleri ile estetik değerlendirmeleri arasındaki ilişkiye bakıldığında her hangi bir anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla bireylerin su öğesi ile ilgili estetik beğeni durumlarında eğitim durumuna bağlı olarak herhangi bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Antalya’da yaşayan bireylerin su öğelerinden beklenenlerin araştırıldığı çizelgede yer alan ‘rahatsız edici gürültüyü perdelemek’ eylemine vermiş oldukları yanıtların, eğitim durumu özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Eğitim düzeyi arttıkça, bu işleve verilen önemde artmaktadır.

Katılımcıların su öğesi kullanım biçimi tercihlerinin, eğitim durumu özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Katılımcıların genelde düşen su öğesinin tercih etmektedir. Ancak, yükseköğretim mezunu bireylerin en çok akan/kayan su öğesini tercih ettikleri görülmüştür.

Yapılan bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre su öğesi tasarımına yönelik aşağıdaki öneriler yapılabilir:

- Su öğeleri tasarlanırken, tesis, bakım, onarım, maliyet gibi etkenler göz önüne alınmalı, su öğesi tasarımlarında oluşturulmak istenen estetik ve işlevsel etkilerin, kullanımların sürdürülebilirliği ile sağlandığı unutulmamalıdır.
- Su öğelerinin buldukları mekân ve çevrenin özellikleriyle bir bütün içerisinde olmasına ve uyum sağlamasına dikkat edilmelidir.
- Su öğeleri kentsel açık yeşil alanlarda buldukları birimin özellikleri (cadde, meydan, refüj, kent parkı vb.) dikkate alınarak tasarlanmalıdır.

- Tasarımda su ögesi kullanım biçimine karar verirken, tasarım yapılan alanın iklimsel özellikleri göz önüne alınmalıdır. Özellikle sıcak iklim bölgelerinde yapılan peyzaj tasarımlarında su öğelerine mümkün olduğunca yer verilmelidir.
- Su öğelerinden tüm insanların (engelliler, yaşlılar, çocuklar) yararlandığı düşünülerek özellikle güvenlik kriterleri göz önüne alındığında, oluşturulmak istenen estetik ve işlevsel etkilere göre uygun derinliklerde olmasına dikkat edilmelidir.
- Su öğelerinin insanlarda oluşturduğu etki ve insanların su öğelerinden beklentileri, sosyo-ekonomik özelliklerine göre çeşitli farklılıklar göstermektedir. Dolayısıyla su ögesi tasarımı yapılan alanları kullanan ve/veya kullanması öngörülen hedef kullanıcı kitlesinin sosyo-ekonomik özellikleri dikkate alınmalıdır.
- Su öğelerinin mesafeye bağlı olarak, sağlıklı bir insanın beş duyu organına göre algılanma özellikleri düşünüldüğünde, ilk algılanan özelliği görüntüsüdür. Dolayısıyla tasarım yapılırken öncelikli olarak su öğelerinin görselliğinin iyi olmasına dikkat edilmelidir.

Kent parkları kentlerin önemli prestij alanlarıdır. Kent parklarında kullanılan su öğeleri de, parkların önemli bileşenlerinden birisidir. Antalya gibi her yıl milyonlarca yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği bir kentte, kent parklarının önemi çok büyüktür. Bu nedenle Akdeniz bölgesi gibi sıcak ve nemli bir iklime sahip olan bölgelerde, kent parklarındaki su kullanımları, iklimsel özelliklere ve kullanıcı profiline uygun olarak alınacak, estetik ve işlevsel kararlarla tasarlanmalıdır.

6. KAYNAKLAR

- ABB, 2012. Antalya Büyükşehir Belediyesi Görev ve sorumlulukları.
[Http://antalya.bel.tr](http://antalya.bel.tr)
- AHMAD, H., MAULAN, B. S., MARIAPAN, M. and HABİB, S., 2011. 'Users' Preferences of Usability and Sustainability of Old Urban Park in Tabriz, İnan', *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 5(11): 1899-1905.
- AKIN, M. ve AKIN, G. 2007. Suyun Önemi, Türkiye'de Su Potansiyeli, Su Havzaları ve Su Kirliliği. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 47, 2 (2007); 105-118.
- AKLANOĞLU, F. 2007. İklim Değişikliğinin Peyzaj Tasarımı ve Uygulamaları Üzerine Etkileri. Uluslar arası Küresel İklim Değişikliği ve Çevresel Etkileri Konferansı (UKİDEK), 18-20 Ekim 2007, Konya.
- ALBAYRAK, B. 2006. Çorum Kenti Mevcut Alan Kullanım Kararları ve Açık-Yeşil Alan Verilerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 116 ss.
- AL-QUDAH, Y.M. 2006. Amman (Ürdün) Kent Parklarının Peyzaj Erişilebilirliği Yönünden İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 87 ss.
- ANONİM, 1985. Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği.
- ANONİM, 2010a. Antalya Sosyal, Ekonomik, Kültürel ve Tarihi Yapı: Kültür ve Turizm. A.Kerim ATILGAN (Editör), Dünden Bugüne Antalya, Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2. Cilt, 177-194, Antalya.
- ANONİM, 2010b. Antalya Meşhur Şahsiyetler. A.Kerim ATILGAN (Editör), Dünden Bugüne Antalya, Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2. Cilt, 507-543, Antalya.
- ATATURAY, R. 1993. Ankara Kenti Yeşil Alanlarında Su Yapıları ve Yakın Çevrelerinde Peyzaj Planlama Esasları Üzerinde Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 281 ss.
- BAHAMON, A. 2006. Landscape Architecture Water Features. Loft Publications, Spain, 186 pp.
- BEAVER, R. 2006. Another 100 of the World's Best Houses. Paramount Printing Co. Ltd. Hong Kong, China, 352 pp.
- BELL, S. 2008. Design For Outdoor Recreaiton Second Edition. Taylor and Francis, USA and Canada, 232 pp.

- BERLEANT, A. 2005. *Aesthetics and Environment: Variations on a Theme*. Ashgate Publishing Company, USA, 163 pp.
- BEVERIDGE, C.E. 1998. *Frederick Law Olmsted: Designing the American Landscape*, New York, Universe Pub 240 pp.
- BOOTH, N.K. 1983. *Basic Elements of Landscape Architectural Design*. Waveland Press, Inc. United States of America, 315 pp.
- BURMIL, S., DANIEL T.C. and HETHERINGTON, J.D. 1999. Human Values and Perception of Water in Arid Landscapes. *Landscape and Urban Planning*, 44(1999): 99-109.
- CANNON, R.R. 2008. *Harmony and Style in the Garden*. Home by Design, Idaho, USA, Oct/Nov 2008: 14-15.
- ÇAKIR, K.H. ve ÖZENÇ, A. 2005. Kentsel Dış Mekânlarda Kullanılan Aydınlatma Elemanlarının İrdelenmesi: Edirne Örneği, III. Ulusal Aydınlatma Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Ankara, 45-52.
- ÇAKIROĞLU, G. 2011. *Peyzaj Tasarımında Su Tasarrufuna Yönelik Güncel Uygulamaların İrdelenmesi: İstanbul Örneği*. İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul, 174 ss.
- CHEN, B., ADİMO, O.A. and BAO, Z. 2009. Assessment of Aesthetic Quality and Multiple Functions of Urban Green Space from the Users' Perspective: The Case of Hangzhou Flower Garden, China. *Landscape and Urban Planning* 93(2009):76-82.
- CHIESURA, A. 2004. The Role of Urban Parks For The Sustainable City. *Landscape and Urban Planning*, 68(2004), 129-138.
- COLHOUN, D. 2009. *Style*. Garden Design, April 09: 32-36.
- ÇINAR, İ. 2008. Kent Parklarının Rekreatif Yönden Yeterliliği Üzerine Fethiye-Muğla Kent Parkları Örneğinde Bir Araştırma. *ADÜ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 5(2): 33-38.
- ÇINAR, S. ve KIRCA, S. 2010. Türk Kültüründe Bahçeyi Algılamak. *Journal of Faculty of Forestry*, İstanbul Üniversitesi, 60(2):59-68.
- DINELLA, G.R. 2009. *Landscaper of the Year Finalist*. *Total Landscape Care*, Alabama, USA, November 2009, 3(11):27-30.
- DREISEITL, H. and GRAU, D. 2005. *New Waterscapes; Planning, Building and Designing with Water*, Birkhauser Publishers for Architecture, Germany, 358 pp.

- DOYGUN, H. 1995. Kentsel Mekânlarda Suyun Peyzaj Mimarlığı Yönünden Kullanımı Üzerinde Bir Araştırma. Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Adana, 161 ss.
- ETLİ, B. 2002. Edirne İli Merkez İlçe Yeşil Alan Sisteminin Peyzaj Mimarlığı İlkeleri Yönünden İrdelenmesi. *Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, B serisi, Cilt 3, No 1, 47-59.
- GEDİK, T. 2003. Farklı Su Öğelerinin Psikolojik Etkileri ve Mekânsal Etkinliklerle Bütünleşmesi Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Trabzon, 84 ss.
- GENÇTÜRK, Z.İ. 2006. Meydanlarda Su Ögesi Tasarımı: Sultanahmet ve Beyazıt Meydanları İncelemesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul, 163 ss.
- GİRİTLİOĞLU, C. 1991. Şehirsel Mekân Öğeleri ve Tasarımı I. İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul, 177 ss.
- GÜL, A. ve KÜÇÜK, V. 2001. Kentsel Açık Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İrdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri A, 2, 27-48.
- HALES, M. 2010. *Landscape. Garden Design*, Florida, USA, March 2010: 32-34.
- HARRİS, C.W. and DİNES N.T. 1998. Time Saver Standards for Landscape Architecture (Second Edition). McGraw-Hill, Inc, United States of America.
- HEPCAN, Ş., KAPLAN, A., KÜÇÜKERBAŞ, E. ve ÖZKAN, B. 2001. Kemalpaşa (İzmir) Kentsel Dış Mekânlarının Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 38(2-3): 143-150.
- IRVINE, K.N., FULLER, R.A., DEVINE-WRIGHT, P., TRATALOS, J., PAYNE, S.R., WARREN, P.H., LOMAS, K.J. and GASTON, K.J. 2010. Ecological and Psychological Value of Urban Green Space. In: M. Jenks C. Jones (Editors), *Dimensions of the Sustainable City II*, Springer, pp. 215-239, New York.
- ITO, M. 1990. *Aquascape Water in Japanese Landscape Architecture*. Process Architecture Co., Ltd., Japan, 205 pp.
- INGELS, J.E. 2009. *Landscaping Principles and Practises* (Seventh Edition). Cengage Learning Products, USA, 573 pp.
- KAPLAN, R., KAPLAN, S. and RYAN, R.L. 1998. *With People in Mind: Design and Management of Everyday Nature*. Island Press, USA, 225 pp.
- KARAHAN, F. 2005. Tarih Boyunca Bahçe Sanatının Gelişmesinde Su. *Türk Sucul Yaşam Dergisi*;4:218-222.

- KELEŞ, R. 1998. Kentbilim Terimleri Sözlüğü, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 224 ss.
- KORKUT, A.B., ŞİŞMAN, E.E. ve ÖZYAVUZ, M. 2010. Peyzaj Mimarlığı. Verda Yayıncılık ve Danışmanlık, Kayseri, 419 ss.
- KURUM, E. 1987. Peyzajda Suyun Gösteri Elemanı Olarak Kullanım Tekniği. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 185 ss.
- KÜRKÇÜOĞLU, İ.E. 2009. Kentsel Açık Mekânlarda Yapay Su Elemanı Tasarım İlkelerinin Mekânsal Algı ve Çevre Psikolojisi Bağlamında İrdelenmesi: Üsküdar Belediye Meydanı Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı Kentsel Mekân Organizasyonu ve Tasarım Programı, İstanbul, 131 ss.
- LIN, N. 1976. Foundations of Social Research. New York: Mcgraw-Hil, 458 pp.
- LUTTİK, J. 2000. The Value of Trees, Water and Open Space as Reflected by House Prices in the Netherlands. *Landscape and Urban Planning*, 48(2000), 161-167.
- MANAVOĞLU, E. ve ORTAÇEŞME, V. 2007. Konyaaltı Kentsel Alanında Bir Yeşil Alan Sistem Önerisi Geliştirilmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 20(2), 261-271.
- MASSER, M.P. 1999. Water Gardens. Southern Regional Aquaculture Center (SRAC), Publication no:435, 8 ss.
- MATERSON, A. 2010. Kit Bock. *Total Landscape Care*, January 2010, 4(1): 23-26 pp.
- MOUGHTIN, C., OC, T. and TIESDELL, S. 1999. Urban Design; Ornament and Decoration (Second Edition). Architectural Press, 183 pp.
- MOUGHTIN, C. and SHIRLEY, P., 2005. Urban Design Green Dimensions (Second Edition), Architectural Press, 254 pp.
- MÜFTÜOĞLU, V., 2008. Kentsel Açık-Yeşil Alan Karar ve Uygulamalarının İmar Mevzuatı Kapsamında Ankara Kenti Örneğinde İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 166 ss.
- NASAR, J and LI, M., 2004. Landscape Mirror: the Attractiveness of Reflecting Water. *Landscape and Urban Planning*, 66(4): 233-238.
- ÖZKIR, A. 2007. Kent Parkları Yönetim Modelinin Geliştirilmesi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 176 ss.
- ÖZTAN, Y. 2004. Yaşadığımız Çevre ve Peyzaj Mimarlığı, Tisamat Basım Sanayi, Ankara, 304 ss.

- POLAT, A.T. 2001. Kent Parkı Kavramı ve Konya Kenti için Bir Kent Parkı Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Konya, 68 ss.
- PORTEOUS, J.D, 1996. Environmental Aesthetics: Ideas, Politics and Planning. Routledge, USA and Canada, 308 pp.
- PRINZING, D. 2009. Aloha Holiday. *Garden Design*, Florida, USA, Nov/Dec 09: 36-45.
- REES, T. and MAY, P. 2002. Su Bahçeleri Tasarım Kitabı, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 144 ss.
- SAATCI, B. 2009. Kent Parklarında Peyzaj Unsurlarının Algılanması: Antalya Atatürk Kültür Park'ta Çocuklar ve Yetişkinlerle Bir Araştırma. Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Antalya, 46 ss.
- SAYAN, S. 2009. Temel Tasarım Dersi Notları (Basılmamış). Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 15 ss.
- TAMEKO, A.M., DONFOUET, H.P.P. and SIKOD, F. 2011. The Economic Valuation of Improved Urban Parks: A Case Study of Warda Park. *Journal of Sustainable Development*, 4(1), 271-280.
- TANRIVERDİ, F. 2001. Peyzaj Mimarlığı Bahçe Sanatının Temel İlkeleri ve Uygulama Metodları. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ofset Tesisi, Erzurum, 311 ss.
- TDK, 2012. Güncel Türkçe Sözlük. <http://www.tdk.gov.tr/>
- THOMPSON, C.W. 2002. Urban Open Space in the 21st Century. *Landscape and Urban Planning*, 60(2002):59-72.
- TÜİK, 2011. Antalya Nüfus verisi. <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>
- UZUN, G. 1997. Çevre Tasarımında Su Kullanımı. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ofset Atölyesi, Adana, 239 ss.
- WHO, 2008. Guidelines for Drinking Water Quality; Incorporating 1st and 2nd Addenda, Vol.1, Recommendations, -3rd ed.
- WONG, M. 2006. General Elements and Principles of Landscape Design. Cooperative Extension Service, *Landscape*, Oct. 2006, L-17, 1-7.
- YOUNG, J.K. 2005. Environment and Landscape 4. Archiworld Co. Ltd., 302 pp.
- YÜCEL, G.F. ve YILDIZCI, A.C. 2006. Kent Parkları ile İlgili Kalite Kriterlerinin Oluşturulması, *İTÜ Dergisi A, Mimarlık, Planlama, Tasarım*, Cilt 5, Sayı 2, Kısım 2, 222-232. Eylül 2006.

ZALOĞLU, A. 2006. Ankara Kent Parklarında Suyun Gösteri Elemanı Olarak İrdelenmesi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 178 ss.

ÖZGEÇMİŞ

Faik ŞAVKLI, 9 Eylül 1987 tarihinde Isparta'da doğmuştur. İlköğretim ve lise eğitimini Isparta'da tamamlamıştır. 2009 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünden mezun olmuş ve aynı yıl Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başlamıştır. 2010 yılında Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'na araştırma görevlisi olarak atanmış ve yatay geçiş yaparak yüksek lisans eğitimine devam etmiştir.